

SLOVENSKI

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slov. poročevalca. — Direktor: Rudi Janžura. — Glav. in odgov. urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Fr. Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. št. 1 in 3, telef. št. 23-522 do 23-525. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon št. 23-522 do 23-528. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova c. 7, telefon št. 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 28. — Ziro račun pri Kom. banki, Ljublj., št. 60-KB-5-Z-367. — Meseč. naročnina 230 din.

Poročevalec

Zaključna proslava Dneva mladosti v Beogradu

Šport in telesna vzgoja splošna družbena zadeva

je dejal predsednik republike, ko so mu izročili štafeto palico s pozdravi narodov Jugoslavije ob njegovem rojstnem dnevu — Svečanosti so prisostvovali najvišji predstavniki političnega življenja in nad 50.000 Beograječev — Športni in kulturni program na stadionu JLA

Beograd, 25. maja. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel popolno in velikemu stadionu JLA štafeto palice s pozdravnim pismom, v katerem mu ob njegovih 65. rojstnem dnevu sporočajo narodi Jugoslavije najpriskrajše želje za dolgo in srečno življenje.

Zaključna prireditelj Dneva mladosti, obnem z izročitvijo štafete palice predsedniku Titu je bila pred približno 50.000 prebivalci Beograda, ki so kljub dežju prišli na stadion, da bi prisostvovali pregledu mladosti.

Predsednik republike Josip Broz Tito je prišel na stadion s svojo soprogo Jovanko. Pri tej priložnosti je množica viharno pozdravila.

Poleg njega so bili najvišji državni in partijski voditelji: predsednik zvezne ljudske skupščine Peter Stambolić, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Rodoljub Colakovič, Svetozar Vukmanovič, predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko, predsednik narodnega saborja Makedonije Lazar Koliševski, član zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, državni sekretar za rodno obrambo general armije

Ivan Gošnjak, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, kakor tudi vodni Moše Pijada in Borisa Kidriča. Tu so bili tudi mnogi ljudski poslanci ter drugi javni delavci.

Takoj po prihodu predsednika republike na stadion so fanfare napovedale prihod nosilcev štafete palice. Palico so nosili naši znani športniki, Zvonko Sabolović, Vlado Marjanović, Smiljka Kalusevič, Milan Milakov, Veljko Mugoša in Milka Babović. Končno je štafeto palico sprejel predsednik ljudske mladine Minka Tripala. Predsednika Tita je pozdravil z naslednjimi besedami:

Moran reči, da sem bil zelo zadovoljen, ker sem mogel te dni v času festivalov, ki so jih priredili, spoznati, da je naša mladina krepko stopila naprej. Vidim močan polet, vidim ogromne ustvarjalne sposobnosti v naši mladini ter vas prosim, dragi tovariši in tovarišice, da nadaljujete do pota, da boste postali dostojni državljani naše socialistične domovine, ker se boste tako najbolj odolžili tistim, ki so dali svoje življenje za današnji Federativni ljudski republiko Jugoslavije.

Besede predsednika Tita so spremljali deset in deset tisoč prisotnih mladincev in državljanov s krepkim odobravanjem in dolgotrajnim vzklaskanjem.

Ko je predsednik republike

BIVANJE NAŠE PARLAMENTARNE DELEGACIJE V ROMUNIJ

Obisk pri Petru Grozi

Vodja jugoslovanske delegacije Blažo Jovanović je v imenu naše skupščine povabil na obisk delegacijo romunske skupščine — Tiskovna konferenca Blaže Jovanovića v Bukarešti

BUKAREŠTA, 25. maja (Tanjug). Predsednik prezidija velike narodne skupščine Ljudske republike Romunije Petru Groza je danes dopoldne sprejel jugoslovansko parlamentarno delegacijo in se z njo eno uro pristrano razgovarjal. Ko je pozdravil jugoslovansko delegacijo, je Petru Groza izrazil željo, da bi se prijateljstvo med Jugoslavijo še naprej utrjevalo in zaželel Jugoslaviji nadaljnji razcvet. Hkrati je izrekel želje za dobro zdravje predsednika republike Tita ob njegovem rojstnem dnevu.

Za tople besede predsednika Groze se je zahvalil vodja jugoslovanske delegacije Blažo Jovanović, ki je hkrati sporočil povabilo predsedstva zvezne ljudske skupščine, naj bi parlamentarna delegacija velike romunske narodne skupščine obiskala Jugoslavijo.

Ob koncu je predsednik Petru Groza izročil članom jugoslovanske delegacije v dar svojo knjigo o potopovanju po LR Kitajski.

Vodja jugoslovanske delegacije Blažo Jovanović je imel danes v Bukarešti tiskovno konferenco, na kateri je opisal vtise o bivanju članov delegacije v Romuniji. »Prepričali smo se, je dejal Blažo Jovanović, da romunski narod in vodilni ljudje v LR Romuniji žele sodelovati z jugoslovanskimi narodi in se z njimi čim tesneje povezati v naporih za graditev socializma. Iste želje nam dajejo tudi jugoslovanske narode, saj so dane vse možnosti, da se prijateljstvo med Romunijo in Jugoslavijo razvije v trdno povezanost in bratovsko sodelovanje na vseh področjih.«

Blažo Jovanović je dalje povedal, da se delegacija pripravila o velikih uspehih delovnih ljudi Romunije pri graditvi socializma v državi. Poleg tega je nanjo napravila močan vtis skrb, ki jo organi ljudske oblasti posvečajo socialnemu varstvu in kulturnemu življenju delavcev. Hkrati je z zadovoljstvom opazila, da so na mnogih vodilnih mestih v proizvodnji, organih ljudske oblasti in drugod delavci, med delavci v velikih industrijskih podjetjih pa je opazila mnogo mladih ljudi.

Na koncu tiskovne konferenca je Blažo Jovanović odgovoril na več vprašanj, ki so mu jih postavili predstavniki romunskega tiska.

Dobro poučen »New York Times« meni, da bo ta obisk najvažnejši izmed vseh dosedanjih glede na to, da se ZDA resno lotijo razorožitvenega problema, in meni, da bosta od uspeha Adenauerjevega obiska, in celo od vtisa, ki ga bo ta napravil pri zahodnonemški javnosti precej odvisna razvoj razmer v Zahodni Nemčiji in zahodna solidarnost. Poluradni krogi vidijo pomen obiska v dejstvu, da se bližajo septembrske volitve, na katerih utegnejo socialni demokrati resno zamajati kanclerjev položaj, posebno če bi vzhodnonemška vlada, česar se boje, prišla s kakim bolj korenitnim predlogom za nemško združitve.

Uradni in poluradni krogi se strinjajo, da bo glavni predmet razgovorov razorožitev, Bonnski vladi predvsem ni jasno, če gledajo ZDA in Britanija na razorožitev enako kot federativna vlada. Bonn se počuti neprijetno, odkar je Eisenhower na neki tiskovni konferenci izjavil, da bi bila ZDA ob določenih pogojih pripravljene ločiti problem razorožitve od njegovih političnih vidikov. Zahodnonemška javnost je bila resno vznemirjena, ko so domači časopisi objavili komentarje ameriškega tiska v tem smislu. Kancler Adenauer je bil obveščen o stališču washingtonske vlade in je sprejel nedvoumen odgovor, da se nič ne bo odločilo brez posvetovanja z Bonnom. Zato ugotavljamo v uradnem zahodnonemškem biltenu, da bodo med sedanjim Adenauerjevim obiskom odstranjeni še zadnji ostanki dvoma.

Adenauer v ZDA

Danes se sestane zahodnonemški kancler Adenauer in predsednik ZDA Eisenhower — Razgovori, ki bodo na Eisenhowerjevem posvetu v Gettysburgu bodo trajali do torka

New York, 25. maja. (Tanjug) Zahodnonemški kancler Adenauer bo svoj peti uradni obisk v ZDA v zadnjih letih začel jutri z razgovori s predsednikom Eisenhowerjem. Razgovori na posvetu v Gettysburgu se bodo nadaljevali v ponedeljek in torek, obisk pa bo zaključil Adenauerjev govor pred obema domoma kongresa.

Dobro poučen »New York Times« meni, da bo ta obisk najvažnejši izmed vseh dosedanjih glede na to, da se ZDA resno lotijo razorožitvenega problema, in meni, da bosta od uspeha Adenauerjevega obiska, in celo od vtisa, ki ga bo ta napravil pri zahodnonemški javnosti precej odvisna razvoj razmer v Zahodni Nemčiji in zahodna solidarnost. Poluradni krogi vidijo pomen obiska v dejstvu, da se bližajo septembrske volitve, na katerih utegnejo socialni demokrati resno zamajati kanclerjev položaj, posebno če bi vzhodnonemška vlada, česar se boje, prišla s kakim bolj korenitnim predlogom za nemško združitve.

Uradni in poluradni krogi se strinjajo, da bo glavni predmet razgovorov razorožitev, Bonnski vladi predvsem ni jasno, če gledajo ZDA in Britanija na razorožitev enako kot federativna vlada. Bonn se počuti neprijetno, odkar je Eisenhower na neki tiskovni konferenci izjavil, da bi bila ZDA ob določenih pogojih pripravljene ločiti problem razorožitve od njegovih političnih vidikov. Zahodnonemška javnost je bila resno vznemirjena, ko so domači časopisi objavili komentarje ameriškega tiska v tem smislu. Kancler Adenauer je bil obveščen o stališču washingtonske vlade in je sprejel nedvoumen odgovor, da se nič ne bo odločilo brez posvetovanja z Bonnom. Zato ugotavljamo v uradnem zahodnonemškem biltenu, da bodo med sedanjim Adenauerjevim obiskom odstranjeni še zadnji ostanki dvoma.

Čestitke maršalu Titu

VARŠAVA, 25. maja. (Tanjug). Glavni poljski časopisi »Tribuna ludu«, »Żiźce Varšavskie« Glas pravi in drugi so danes na prvih straneh objavili pozdravne brzojavke, ki so jih predsedniku Titu za 65. rojstni dan poslali CK PZPD in predsednik državnega sveta Poljske Aleksander Zawadzki. Časopisi navajajo razen tega, da so predsedniku Titu čestitali za rojstni dan CK KP Sovjetske zveze, indijski premier Nehru, predsednik burmanske vlade U Nu, predsednik češkoslovaške republike Zapotocki in drugi.

Naser povabljen v Grčijo

Kairo, 25. maja. Kakor poroča radijska postaja Kairo, je grški veleposlanik v Egiptu Lampros v imenu svoje vlade povabil predsednika Naserja, naj bi uradno obiskal Grčijo. Povabilo mu je izročil na sprejemu, ki ga je predsednik Naser priredil na čast zastopnikom grških občin, ki se te dni mude v Egiptu. Predsednik Naser je odgovoril na povabilo, da upa, da bo obiskal Grčijo po egiptovskih volitvah, ki bodo 3. julija. Hkrati se je zahvalil Grčiji za podporo, ki jo je dala Egiptu med suško krizo.

POZDRAV MIKE TRIPALA

Ko je izročal predsedniku republike Titu štafeto, je predsednik centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije Minka Tripala dejal:

»Dragi tovariši Titu! V to štafeto so vtikali spomini in želje milijonov državljanov naše države. Ob Tvojem rojstnem dnevu Ti pošiljajo tople pozdrave in prisrčne čestitke. Delovni ljudje naše države, mladinci in mladinke, pripadniki naše armade, so nosili to štafeto po sledovih naših partizanskih slavnih brigad, nosili so jo poleg novih prog in železnic, ki jih je zgradila mladina s svojimi rokami, nosili so jo čez 3500 km daleč po naši prelepi socialistični domovini. Vsi nosilci štafete in vsi, ki so jo v mestih in vaseh spremljali in sprejemali, so bili enotni v istem žustru in želji. Ljubljenemu tovarišu Titu sporočajo: Naša srca, naše mladinske moči in narduševje, naše delovne in intelektualne sposobnosti darujemo naši socialistični domovini in njenim stremljenjem k miru, prijateljstvu med narodi in socializmu.

Tovariši Titu! Mladina Jugoslavije je vedno slavila Tvojo rojstni dan kot svoj praznik. Tudi sedaj Ti sporoča svoje prisrčne čestitke. Enotnost Tvoje rojstnega dne in Dneva mladosti je simbol neraztržene povezanosti mlade generacije naše države s Tvojo življenjsko potjo, je izraz večne hvalečnosti za vse, kar si storil za mladino.

Ko ti izročajo to štafeto mladosti, Ti mladina daruje tisoče pregledov svoje delavnosti. Iskreno se veseli, ker živi v socialistični Jugoslaviji. Obljublja, da bo vedno sledila Tvojemu vzledu in poti, na katero kaže Zveza komunistov Jugoslavije. In zato, na ta veliki praznik, kliče vsa mladost naše države skupaj z našimi starejšimi tovariši in tovarišicami: Naj nam dolgo živi tovariš Tito, predsednik naše socialistične republike.

ODGOVOR PREDSEDNIKA TITA

Predsednik republike Josip Broz Tito je odgovoril, ko je prevzel štafeto palico z naslednjimi besedami:

»Dragi mladinci in mladinke, tovariši in tovarišice!

Dovolite mi, da vam čestitam k Dnevu mladosti in da se najtopleje zahvalim vsem udeležencem v štafeti in vsem narodom naše države, ki so po tej štafeti še enkrat izrazili zaupanje menim in tovarišem, ki delajo skupaj z menoj za dobro našo državo.

Veselim se, ker se naša mladina globoko zaveda, kolikoga

Ob 11. dopoldne so mu čestitali zastopniki SZDL Jugoslavije, Zveza sindikatov Jugoslavije, Zveza borcev Jugoslavije, Zveza vojaških invalidov Jugoslavije, Ljudske mladine Jugoslavije, Zveze ženskih društev Jugoslavije, SZDL Srbije, Zveze sindikatov Srbije, Zveze borcev Srbije, Zveze vojaških invalidov Srbije, Ljudske mladine Srbije, Zveze ženskih društev Srbije, SZDL beograjskega okraja in okrajnega sindikalnega sveta v Beogradu.

Ob 11.30 so vrhovnemu komandantu oboježenih sil FLRJ sporočili svoje čestitke pripravni študentje in zastopniki državnega

Sprejemi v Belem dvoru

BEograd, 25. maja. Dopoldne so predsedniku republike Titu čestitali k rojstnemu dnevu v Belem dvoru zastopniki ljudske oblasti, političnih oblasti in JLA.

Ob 9.30 so predsednika republike obiskali in mu čestitali k rojstnemu dnevu zastopniki zvezne ljudske skupščine, predsednik republiških ljudskih skupščin, člani zveznega izvršnega sveta, zvezni državni sekretarji, predsednik zveznega vrhovnega sodišča in javni tožilci FLRJ.

Predsedniku republike so nato čestitali k rojstnemu dnevu državni podsekretarji.

Ob 10.30 je predsednik republike sprejel čestitke zastopnikov ljudske skupščine Srbije, izvršnega sveta Srbije, državnih sekretarjev Srbije, predsednika vrhovnega sodišča Srbije, direktorja zavoda za planiranje Srbije in zastopnika mestnega ljudskega odbora Beograda.

Zaupnica grški vladi

Ate, 24. maja. (Tanjug). Grški parlament je nočjo s 159 glasov proti 130 sprejel zaupnico vladi Konstantina Karamanlisa. Glasovanje je bilo po končani petdnevni debati na izrednem zasedanju parlamenta, ki je razpravljal o pristopu Grčije k Eisenhowerjevi doktrini, ciprskem problemu in drugih zunanje-političnih vprašanjih.

Sprejem v zveznem izvršnem svetu

Beograd, 25. maja. (Tanjug). Zvezni izvršni svet je v počastitev rojstnega dne predsednika republike priredil nočjo sprejem, ki so se ga udeležili predsednik Tito s soprogo Jovanko, Petar Stambolić, Edvard Kardelj, Svetozar Vukmanovič, Rodoljub Colakovič, Miha Marinko, Lazar Koliševski, člani zveznega izvršnega sveta ter več javnih in kulturnih delavcev.

Plevenov gordijski voz

Od našega stalnega dopisnika

Paris, 25. maja. (Po telefonu) Kakor so skoraj vsi predvidevali, je Coty zaupal Plevenu nič kaj prijetno in lahko nalogo »informativne misije«. Poleg tega je zaprosil tudi Guya Molleta naj ostane na svojem položaju vse do dne, ko bo položaj popolnoma jasen in bo mogoče odrediti osebo, ki naj bi sestavila novo vlado. Čeprav je Pleven obljubil, da bo skušal že v tork obvestiti predsednika republike o uspehu svojih razgovorov, pa vendarle nihče več ne živi v iluziji, da bo kriza kmalu rešena.

Treba bo čakati vsaj še nekaj deset dni, da bosta glavni stranki dokončno odločili kakšno stališče nameravata zavzeti. To velja za sestanek nacionalnega sveta socialistične stranke in za kongres ljudskih republikancev, ki je sklican za prihodnji četrtek.

Kakšna je Plevenova zamisel, o bodohi vladi, nam pričata najbolje njegov članek, ki je izšel istega dne, ko mu je bila zaupana ta misija in pa izjava, ki jo je dal novinarjem, ko je zapustil Elizabetjsko palačo: ni toliko vprašanje sestavitve nove vlade, kakor razširiti politični sestav bivše... Da bi bodoča vlada mogla računati z vztrajnostjo, ni potrebna samo podpora socialistov, temveč tudi njihova udeležba... Patriotični narekuje vsem in ne samo socialistom, da žrtvujejo svoje strankarske interese. In v izjavi sprejel sem misljo samo pod enim pogojem, da jo izpeljem

nasprotuje njihovi vodilni vlogi, meni pa, da bi v njej morali biti zastopani tudi zmerni. Najvažnejša neznanka so socialisti, za katere trenutno prevladuje mnenje, da bi kot pogoj za ponoven vstop v vlado zahtevali zase mesto predsednika, da bi morda toleriral MRP, nikakor pa ne svojih »krvnikov«.

Plevenu sicer pripisujejo precej sposobnosti, vendar niso redki glasovi, ki izražajo dvome, da bi se mu posrečilo sestaviti takšen osnovni program ki bi ga bila pripravljena sprejeti »zmerna desnica«, in »zmerna levica« in zato raje svetujejo usmeritev njegovih naporov na vlado centra z zagotovitvijo podpore obeh spornih strank.

Ponovno je treba poudariti možnost, ki jih je ustvarila Mendes Francova ostavka. Novi poraz, ki ga je doživel večer pred komitejem »Cadillac« (kakor imenujejo radikalni sestanek svojih poslancev, senatorjev, svetnikov francoske unije in članov biroja) in to poraz na politični osnovi, ne kakor predvčasnim na organizacijskih vprašanjih — ko so se namreč prisotni odrekli resoluciji, izglasovani na zadnjem izrednem kongresu. — je priložil Mendes Franca, da je že tedaj, ne ta

Čestitke iz tujine

Beograd, 25. maja. Predsednik republike Josipu Brozu Titu so poslali brzojavke s čestitkami k 65. rojstnemu dnevu:

minister za zunanje zadeve ZDA John F. Dulles, predsednik vrhovnega sovjeta ZSSR K. Vorosilov, predsednik Velike ljudske skupščine LR Mongolije S. Sambu, predsednik ministrskega sveta LR Romunije Kivu Stojka, predsednik zvezne republike Av-

strije dr. Adolf Šhář, predsednik prezidija Ljudskega saborja LR Bolgarije Georgij Damjanov, predsednik prezidija Velike ljudske skupščine Romunije dr. Petru Groze, predsednik predsedniškega sveta Madžarske Istvan Doby ter predsednik madžarske vlade in centralnega komiteja Madžarske socialistične partije Janoš Kadar, centralni komite Romunske delavske partije, v imenu CEK KP Belgije Ernest Birnel, delegacija zvezne ljudske skupščine z Blažom Jovanovičem na čelu, ki se mudi v Romuniji.

BEograd, 25. maja. Vojaški, podoficerji in oficirji jugoslovanskega oddelka v sestavi OZN, so poslali predsedniku republike naslednje čestitko ob njegovem 65. rojstnem dnevu:

»Tovariši Tito!

Spročamo vam najiskrejša vojaška pozdrava in naj

boljše želje ob Vašem 65. rojstnem dnevu. Čeprav smo daleč izven mej domovine, tukaj vsak dan ugotavljamo kako poznana in priljubljena je Vaša osebnost.

Občutili smo vsi najgloblje, da je Vaše ime simbol naprednih stremljenj k mirnemu svobodnemu in neodvisnemu razvoju narodov. Nešteto krat smo občutili v sebi ponos, ko smo poslušali, kako nas neznani državljani in vojniki pozdravljajo z Vašim imenom.

Srečni in ponosni smo, ker smo državljani socialistične države, ki ji stojite na čelu, in ker smo pripadniki armade, ki ste ji vrhovni komandant.

Iz vsega srca Vam želimo dolgo življenje, krepko zdravje z obiljujo, da bomo mladinsko, z vneto in požrtvovalno izpolnili vsako vašo dolžnost.

Objubljamo, da bomo ob vsakem koraku dostojno zastopali svojo domovino in Jugoslovansko ljudsko zrnado.

VREME

Stanje vremena 25. maja: Obsežno področje visokega zraka deluje in severovzhodnega Atlantika proti jugozahodu, ob južnih in zahodnih Alpah pa se zadržuje hladnejši zrak, vendar njegov vpliv postopno slabi.

Sapoved za nedeljo: Delno izboljšanje vremena do spremenljive oblačnosti v alpskem svetu nagelne in krajevnim plonam. Temperaturne pogoje med 8 in 12 v priložni 18. najvišje dneve do 21 stopinj C.

Obča potrošnja **Važna gospodarska prireditve** Čestitke predsedniku Titu iz domovine

Značilnost sedanega načina proizvodnje ni samo v tem, da je proizvodnja družbena, in da to zahteva tudi družbeno delitev ustvarjenega presežka vrednosti, ampak da tudi način potrošnje postaja vse bolj družben. Posameznik je primoran, da vedno večji del svojih potreb zadovoljuje le na ta način, da jih zadovoljuje preko uporabe sredstev, ki so splošno družbena last. Celotno vlogo svojih potreb pokriva posameznik neposredno preko družbe: splošna izobrazba, zdravstvo, socialno zavarovanje, vrsta komunalnih uslug itd. Pa tudi uporaba nekaterih predmetov v osebni lasti je možna samo ob istočasnem obstoju določenih družbenih sredstev, na primer raznih električnih aparatov, če je na razpolago električna energija, raznih vozil, le če so na razpolago ustrezne ceste itd. Vse to ima za posledico, da so interesi posameznika in družbe vedno bolj neposredno odvisni eden od drugega in medsebojno povezani. Posameznik se ne more izolirati od družbe ne samo glede proizvodnje, ampak tudi glede zadovoljevanja svojih neposrednih potreb. To je ravno tisti ekonomski temelj, na katerem mora stoneti nova družbena ureditev, ker v tako ureditvi sila sam naravni razvoj proizvodnje. Prav v tem delu ima svoj ekonomski temelj tudi komunalna ureditev, ki zaradi tega postaja nujnost kot oblika povezovanja interesov skupnosti in posameznika.

Obča potrošnja, kot pri nas imenujemo kritje potreb posameznika preko družbe, pa prav zaradi tega postaja tudi integralni sestavni del življenjskega standarda vsakega posameznika in skupnosti. Posameznik ne dobi vsega, kar potrebuje za kritje svojih potreb neposredno preko svojega zaslužka, ampak v vedno večji meri tudi preko različnih uslug in dajatev neposredno s strani družbene skupnosti. Te potrebe mu pokriva ali najpogosteje ali najširša družbena skupnost, odvisno od tega, za katere splošne interese gre. A to hkrati pomeni, da je standard posameznika v veliki meri odvisen tudi od tega, kako se razdeljuje splošna družbena sredstva, ker je od tega odvisno, katere svoje potrebe in v kakšni meri bo lahko pokrili. Zato s stališča posameznika nikakor ne more biti zadovoljiva ugotovitev, da so šla določena sredstva za pokrivanje določenih splošnih družbenih potreb, ker smo konec koncev vsi pripadniki naše najširše družbene skupnosti. Če tvorijo komunalne uslugе, šolstvo, zdravstvo itd. tudi integralni del tega, kar spada v življenjski standard posameznika, potem za tega posameznika ni vseeno, kje se na primer gradijo stanovanja, šole, zdravstvene ustanove itd. To pa pomeni, da delovni človek ni samo neposredno zainteresiran na višini svojega zaslužka, ampak da je tudi neposredno zainteresiran na delitvi presežka vrednosti, ki gre za splošne družbene potrebe. Če ugotovljamo, da je za dvig storilnosti dela pri nas potrebno, da dobimo ustrezen plačni sistem, potem moramo po isti logiki najprej ugotoviti tudi to, da moramo za povečanje delovnega interesa dobiti tudi ustrezen sistem razdeljevanja sredstev, ki so namenjena za kritje splošnih družbenih potreb. Neustrezno in administrativno razdeljevanje sredstev za pokrivanje splošnih družbenih potreb je zato ekonomsko škodljivo, zavira splošni proizvodni napredek, ker jemlje interes za povečanje proizvodnje in poleg tega, uvaža subjektivne elemente v sfero, ki je najbolj občutljiva za enotnost delovnega ljudstva.

Povečani delovni interes in višja delovna storilnost, s tem pa tudi možnost za zadovoljevanje potreb na širši osnovi, sta možna samo ob pogoju, da je od povečane količine vloženega dela odvisen tudi ekonomski uspeh za tiste, ki je dal večjo količino dela. Brez tega ne more biti napredka niti v proizvodnji niti v potrošnji. To pomeni, da mora biti zadovoljevanje potreb neposredno odvisno od vloženega dela in od uspeha v proizvodnji. Ker je vsakršno zadovoljevanje potreb možno samo ob določenih proizvodnih, postaja popolnoma jasno, da mora biti od uspeha v proizvodnji neposredno odvisno zadovoljevanje ne samo tistega dela potrebe, ki se krijejo neposredno iz zaslužka, ampak tudi tistega dela potreb posameznika, ki jih zadovoljuje družbena skupnost neposredno. Osebna in obča potrošnja sta ne samo medsebojno funkcionalno povezani, ampak tudi izhajata iz iste osnove. Zato pa je popolnoma jasno, da ne more veljati pri plačah in osebni potrošnji ekonomsko načelo plačevanja po delu in delovnemu uspehu, pri obči potrošnji, ki prav tako služi za zadovoljevanje potreb skupnosti kot posameznika in ki prav tako črpa sredstva iz istega proizvod-

nega procesa, pa naj bi veljali popolnoma drugačni principi administrativne distribucije s popolnoma subjektivnimi kriteriji. Ker samo delovni uspeh daje sredstva za zadovoljevanje potreb, je tudi samo delovni uspeh lahko kriterij za kritje teh potreb. Čim umetno pretargamo to funkcionalno vez med delovnim uspehom in zadovoljevanjem potreb, smo pritrjali tisto vez, ki ustvarja stimulans za večji proizvodni uspeh, s tem pa tudi onemogočili napredek, ki edini daje osnovo za razdeljevanje sredstev, ker jih je treba najprej ustvariti.

Zadovoljevanje potreb posameznika mora biti v celoti odvisno od njegovega delovnega uspeha. To velja tako za del, ki ga pokriva neposredno preko družbe. Razlika med sredstvi za pokrivanje potreb nastaja sploh šele v potrošnji. Vsa sredstva so rezultat istega delovnega procesa in torej pripadajo samo tistemu, ki jih je ustvaril. Do razdeljevanja sredstev prihajamo šele v potrošnji zaradi različnega načina in možnosti zadovoljevanja potreb. Posameznik bo neposredno preko plače pokrival tiste svoje potrebe, ki jih zadovoljuje neposredno sam. Preko družbe pa bo zadovoljeval tiste potrebe, ki jih je glede na stanje tehnike in proizvodnega načina možno in umestneje zadovoljevali samo preko družbe. To se pravi, da gre tu samo za tehniško zadovoljevanja potreb, ki v posameznem primeru narekuje takšno ali drugačno uporabo sredstev, ki pa nikoli niso vprašljiva glede na pripadnost tistemu, ki jih je ustvaril. In če hočemo realizirati to načelo, moramo sredstva za zadovoljevanje obče potrošnje črpati samo v neposredni povezavi z delovnim procesom. Sredstva, ki jih je ustvaril delovni človek, in ki služijo za zadovoljevanje njegovih potreb, pripadajo samo njemu. Družbena skupnost, oziroma država, pa je poklicana, da od njega zahteva v obliki družbenih dajatev ustrezni del zaslužka, ki gre za kritje skupnih družbenih potreb in torej tudi njegovih lastnih. Odveč bi bilo še poudarjati, da je ob takem sistemu nujno, da se sredstva posameznih družbenih enot formirajo samo v odvisnosti od delovnega uspeha, ki so ga dosegli delovni ljudje, ki spadajo v to družbeno skupnost. Šele s tem pa se tudi neposredno povežejo interesi posameznika in družbene skupnosti, ker postaja za delovni uspeh zainteresiran, tako posameznik, kot tudi določena družbena skupnost, ker je od uspeha gospodarjenja odvisna vsaka sredstva, s katerimi bo taka družbena skupnost razpolagala. S tem pa se prav tako eliminirajo vsa subjektivna načela pri razdeljevanju presežka vrednosti, ki kot administrativni element niso sposobna da regulirajo odnose tam, kjer jih regulira sam proizvodni proces.

Taka neposredna povezava med delovnim uspehom in sredstvi za zadovoljevanje potreb pa je potrebna tudi s stališča jasnega opredeljevanja ekonomskih učinkov in uspehov. Dosedanji administrativni način razdeljevanja sredstev za pokrivanje obče potrošnje je namreč zamegljeval odnose v proizvodnji. Višina delavčevega zaslužka namreč nikoli ni bila in še danes ni popolnoma jasna.

To pa prav zaradi tega, ker delovni človek krije svoje potrebe iz zaslužka in iz obče potrošnje v sorazmerju, ki ne ustreza potrebam, ki jih narekuje ekonomski proces. V delu obče potrošnje pri osebni potrošnji se namreč ravno skrivajo različno subvencionirane osebne potrošnje neodvisno od delovnega uspeha, kar vsekakor negativno vpliva na delovni uspeh. In če je v posameznem primeru ta delež obče potrošnje tako velik, da so porušena normalna sorazmerja med zaslužkom in družbenimi dajatvami, ki izvirajo iz delovnega naslova, pridemo do paradoksa, da je delovni interes izčrpan že s samim delovnim zaposlitvijo.

Zato je treba ob ekonomskem načinu zadovoljevanja potreb in razdeljevanja ustvarjenih sredstev priti tudi do tega, da se bodo neposredno preko družbe zadovoljevale same tiste potrebe, za katere tako zahteva način proizvodnje ali korišćenja. Vse druge dajatve, ki jih danes daje družba, pa se morajo komercializirati. Kar se da prodajati in plačati, je treba postaviti na tako ekonomsko osnovno. Samo to je namreč garancija za ekonomsko trošenje sredstev. Sedanji administrativni način pa vodi do zlorab ne samo s strani individualnih koristnikov, ker to zapravlja ne stane, ampak do pravičnega plačevanja po delu in delovnemu uspehu, pri obči potrošnji, ki prav tako služi za zadovoljevanje potreb skupnosti kot posameznika in ki prav tako črpa sredstva iz istega proizvod-

LJUBLJANA, 25. maja. — Danes dopoldne je bil na Gospodarskem razstavišču odprt I. jugoslovanski mednarodni sejem prometa sredstev, ki bo trajal do 2. junija. Med mnogimi gosti in predstavniki raznih prometnih organizacij in ustanov je bil tudi član Zveznega izvršnega sveta Peko Dapčević, ki se tudi odpravil sejem. Ob tej priliki je imel kratek nagovor, pri čemer je med drugim poudaril, da je ta sejem toliko bolj pomemben sprito potreb, ki jih hočemo s pestnim in spektakularnim načinom zadovoljiti. Omenil je, da prej nismo mogli urejevati vprašanja prometa tudi zaradi našega splošnega gospodarskega razvoja, ki je šele zdaj dosegel isto stopnjo, da je mogoče in temeljito začeti urejevati celoten problem prometnih sredstev in zvez. Prav tako je pripomnil, da mora Jugoslavija reševati mnogo težja vprašanja prometnih zvez. Kot pa jih imajo ostale države v Evropi. Ker smo člani Mednarodne organizacije za komunikacije, moramo zaradi svojih članskih dolžnosti kljub tem težavam izpolnjevati obveznosti, ki nam jih nalaga članstvo.

Po svečani otvoritvi so si gostje ogledali razstaviščno blago 88 razstaviljavcev iz 8 tujih dežel in iz Jugoslavije. Gostje je zelo zanimal razvoj prometnih sredstev v svetu, v kolikor so ta sredstva na tem sejmju prikazana. Posebno presenečenje za mnoge pa so bili proizvodi domače avtomobilske industrije, ki prav na tem sejmju kaže, da je med našimi mlajšimi gospodarskimi vejami

V Ljubljani so odprli otroško igrišče
Ljubljani, 25. maja. Popoldne so v Zeleni jami v Mostah ob Dnevu mladosti izročili svojemu namenu novo otroško igrišče. Slovesne otvoritve so se udeležili predstavniki občinskega ljudskega odbora v Mostah, šolskih oblasti in množičnih organizacij ter okrog tri tisoč odraslih in otrok.

Čelje, 25. maja. Za zaključek prireditve na čast Praznika mladosti je bila popoldne po celjskih ulicah parada učencev celjskih osnovnih in srednjih šol, pionirjev, vrtec, vajeniške mladine ter članov Partizana, športnih organizacij, Ljudske tehnike, streliških društev, predvojaške vzgoje, glasicev itd. V paradi je sodelovalo nad 3000 mladih ljudi. To je bila pisana kolona razigranih otrok ter mladincev, ki so nosili nešteto zastavic, balončkov, pa tudi športne ter ostale predmete. S pesmijo in vzkliki so proslavljali svoj praznik in rojstni dan maršala Tita. Po končanem mimohodu je bilo na trgu V. kongresa slavnostno zborovanje

Maribor, 25. maja. Kot veličastni zaključek prireditve v počastitev Praznika mladosti je bila danes popoldne parada, v kateri je sodelovalo nad 8000 udeležencev. Mimohod je trajal polno uro. Začel se je z raportom, ko je predsednik LMS za mariborski okraj javil sekretarju okrajnega komiteja Vladku Majhnu, da je parada pripravljena. Hkrati je 60 golobov pismo nosilcev v pozdrav, na čelu povorka pa so se pojavili motoristi, nato konjeniki, četa pripadnikov JLA v fizkulturnih oblekah, strelci, taborniki, Pomladke Rdečega križa, pionirski odredi s svojimi zastavami, cvetjem, rdečimi rutičami, balončki — prava reka mladosti, prelivajoča se v pestrih barvah. Posebno navdušeno so gledalci pozdravili zelenega Jurija na konju. Sledili so metalčki, čebelice, hrošči in pisane cvetlice — simboli pomladi. Toplo so bili pozdrav-

ima pravico, da odloča o sredstvih, ki jih je sam ustvaril tako pri individualni kot pri obči potrošnji.

Sele taka ekonomska povezava osebne in obče potrošnje bo postavila odnose tako v proizvodnji kot v potrošnji na prava ekonomska tla, kar bo povečalo delovno prizadevnost in varčnost pri uporabi sredstev. Dosedanji administrativni način pa ni stimuliral niti večje proizvodnje niti varčnosti pri trošenju, ker je proizvodnja in potrošnja organsko in funkcionalno popolnoma ločena, čeprav je to isti proces.

Član zveznega izvršnega sveta Peko Dapčević je odprl I. mednarodni sejem prometnih sredstev v Ljubljani

v povojnem času naredila najmočnejši razvoj. Zanimanje gostov je bilo tudi za stanje naše avtomobilske industrije, oziroma za njeno proizvodno zmogljivost. Pri tem so zvedeli, da je že skoraj popolnoma usvojena proizvodnja motorjev in avtomobilov v nekaterih tovarnah, in ostalih pa se postopno osvaja.

Dan mladosti so proslavili

Po vseh krajih Slovenije so včeraj na najrazličnejše načine počastili Titov rojstni dan in proslavili praznik mladosti. Mnoga okrajna politična vodstva ali pa ljudski občinski politični organizaciji in ljudskih odborov so priredili sprejeme za najboljši mladince na ta dan tudi

In v Celju
Celje, 25. maja. Za zaključek prireditve na čast Praznika mladosti je bila popoldne po celjskih ulicah parada učencev celjskih osnovnih in srednjih šol, pionirjev, vrtec, vajeniške mladine ter članov Partizana, športnih organizacij, Ljudske tehnike, streliških društev, predvojaške vzgoje, glasicev itd. V paradi je sodelovalo nad 3000 mladih ljudi. To je bila pisana kolona razigranih otrok ter mladincev, ki so nosili nešteto zastavic, balončkov, pa tudi športne ter ostale predmete. S pesmijo in vzkliki so proslavljali svoj praznik in rojstni dan maršala Tita. Po končanem mimohodu je bilo na trgu V. kongresa slavnostno zborovanje

Ter nastop združenih pionirskih in mladinskih pevskih zborov.
M. B.

V goriških Brdih
DOBROVA, 25. maja. Danes so v Goriških Brdih počastili svoj občinski praznik in Dan mladosti. Ljudje so se dopoldne zgnili na Dobravi ter udeležili zborovanja in raznih prireditvev. Po slavnostni seji občinskega ljudskega odbora je bilo pred občino veliko zborovanje, ki so se ga udeležili prebivalci iz vseh Brd. Po zborovanju je bil mimohod kmetovalcev in združnikov s traktorji in kmetijskimi stroji.

Zbrane je pozdravil in jim čestital k prazniku predsednik občinskega odbora SZDL Tine Remškar.

Sledil je kratek kulturni program, ki so ga izvajali dijakci in učenci gimnazije ter osnovnih šol in mešani pevski zbor iz Melega. Popoldne so bile razne športne in kulturne prireditve, zvečer pa ljudsko rajanje.

Danasnjih prireditvev so se udeležili zaposelniki krajevnih oblasti ter raznih političnih in družbenih organizacij. Jutri zjutraj bodo v Goriških Brdih počastili spomin na 22. žrtev, ki so jih nemški okupatorji pred 13 leti žive sežgali v hiši »Na Petercelu« pri Hruševju. Žalne svečanosti se bo udeležilo tudi okoli sto bivših partizanov garibaldinskih enot iz bližnje Fučlanije. J. P.

Beograd, 25. maja. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel čestitke od raznih osebnosti, ki mu v svojem imenu Zveza inženirjev in tehnikov, zastopajo, čestitajo k rojstnemu dnevu.

Med drugimi so čestitali srbski patriarh Vikentij, za Hrvatsko narodno katoliško cerkev škof Vladimir Kos, za Zvezo starokatoliških cerkev Jugoslavije njen predsednik škof Milan Dobrovoljac, msgr. Svetozar Rittig z Reke in kanonik Don Niko Luković iz Kotorja, starejšinstvo islamske verske skupnosti za Srbijo v Prštini, združenje verske ilimije islamske verske skupnosti za Srbijo, islamska verska skupnost Makedonije, Izseljenska matrica Hrvatske, Češkoslovaško združenje v Beogradu, Klub albanških političnih emigrantov, madžarski begunci v Bogatiču, za Hrvatsko republikansko kmečko stranko predsednik Franjo Gaži in sekretar Ante Vrkljan, dr. Ivan Ribar, predsednik Srbske akademije znanosti dr. Aleksander Belič, predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti dr. Andrija Stampar, tovaršiki Božidar Maslarić, dr. Jože Brlejš in drugi, mati narodnega heroja Ljube Nešiča iz Čaječarja, centralni odbor Zveze borcev NOB Jugoslavije, Zveza ženskih društev Jugoslavije, razne sindikalne organizacije, med nimi sindikat kovinskih delavcev Jugoslavije, sindikat rudarskih in metalurških delavcev Jugoslavije, sindikat grafičarjev, sindikat tekstilnih in usnjarskih delavcev, sindikat prometnih in PTT delavcev in uslužbenecv, republiški sveti sindikatov Hrvatske, Bosne in Hercegovine ter Črne gore in drugi, CK Zveze komunistov Bosne in Hercegovine, CK ZK Črne gore, centralni komiteji Ljudske mladine Makedonije ter Bosne in Hercegovine, glavni odbor Zveze borcev Hrvatske, Glavna zveza kmetijskih združenj Srbije, Zveza društev prijateljev obroka Srbije in drugi, Zveza književnikov Jugoslavije, Zveza dramatskih umetnikov Jugoslavije,

Akademski svet Jugoslavije, Zveza gluhih, Zveza advokatskih zbornic, Jugoslovanski Rdeči križ, Zveza skladateljev, Zveza inženirjev in tehnikov, Zveza trgovinskih zbornic, Zvezna prometna zbornica, Zvezni zavod za socialno zavarovanje, uprave civilnega letalstva FLRJ in kolektivni civilnih letalšč, Zveza filatelistov, Avio-moto zveza, Nogometna zveza in drugi.

Nadalje so poslali svoje čestitke zadrzna delegacija Jugoslavije, ki se mu sedaj v Sovjetski zvezi, Jugoslovani na švedski ladji »Kleopatra«, zastopniki zunanjetrgovinske zbornice v demokratski republiki Nemčiji in drugi.

Čestitke so poslali jugoslovanska veleposlanstva v Indiji, ZSSR, Romuniji, Poljski, Belgiji, Madžarski, Norveški, Češkoslovaški in Indoneziji, poslanstva v Finski, Albaniji, Japonski, Siriji in Danski, konzulati v Trstu, Istanbulu, Captownu, Münchenu, Gradcu in drugi, kolektiv jugoslovanske vojaške mislije v Berlinu, in veleposlanik Javorski, ki se muči v Belgijem Kongu na uradnem obisku, na povabilo belgijske vlade.

Radioamaterji maršalu Titu za rojstni dan

LJUBLJANA, 25. maja. Včeraj zjutraj, točno ob 7.00 je bil dan znak republike postaje radioamaterjev Slovenije YU3CCD in posebna eterska stajeta je krenila iz Ljubljane preko Vrhnike na Primorsko v Koper in Piran, od tam preko Istrije na Gorenjsko, zatem preko Kamnika na Štajersko in v Prekmurje, se obrnila potem na Dolenjsko in ob 9.30 je bila že zopet v Ljubljani. Po zbiranju telegram, ki je vseboval 219 črk, je bil ob 9.40 predan zvezni postaji v Beogradu, kamor so se stekale radioamaterske stajete vseh republik.

V tej vdanosti akciji radioamaterjev je samo v Sloveniji sodelovalo 25 klubskih radiopostaj, v vsej Jugoslaviji pa nad 200. V telegramu so radioamaterji sporočili:

»Dragi Tito, ob Tvojem rojstnem dnevu smo se zopet zbrali jugoslovanski radioamaterji in Ti z naših oddajnih postaj preko etra pošiljamo tisoč toplih voščil in želja, da bi nam bil še dolgo vrsto let vodja in iniciator naša predka v naši domovini. Živel 25. maj!«

Brezovica je dobila šolo

Včeraj dopoldne je bila na Brezovici slovesnost, ki bo ostala v spominu vsem vaščanom, posebno pa še otrokom. Odprli so novo šolsko postopje.

Slovesnost se je začela z državno himno, ki jo je zapel pionirski mešani zbor šole. Z govorom, ki ga je imel predsednik sveta za šolstvo Stane Prempu, se je zahvalil vsem tistim, ki so pripomogli, da so otroci vasi Brezovica in Vnanje gorice prišli iz dosedanjih zatohlih in mračnih prostorov v nove, svetle in zračne učilnice. Praznovanje so nadaljevali posamezni pionirji z recitacijami in igranjem na harmoniko ter pionirski pevski zbor, ki je zapel nekaj narodnih in umetniških pesmi. Zatem je skupina pionirčkov podarila nekaterim tovaršim šopke rdečih nageljčkov v zahvalo za njihov trud pri izgradnji šole.

Praznik mladosti so šolski otroci v Brezovici praznovali še s sprejemom dicibanov v pionirsko organizacijo. Na pionirsko zastavo je prisegel okoli 30 otrok.

Nova šola v Brezovici ima 4 zračne in svetle učilnice, telovadnico ter poseben prostor z odrom za razne prireditve. V posebnem traktu, ki je še v izgradnji, bodo stanovanja za učitelje in upravitelja šole. Dosedanji stroški graditve so znašali okrog 30 milijonov dinarjev. Kako so si prebivalci Brezovice in Vnanjih goric želeli nove šole, kaže to, da so s prostovoljnim delom in raznim materialnim prispevali k izgradnji za okrog 1.750.000 din. Bogat prispevek so dali tudi pripadniki JLA in predvojaške vzgoje ter druga mladina. F. K.

Enadoma je umrl v bolnišnici PAVEL MIHLER, mizar.

Dan pogreba bomo objavili naknadno. Ljubljana, 25. maja 1957. Zaljubljeni.

Jugoslovanska loterija

POROČILO O ZREBANJU 119. KOLA JUG. LOTERIJE, ki je bilo 25. maja 1957 v Skoplju

Srečke s končnicami so zadele	Srečke s končnicami so zadelo		
dobitek	dobitek		
20	1.000	51475	50.000
7600	10.000	51165	50.000
50810	50.000	87815	70.000
33270	50.000	24485	100.000
88630	50.000	95115	100.000
02920	71.000	389735	200.000
37920	71.000	305025	200.000
92890	100.000		
62000	100.000	76	1.000
398330	200.000	276	7.000
405310	200.000	3386	20.000
		2466	40.000
021	2.000	74476	51.000
2011	10.000	64446	70.000
5401	10.000	01636	70.000
65561	70.000	06326	100.000
09841	70.000	57016	100.000
09571	100.000	91606	100.000
330961	200.000	094066	200.000
		133076	201.000
52	400		
22	600	67	400
672	2.000	7567	20.400
492	4.000	5567	20.400
4482	10.000	4697	40.000
80902	50.000	05287	50.000
		37267	70.400
3	200	43207	100.000
13	800	491857	200.000
0263	20.200	407887	200.000
381613	200.200		
170483	200.200	268	2.000
		508	4.000
974	2.000	7178	10.000
694	2.000	421868	200.000
6654	20.000	520118	200.000
93304	50.000	928338	200.000
149624	200.000		
405114	200.000	14889	50.000
400874	200.000	60969	70.000
		21729	70.000
		513395	200.000

Skupno je bilo izžrebanih 101691 dobitkov in 8 premij v vrednosti 50.400.000 din. — Nekaj večjih dobitkov v Sloveniji: po 200.000 din v Celju na št. 513359 in v Ljubljani na št. 330961; po 100.000 din v Ljubljani na št. 162000, 391606, 457016 in 043287.

Razpis

Tovarna kovnega orodja v Kamniku

razpisuje delovno mesto

TEHNIČNEGA VODJE

Pogoji: kovaški mojster z najmanj 10-letno prakso ali strojni tehnik z najmanj 5-letno prakso.

Plača po dogovoru.

Ponudbe pošljite do 15. junija 1957 na upravo Tovarne kovnega orodja Kamnik v Kamniku. 2807-R

V neizmerni žalosti in boli naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je došla naša ljubljena

EMILJA MIKLAŠIČ roj. PINTAR

Pogreb nepozabne bo v torek, 28. maja 1957, ob 16. uri v Cerkljah pri Kranju.

Zalujoči: mož Janko, sin Ivo, hčerki Mila in Vida, zet Stane, snaha Slavka, vnuki Jani, Boris, Branko, Stane, Jure in ostali sorodniki.

Cerklje, Kranj, Goriška Brda, 25. maja 1957.

Ob robu dogovora

Zaupnica

Sedanji politični in parlamentarni spor med grško vlado premiera Karamanlisa in opozicijskimi strankami je potekal v senci pristopa Grčije k Eisenhowerjevemu načrtu za Srednji vzhod in se je trenutno končal z zmago vlade: 159 proti 130 glasovom ob glasovanju za zaupnico vladi.

Kakor si je vladni tisk v začetku meseca čestital, da je Grčija pristopila k Eisenhowerjevemu načrtu (od tega si namreč obeta dolarje), tako je opozicijska ostra nastopila proti temu koraku. Glavni argument opozicije je bil ta, da se bo Grčija s to potezo zamerila arabskim državam (beri Egiptu), kakaj tam so grški interesi največji. Sicer pa tudi v tem ni bila enotna. Demokratska stranka je načelno nasprotovala načrtu prav zaradi arabske zamere, medtem ko se je liberalna stranka v načelu strinjala z načrtom, ni pa odobraval naglice, s katero je bil ta sprejet. Hkrati je opozicija zamerila vladi, da ni naj pogodila svojega pristopa k načrtu z ameriško podporo v ciprskem sporu.

Ciper je seveda tudi igral pomembno vlogo v tej ofenzivni opoziciji na vlado. Opozicija meni, da je vladna politika v tem vprašanju premešala in da gre na roke Angležem. Vlada pa lahko na to odgovori, da je nadškof Makarios danes na svobodi in da trenutno Angleži na Cipru ne obsejajo več upornikov — kakor je dejal zunanji minister Averof. Toda to je tudi vse. Vprašanje je zdaj običajno na mrtvi točki.

Skratka, s pristopom k Eisenhowerjevemu načrtu bo Grčija dobila dolarje zastoj. Pri tem pa je po svojem fiskalno izraženo pobožno željo, da bo tudi Egipt videl korist Eisenhowerjeve doktrine in da jo bo naposled sprejel. Tako je bilo izraženo strah, da bi utegnili v Egiptu napadno tolnačiti grški korak, ker tam vidijo v ameriških naporih poskus osamiti Egipt. Kljub zaupnici pa bo vlada imela še mnogo težav. Morda se bo morala v prihodnosti še zateči k njej.

Bip

Arabska akcija

Francija je v hudi zagati. Vlade enajstih arabskih držav so nemara hotele izkoristiti pravkaršnje francosko vladno krizo za obsežno diplomatsko akcijo, ki naj bi pomagala Alžircem. Ameriški zunanji minister Dulles je namreč sprejel predstavnike arabskih držav, ki so pozvali ameriško vlado, naj ukine sleherni vojaško, finančno in drugo pomoč ter naj posreduje, da bi se v Alžiriji končali pokoli.

Dulles na ta poziv ni odgovoril drugače, kot da ZDA pazljivo spremljajo razvoj v Alžiriji in da pripisuje največjo važnost prenehanju prelivanja krvi. Dastavno Dulles ni zavzel dokončnega stališča, je vendarle ta arabska diplomatska akcija dala vladi ZDA v roke močan argument; to je skoraj pooblastilo, s katerim bi znale ZDA res pritisniti na Francijo, zlasti še, ker je Washingtonu veliko do tega, da si utrdi položaj na Srednjem vzhodu.

Ce bi ZDA res posredovale, bi bilo to vsekakor tako dejanje, ki bi odmevalo po vsem Srednjem vzhodu. S tem bi si ZDA pridobile velik ugled v Severni Afriki, ameriški načrti na Srednjem vzhodu bi bili lažje izvedljivi, hkrati pa bi postali Američani tudi »podporniki protikolonialnih gibanj«.

Da se nekaj takega res riše na obzorju, kaže tudi izjava tunizijske vlade, da se odreka francoske finančne pomoči. Francoska vlada je namreč kot protest zoper moralno počepo, ki jo daje Tunizija Alžircem, uknila gospodarsko pomoč. V Tunisu so se pa tega skoraj razveselili, kakaj s tem je odpadla še tista vez, ki je priklopala Tunizijo na francosko kolonialno politiko. Tunizijski so brž izjavili, da bodo za gospodarsko pomoč, zaprosili ZDA. Tega skoraj gotovo niso izjavili kar na slepo srečo...

Vse to kaže, da se je znašla Francija v hudi zagati, kakaj videti je, da je Američanom francoska kolonialna politika postala nadežna...

DOSLEJ JE V EGIPTU 1700 KANDIDATOV ZA PARLAMENT

Zanimanje za volitve

Med kandidati je tudi 11 žensk — Egipt bo izplačal prvi obrok pomoči Jordanu — Britanska letala lahko spet pristajajo v Egiptu

Kairo, 25. maja (Tanjug) Po uradnih podatkih je danes postavilo kandidature za splošne volitve okrog 1700 ljudi. V novem parlamentu, ki bo izvoljen 3. julija, bo 350 poslancev. Tako velika števila kandidatov za poslanska mesta ne pomenijo v zgodovini Egipta. Med kandidati je tudi 11 žensk.

Vlaganje kandidatur bo začetno 28. maja, ko bo predsednik Naser objavil ukaz o sestavi izvršne komisije nacionalne unije. Dolžnost te komisije bo pregledati vse kandidature. Komisija sme zavrniti kandida-

ture posameznih ljudi, kot so biliš kompromitirani politiki, ljudje, obsojeni od revolucionarnih sodišč in vsi, ki so bili po letu 1952 pod policijskim nadzorstvom, v zaporu itd. V volilni kampanji bo sodelo-

valo več bivših častnikov, industrijalcev, trgovcev, odvornikov, novinarjev in drugih pripadnikov svecobodnih poklicev.

Egiptovski časopisi pišejo, da bo prvi obrok finančne pomoči Egiptu Jordanu izplačan 1. julija. Prvi polletni obrok znaša 2,5 milijona egiptovskih funtov. Po sporazumu o »arabski solidarnosti«, sklenjenem januarja letos v Kairu, so se tri arabske države Egipt, Sirija in Saudska Arabija zavezale, da bodo dajale Jordanu na leto pomoč 12,5 milijona egiptovskih funtov. Egipt in Saudska Arabija bosta dajala po 5 milijonov, Sirija pa 2,5 milijona funtov.

V prihodnjih mesecih bosta obiskala Kairo predsednika vlad na Cejlonu in v Burmi. Tudi indijski predsednik bo obiskal Egipt, ko se bo vračal s potovanja po Skandinavskih državah.

Egiptovska vlada je danes odobrila obnove britanskih letalskih prog na ozemlju Egipta. Britanska letala so nehala vožnje nad Egiptom po napadu na Egipt konec janskega leta.

Sovjetski Ciceroni

London, 25. maja. (Tanjug) V Londonu so sporočili, da so sovjetske oblasti po 18 mesečnih pogajanjih privolile na potovanja osebnih britanskih avtomobilistov skozi Sovjetsko zvezo. Avtomobilisti bodo smeli uporabljati dve smeri — od Brest Litovskega do Moskve in od Brest Litovskega do Jalte in nazaj. V smislu dogovora bodo morali britanski turisti v svojih avtomobilih doleteti prosto mesto za sovjetskega spremljevalca — tolačca.

ZADNJA POSVETOVANJA V WASHINGTONU

Stassen potuje v London

ZDA nameravajo predlagati zmanjšanje konvencionalne orožnitve brez nuklearnega orožja, zračno inšpekcijo pa omejiti na arktično področje

Washington, 25. maja. (Reuter) Predsednik ZDA Eisenhower se bo danes sešel s svojimi glavnimi svetovalci, da bi z njimi proučil vprašanje razorožitve. Kakor se je zvedelo, bo Eisenhower na današnjem sestanku govoril o končni stališče ZDA do nekaterih razorožitvenih vprašanj, ki so jih obravnavali v pododboru Združenih narodov za razorožitve. Ameriško stališče bo v pododboru pojasnil delegat ZDA Harold Stassen.

Sinoči je bil pod predstvom ameriškega ministra za zunanje zadeve Dullesa v Washingtonu sestanek visokih ameriških funkcionarjev, na katerem so razpravljali o pogojih,

v katerih bi bile ZDA pripravljene pogajati se o sporazumu za omejeno razorožitve. Po ameriški koncepti bi morali s sporazumom o razorožitvi v omejenem obsegu skrajšati možnost, konvencionalno orožnitve, ne iztevi tu nuklearno orožje in zdatke za orožnitve. Razen tega naj bi zmanjšanje orožnitve nadzorovali s pomočjo sistema, po katerem bi orožje izročili v posebna mednarodna skladišča v hrambo in morebitno uporabo. Združene države Amerike baje še niso dokončno odločile glede pasu zračne inšpekcije, čeprav sodijo, da bodo za začetek predlagale, da bi se tak pas omejil na arktično področje.

Na današnjem sestanku pri predsedniku Eisenhowerju bodo razen Stassena navzoči minister za zunanje zadeve Dulles, predsednik komisije za atomsko energijo Louis Straus, pomočnik ministra obrambe Donald Quar-

Ukinjena policijska ura

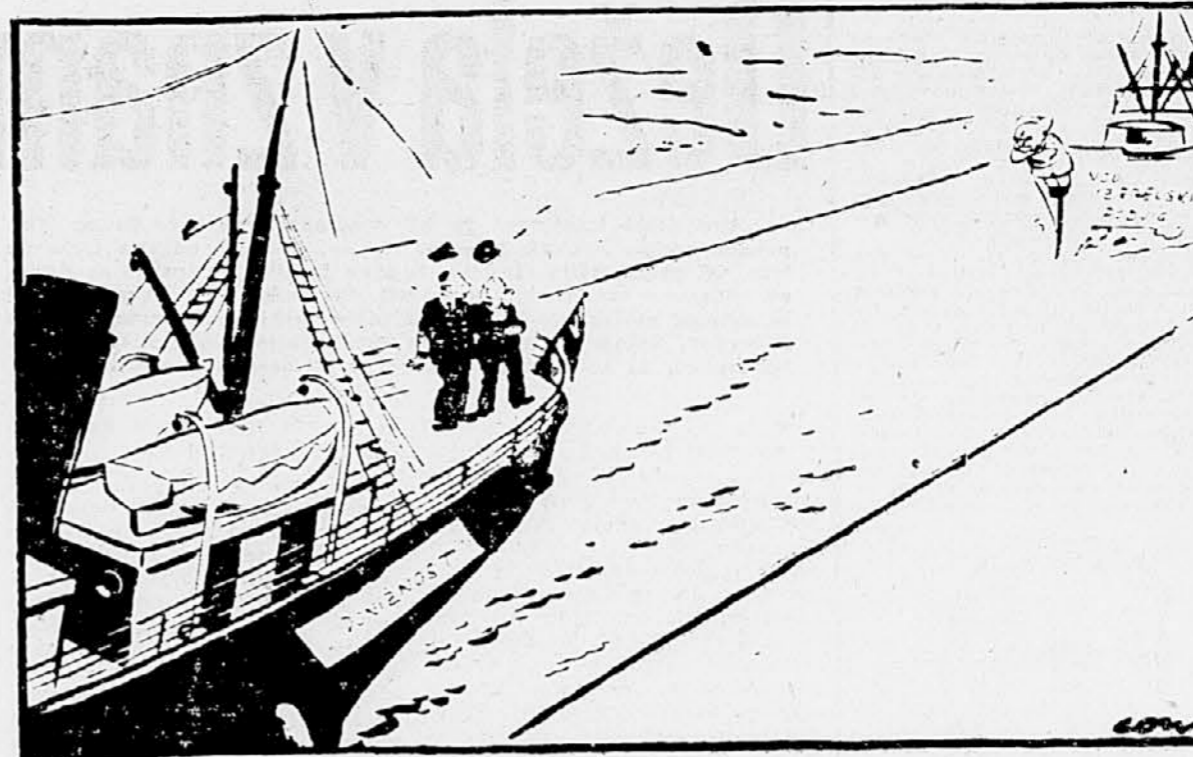
Kairo, 25. maja. Kakor poroča radijska postaja Kairo, so danes v jordanem delu Jeruzalema ukinili policijsko uro. V nekaj dneh bodo policijsko uro ukinili tudi v drugih jordanjskih mestih.

x x x

Kar čez noč odločili opustiti razne panoge svoje industrije in to delo prepustiti »evropskim načrtom«. »Kaj pas, je dejal ta človek, »če iz teh načrtov ne bo nič?« Takrat bi se znašla Nemčija brez določenih vej svoje industrije in zato odvisna od tujine. Po nemškem mnenju je torej »gospodarska integracija« v Zahodni Evropi še pesem prihodnosti in zato vsi načrti podvrženi kritiki in previdnost se jim zdi zelo na mestu.

x x x

Ob vseh teh načrtih za prihodnost je nemara bolj zanimiv problem vsklajevanja socialne ureditve. Francozi so namreč zahtevali, naj bi »skupno tržišče« delovalo ob »istih pogojih«, se pravi, da naj bi Nemci prevzeli socialno ureditev, ki velja v Franciji. Francozi imajo namreč 40-urni delovni teden. Nemci pa uradno še vedno 48-urnega. Pravzaprav so tudi glede tega v Zahodni Nemčiji že nekaj ukrenili: tako da vsaj 7 milijonov delavcev dela samo 45 ur na teden, vendar je videti, da Zahodna Nemčija ne bo tako kmalu prevzela socialnih bremen po francoskem zgledu. Voditelji zahodnonemških sindikatov sicer pjavljajo, da bo pač potrebno vskladiti socialna bremena in se pri tem osloniti na

— Poslušaj, zdi se mi, da nama nekdo sledi!

(Low v »Manchester Guardianu«)

PROBLEMI MADŽARSKEGA KMETIJSTVA

Zadruge je 32% manj

Tudi industrijska proizvodnja je po objavljenih podatkih dosegla samo 92% lanske — Vlada je ustavila ali pa zmanjšala investicije za 197 večjih objektov — Madžarska bi sprejela posojilo zahodnih držav

BUDIMPEŠTA, 25. maja (Tanjug) Od približno pet tisoč kmečkih delovnih združenj, kolikor jih je bilo lani na Madžarskem, jih je razpadlo približno tri tisoč. Po uradnem sporočilu se je to zgodilo deloma zaradi njihove gospodarske šibkosti, deloma pa zaradi posledic oktobrskih dogodkov. Aprila letos jih je bilo spet 3.410. Te zadruge imajo zdaj okrog 160.000 članov in obdelujejo poldrug milijon juter zemlje.

Danes objavljeni podatki kažejo, da je na Madžarskem okrog 32 odstotkov združenj manj kot lani. Le-te imajo samo 45 odstotkov članov in obdelujejo

53 odstotkov zemlje v primeri s prejšnjim letom. Čeprav sta se premoženje in obdelovalna površina na zadrugi nekoliko povečala, pravi sporočilo, da gospodarski položaj teh združenj ni zadovoljiv, predvsem zaradi majhnega živinorejskega sklada, ki znaša komaj četrtino normalnega, ter precejšnje zadolžitve, ki je za 20 odstotkov večja kot lani.

Razen kmečkih delovnih združenj na Madžarskem tudi okrog 1600 raznih združenj nižjega tipa. Te zadruge, ki naj bi bile začetna stopnja združenega dela na vasi, bodo uživale posebno podporo madžarske vlade.

V sporočilu o gospodarskem položaju države se je zastopnik

madžarske vlade dotaknil tudi industrijske proizvodnje in dejal, da je le-ta aprila dosegla znotraj te splošne številke pa ni izenačeno. Tako na primer znaša proizvodnja premoaga sa-92 odstotkov lanske. Razmerje mo 84 odstotkov lanske proizvodnja rjavega premoaga pa še manj. Povečala pa se je proizvodnja avtomobov, radijskih sprejemnikov, benzina itd.

Da bi popravili napake v planiranju iz prejšnjih let in odpravili škodo zaradi oktobrskih dogodkov, so ustavili in zmanjšali investicije za 197 velikih objektov. Bodoči gospodarski razvoj Madžarske bo v skadu s splošnim gospodarskim razvojem držav socialističnega bloka.

Zastopnik madžarske vlade je izjavil, da bi bila Madžarska pripravljena sprejeti posojilo zahodnih držav, če bi bilo tako posojilo gospodarsko koristno in brez vsakih političnih pogojev. Letošnja trgovska bilanca je zaradi pomoči vzhodnoevropskih držav v glavnem uravnovešana, tako da vlada ne namerava dati pobude zahodnim državam za sklenitev finančnega posojila, čeprav bi bila voljna proučiti take ponudbe.

V ponedeljek bo prišel v Budimpešto del sovjetske delegacije, ki naj sklene sporazum o pravnem položaju sovjetskih enot na Madžarskem. Delegacija je sestavljena iz pravnih in vojaških strokovnjakov, od katerih so nekateri prispeli v Budimpešto že 23. maja in se že pogajajo. Sporazum bo verjetno podpisano v začetku prihodnjega

UDAREC PO »REVIZIONISTI IN NIHILISTI«

Moskva, 25. maja (Tanjug). Glasilo Zveze pisateljev Sovjetske zveze »Literaturnaja Gazeta« piše o tretjem plenumu zveze pisateljev, ki je bil pred kratkim v Moskvi, in pravi, da so na tem plenumu raztrgali stališče nekaterih književnikov in da je zasluga plenuma, ker je prišlo do »načelne konsolidacije živih sil sovjetske književnosti«. Časopis piše, da je bila posebno živahna debata, ko o razpravljali o položaju v moskovski organizaciji pisateljev. Kot je znano, piše »Literaturnaja gazeta«, so se v več časopisih pojavili članki in mnenja, ki nasprotujejo glavni smeri sodobne sovjetske književnosti. Književniki, zbrani okrog teh

Upravni odbor Železniškega zdravstvenega doma Maribor

razpisuje naslednja službena mesta z nastopom 1. avgusta 1957.

V CELJU: ZDRAVNIKA SPLOŠNE PRAKSE ZOBODRAVNIKA ZOBOTEHNIKA IN ZOBNE ASISTENTE

V MARIBORU: MEDICINSKE SESTRE LABORANTA IN BOLNICARKE

Nastop v Mariboru možen takoj. — Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku Železniškega zdravstvenega doma v Mariboru. — Prošnje s kratkim življenjepisom dostavite na upravo Železniškega zdravstvenega doma Maribor, Verstovškova ulica 4-a. 2798-R

Nemški „boom“ 2 spomladi 1957

BONN, maja.

»Nemci so lahko srečni, ker so jim med drugo svetovno vojno vse zombardirali. To je paradoks, ki ga lahko slišiti na nestetih koncih in iz številnih ut. Kdor ima priložnost videti kako nemško tovarno ali recimo — tiskarno, bo s tem soglašal: visoko kvalificirana nemška delovna sila ob nadno-vejših strojih, kakršnih nima ne angleška ne francoska industrija.

Zato je tudi razumljivo, da se nemška industrija navdušuje za različne integracijske načrte, kot je na primer »skupno evropsko tržišče«. Nemci vam znajo sicer »skromno« pripomniti, da bo imela od tega načrta koristi samo Francija. (V Parizu so mi na mnogih koncih dopovedovali, da se bo s tem okoristila predvsem Zahodna Nemčija), dejstvo pa je, da se zlasti nemška kovinska industrija zelo zavzema za take načrte. Nemci pač računajo na svojo visoko kvalificirano delovno silo in bi radi usmerili svojo industrijo na specializirano področje. Ze zdaj ne izdelujejo več »preprostih« orodnih strojev. Kot so na primer strojušnice, pač pa jih uvažajo iz Italije, sami pa se usmerjajo k izdelovanju kom-

pliciranih strojev, kjer je vložnega razmeroma malo materiala, pač pa veliko strokovnega znanja. Takaj stroji so na primer tiskarske mašine ali pa foto-aparati.

Videti je, da bi se Nemci ne obotavljali preveč, če bi šlo za izvedbo nekega velikega koordinacijskega programa, po katerem bi recimo nemške tovarne izdelovale določene dele za take ali drugačne stroje, ostale dele pa bi izdelovali v francoskih ali italijanskih tovarnah, naposled pa bi stroji dokončno izdelali v Nemčiji. To bi počeno proizvodnjo, pa tudi kvaliteta bi bila boljša. Toda zaenkrat je to samo še načrt za prihodnost; nekdo mi je jasno dejal, da je »nacionalno čustvovanje« prehuho, da bi se Nemci

najbolj napredni sistem, vendar pripominjajo, da ni čisto gotovo, če je francoska ureditev najboljša in najprikladnejša za Nemčijo. »Za sedanje stanje v zahodnonemškem gospodarstvu se imamo zahvaljati prav našemu 48-urnemu tedniku... če bi tega ne bilo, najbrž Nemčija ne bi bila v tako ugodnem gospodarskem položaju, kakor je dandanes.

Nemški gospodarstveniki, pa tudi sindikatski voditelji, se dobro zavedajo, da bi Nemčija ne mogla konkurirati na svetovnem tržišču, če bi bile socialne dajatve večje; cene bi narasle in povpraševanje po »cenemem« nemškem blagu bi splahnelo.

x x x

Obstaja pa še en problem, kateremu so začeli Nemci posvečati precejšnjo pozornost. Gre namreč za razdelitev narodnega dohodka. Razen na zunanjo pomoč se je nemško gospodarstvo pri svoji obnovi naslonilo tudi na notranje vire. Dobiček, ki je šel za investicije je bil oproščen davka. Zaradi tega pa je prišlo od tega, da je 74% novo ustvarjenega bogastva v razdobju od leta 1948 do leta 1955 pripadlo samo 4,5% prebivalstva.

Ta podatek nam govori, da je zdaj bogastvo močno koncentrirano v ozkem krogu ljudi, kar

seveda ustvarja notranjo napetost, ki bi se je Nemci radi izognili. Zato teče razprava, ki se je udeležuje tako politična opozicija kot vladna koalacija, enako tudi sindikati in katoliško-socialna grupacija.

Po mnenju levice naj bi to »zdravljenje« opravili na ta način, da bi povečali plače na škodo dobičkov; katoliško-socialni svet pa govori o novi razdelitvi narodnega dohodka na tak način, da bi delavstvo bilo udeleženo pri dobičku, se pravi, da bi osnovali nekaj delničarski sistem, pri katerem bi sodelovali delavci vsake tovarne. Problem razdelitve narodnega dohodka postaja z vsakim dnem bolj pereč; od njegove rešitve pa je odvisno tako socialno kot tudi politično ozračje v Nemčiji.

x x x

Kdor hodi po današnji Nemčiji, brž dobi občutek zelo živahne dejavnosti. Dovolj je, če stopite na glavno cesto nekega nemškega mesta in se po njej ozrete, pa vidite, kako se na levi in desni dvigajo nove palače, razkošno opremljene in lepega videza. Gradijo pa kar naprej po štiri, pet na tudi šest palač v eni sami ulici. Vse je seveda mehanizirano; kljub temu pa se človek vpraša, od kd

toliko delovne sile. Avtomobilov je na teh cestah toliko, da jih človek težko prečka. Trgovine kar mrgolijo kupecv...

Doklej bo trajal ta polet? Nemški »boom« se je enkrat začel, pa ga bo tudi konec. Bruto socialni produkt bi bil lahko nekaj pokazatelj; leta 1955 se je povečal za 12 odstotkov, lani pa »komaj« za 7—8 odstotkov. Krivulja gre torej navzdol.

To dejstvo se je odevalo tudi pri nedavni razpravi o državnem proračunu pred parlamentom v Bonnu. Finančni minister Schäffer je pozval prebivalstvo k varčevanju, hkrati pa je predložil proračun v znesku 37 milijard nemških mark. To je res pravi prvavč »mamutski« proračun, kakor ga je nazval neki list. In v tem proračunu je še postavka za vojsko! Nova nemška armada in njena orožnitve bo tista zavora, ki bo prav kmalu potisnila navzdol krivuljo blaginje.

Ali je ta napoved preveč pesimistična in se bodo znali nemški gospodarstveniki še enkrat izmotati iz zagate? Solidni napovedovalci pravijo, da bo do blistave spremembe prišlo konec leta 1958 ali pa v začetku 1959. Ali so v zmoti? Na to vprašanje bežni popotnik ne ve odgovoriti...

Dr. D. Savnik

Robert Menzies

Predsednik avstralske vlade in član avstralske liberalne stranke je bil rojen 1894. leta v mestecu Japerit, v sedanji federalni državi Viktoriji, na skrajnem jugovzhodu Avstralije. Ker se je v solah zelo odlikoval, je dobil državno stipendijo za študij na pravni fakulteti, kjer je zaradi odličnega učenja dobil tudi najvišje priznanje — nagrado sodnika Vrhovnega sodišča Avstralije.

Pravniško kariero je začel kot odvetnik, potem se je zaposlil pri avstralskem Vrhovnem sodišču, za let star pa je dobil mesto prvega državnega pravnikarja v deželi Viktoriji. Njegova politična kariera se je začela leta 1928, ko je ustanovil mladinsko nacionalistično organizacijo, odkoder je bil tudi izvoljen v zakonodajni svet federalne države Viktorije. V tem in naslednjem letu je bil tudi minister v federalni vladi. Od leta 1933 do leta 1934 je bil Menzies vrhovni tožilec, minister za

železnice in podpredsednik vlade. Leta 1935 je bil prvič izvoljen v zvezni parlament, kmalu nato je postal vrhovni javni tožilec, pozneje pa minister za industrijo.

Po izstopu iz vlade se je Menzies posvetil delu v združenih avstralskih stranki, ki jo je reorganiziral, postal njen voditelj in kmalu nato tudi predsednik vlade. V tem svojstvu je tudi napovedal vojno Nemčiji ter izdelal vojni gospodarski program. Do leta 1943 je bil predsednik vlade, oziroma minister za koordinacijo obrambe. Ko so leta 1943 prevzeli oblast laburisti se je Menzies spet posvetil predvsem delu v svoji združeni avstralski stranki, ki jo je reorganiziral in preimenoval v liberalno. Po porazu laburistov na volitvah 1949 je Menzies spet sestavljal vlado iz svoje stranke ter v koalicijski s kmetičko stranko. Skusal je odpraviti ukrepe prejšnje laburistične vlade, kar pa se mu je samo delno posrežilo. Kot predsednik konservativne stranke je Menzies tudi v zunanji politiki pobornik sedanje zahodne politike.

Sladkorni trs je najvažnejša industrijska rastlina

Težave tudi v Avstraliji

Vse do prve svetovne vojne je bila Avstralija pretežno agrarna in rudarska dežela. To je bila dediščina kolonialnih časov. Še danes slovi Avstralija kot izvoznik žita, mesa in volne; ovac ima največ na vsem svetu, po številu goveje živine, ki odpade na 100 prebivalcev, pa je četrta. V izvozu volne je prva, v izvozu mesa druga in v izvozu pšenice tretja na svetu. Ti podatki nam že dovolj jasno povedo, koliko je vredno avstralsko gospodarstvo. Toda tudi glede rud ima Avstralija zavidljivo mesto: v proizvodnji cinka je na tretjem mestu, v proizvodnji svineca na drugem, a v proizvodnji zlata na petem. Avstralsko gospodarstvo ima torej ugledno mesto na svetovnem tržišču nekaterih najvažnejših surovin.

Od prve svetovne vojne naprej pa se je začela Avstralija hitro industrializirati. Prvo pobudo za nastanek industrije je dala prva svetovna vojna; toda tudi potem je šla Avstralija naprej po tej poti, zakaj v razdobju med dvema vojnoma so Avstralci občutili, kaj pomeni, če je neka dežela odvisna od monokulture: cene volne in žita so zleto padle, kar je imelo od tega nudo izgubo vse avstralsko gospodarstvo. To je opozorilo Avstralce, da morajo svoje gospodarstvo »sanirati«.

Druga svetovna vojna pa je pomenila konjunkturo za avstralsko gospodarstvo; ista ugovovitev velja seveda tudi za dru-

AVSTRALIJA Dežela v znamenju kozoroga

Avstralski kontinent je bil predmet domneve že davno prej, preden so ga odkrili. Menijo, da so ga prvi odkrili Grki že leta 350 pred našim štetjem, čeprav je bila Avstralija za Evropo odkrita v srednjem veku. Čast, da je bil prvi Evropejec, ki je ugledal avstralske obale, ima nizozemski raziskovalec Willem Janszoon. Sploh so bili prvi evropski raziskovalci v teh vodah Nizozemci, ki so bili usidrani v Nizozemski vzhodni Indiji.

Toda vsi zgoraj raziskovalci so imeli to smolo, da so prihajali s severa ali zahoda in da potemtakem niso uzrli vzhodne ekonomске obale Avstralije. Vzhodno obalo je odkril 1770 znani angleški navigator in raziskovalec James Cook, ki je na novo odkril pokrajini dal ime Novi Južni Wales. Še deset let po Cookovem odkritju je ostala ta pokrajina zapuščenca. Kmalu nato pa so začeli v Angliji čutili posledice ameriške revolucionarne vojne. Prej so pošiljali zločince, ki so bili obsojeni na pregnanstvo čez morje, v Ameriko. Z osamosvojitvijo ameriških kolonij pa je ta praksa nujno prenehala in obsojenci, ki bi morali čez morje, so se gnetli po londonskih ječah ali po trebih starih ladjah na Temzi. Naposled so posebnemu odboru spodnjega doma predlagali, da bi te obsojence prepeljali v Novi Južni Wales. Prvotno je bil poudarek predvsem na kaznjencih, čeprav niso izključili možnosti, da bi se naseljevali tudi svobodnjaki. Trinajstega maja 1787 je odplula prva skupina kaznjencev s stražami, nekaj nad tisoč oseb.

Prva leta mlade kaznijske kolonije so bila težka. Priseljenci so stradali, pod prvimi vojaškimi administratorji pa se je naglo razvilo izkoriščevalsko gospodarstvo. Oblastva so dovoljevala vojaškim osebam, da so se ukvarjale s kmetovanjem in trgovino, velikodušno so jim doodeljevala zemljo, prav tako velikodušno so jim dajala kaznjence kot delovno silo in celo dopuščala,

da so uporabljali rum kot menjalno sredstvo. Med tem pa so drzni in neugnani raziskovalci odkrivali poteze novega sveta in bližnje otočje. Iz semena prvotne kaznijske kolonije pa je začelo kiliti kaj nenavadno in nekam divje drevo, v obdobju od leta 1821, ko je bil guverner Macquarie razrešen, do leta 1851 je bila gonilna sila v razvoju avstralskega gospodarstva — volna. Potreba po novih pašnikih je naglo širila naseljeno področje. Mnogo novih krajev so odkrili ovčarji, ki so nenehno stikali za primerno zemljo za ogromne črede ovac. Za socialno in gospodarsko zgodovino Avstralije v tem razdobju so značilni trije pojavi: boj za zemljo, uveljavitev sistema svobodne delovne sile in s tem ukinitve priseljevanja kaznjencev in naposled iskanje ustreznih oblik za državno oblast.

Nato se je začel lov za zlatom. Več ali manj ponorelih iskalec zlata se je lotila prava zlata mrzlica in na tisočih jih je drlo v Avstralijo. V sedmih letih se je ta epidemija polegla, toda ta pojav je zapustil globoke sledove v družbenem in gospodarskem življenju dežele. Ne samo da se je temeljito preokrasila struktura prebivalstva, ampak

so se v Avstraliji pojavili tudi novi ljudje. Tako je kaznijska preteklost utonila v morju svobodnih priseljencev. Vse avstralsko gospodarstvo je doživelo izredno nagel vzpon. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja so kolonije cvetele in investicijski kapital se je zlival v deželo. V teh letih se je tudi rodilo sindikalno gibanje, čeprav štejejo kot njegov rojstni dan 16. november 1850, ko je bila v Melbourne ustanovljena zidarska družba. Toda pravi sindikati so se začeli snovati, ko se je poleg lov za zlatom. Zanimivo je, da je bil prvi ustanovljen med rudarji zlata. Leta 1890 je izbruhnila prva resna gospodarska kriza in z njo so se začele široko zasno-

vane stavke pomorščakov, strižcev ovac, kovinarjev, nato spet strižcev ovac in rudarjev. Polagoma je delavsko gibanje postalo politična sila, ki je našla svoj izraz v laburistični stranki. Doba od uveljavitve Skupnosti narodov Avstralije leta 1901 do prve svetovne vojne je bila posvečena bolj rasti in utrjevanju kot novim potezom in poskusom. Tako so se ob izbruhu prve svetovne vojne že pokazale osnovne poteze družbene in gospodarske ureditve: temelj gospodarstva je bila kapitalistična podjetnost, ki jo je varovala ustrezna carinska politika, ob ustrežanju države pri urejanju sporov med delodajalci in delavci, uvajanju sistema socialnih

Med liberalci in laburisti

Avstralija je britanski dominion. Sestavljena je iz šestih držav, od katerih ima vsaka svojo vlado. Parlament je dvodomen. Skupščina, katere mandatna doba traja tri leta, sestavlja 124 poslancev (122 izvoljenih na splošnih volitvah, dva sedeža pa imata prestolinsko ozemlje in severno ozemlje), v senatu pa ima vsaka država 10 senatorjev, voljenih za 6 let, vendar tako, da vsaka 3 leta obnovijo polovico senata. Vlado ima sedaj v rokah liberalno-agrarna koalicijska z Robertom Menziesom na čelu.

Osrednji politični osebnosti, okrog katerih so se razvijale tudi vse povojne volilne borbe, sta liberalni premier Menzies in laburistični voditelj dr. Evatt. Njuna osebna nasprotja so v mnogem dalja pečat političnim bojem, poleg gospodarskih vprašanj in zunanje politike.

Do leta 1951 so bili v Avstraliji devet let na oblasti laburisti in še danes prevladuje mnenje, da je avstralsko prebivalstvo bolj naklonjeno laburistom kot liberalcem in agrarcom. Laburistične volilne poraze pripisujejo predvsem zapletenemu volilnemu sistemu in pa notranjim sporom v stranki. Značilno je na primer, da si je vladna koalicijska pri zadnjih splošnih volitvah leta 1955 zagotovila v skupščini 30 mest večine, medtem ko je imela prej le 7 mest več kot laburisti, v senatu pa je izgubila dotedanja dva glasova večine in se mora oprati na dva glasova laburističnih desidentsov. Laburisti so tudi za skupščino dobili več glasov kot liberalci in agrarci, toda zaradi prav posebnega volilnega si-

stema, je večino sedežev dobila vladna koalicijska. Laburistični vpliv je začel padati, ko so se začeli v stranki notranji spori. Ena tretjina članov je namreč katoličanov, vključenih v katoliške akcije, ki razumljivo niso preveč ogeti za socializem niti za Evattovo načela v zunanji politiki; proti vojaškemu paktu, za priznanje LR Kitajske in njene vključitve v OZN, proti angažiranju avstralske vojske za borbo proti komunističnim upornikom na Malaji itd. Predvsem pa se je Evatt zameril katoliškim pristavšem svoje stranke z odločnim bojem, ki ga je vodil proti prepovedi komunistične stranke. Liberalci so namreč leta 1951 organizirali referendum, s katerim so hoteli dobiti privolitve volivcev za spremembo ustave v takem smislu, da bi komunistično stranko proglasili za nezakonito. Referendum so izgubili. Znani sovjetski diplomat Petrov, ki je zaprosil avstralske oblasti za azil, pa je pri zaslisanju izjavil, da je avstralska KP dobila tisoč funtov, da bi prepeljal Menzies-

sovo zmago pri referendumu. Evatt je »zadevo Petrov« javno proglasil za pravokotno in s tem se je še bolj zameril desnemu krilu svoje stranke.

Protikomunistična kampanja, ki so jo začeli liberalci na vsedržavnem polju se je tako prenesla tudi v laburistično stranko. Katoličani so v sindikalnih organizacijah takoimenovane »industrijske skupine«, katerih naloga je bila nadzorovati sindikate in se boriti proti preveč odkritim simpatizerjem komunizmu. Te industrijske skupine so v laburistični stranki vodile tudi boj proti dr. Evattu, češ da tako ekstremno levičarski človek ne more biti na čelu stranke in da ga je treba zamenjati z zmernjšim. Dr. Evatt je začel protiofenzivo, proti tem skupinam, ki jih je proglasil za nasprotno interesom delavskega gibanja. Razpustil je laburistično vodstvo v državi Victoria, ki je bilo pod vplivom katoliške akcije, kar je privedlo do razcepa v stranki. Na državni laburistični konferenci, ki je bila leta 1955 v Hobartu je zmagoval levo krilo, nekaj desničarjev pa je zaradi tega izstopilo iz stranke, med njimi tudi sedem poslancev, ki so ustanovili novo »laburistično antikomunistično stranko«. Kasneje se je ta stranka preimenovala v demokratsko laburistično stranko, vendar na splošnih volitvah 10. decembra leta 1955 no-

beden od sedmih desidentskih poslancev ni bil ponovno izvoljen, stranka pa je dobila le dve mesti v senatu.

Tedanji razkol v laburistični stranki je Menzies izrazil za predčasen razpis volitev. Mandatna doba skupščine, ki je bila izvoljena v začetku leta 1954 in so imeli v njej laburisti 57 poslancev, vladna liberalno-agrarna koalicijska pa 64, bi potekla šele leta 1957. Ker pa je bilo treba leta 1955 na novo izvoliti polovico senata, je Menzies razpisal volitve za oba domova, češ da hoče sinhronizirati mandatno dobo obeh domov, kar da mu bo omogočilo lažje saniranje gospodarskega položaja. Dejansko pa je volitve razpisal zato, ker je v ozir na spore v laburistični stranki računal, da bo lahko dobil v novi skupščini večjo večino. To se mu je tudi posrežilo.

Medtem ko je notranja politika Avstralije vezana predvsem na reševanje raznih go-

spodarskih vprašanj, pa se je v zunanji politiki pod Menziesovo vlado Avstralija orientirala izrazito proameriško. V SEATO paktu je Avstralija glavni steber in vsa Menziesova politika je usmerjena na borbo proti komunizmu v Aziji, zato pa seveda tudi na okrepitev vojaške moči Avstralije.

Laburistično vodstvo v Evattom na čelu odločno nasprotuje tej politiki. Dr. Evatt upa, da bo morda do prihodnjih volitev lahko zakrpal spore v stranki. Dobro znamenje vidi v rezultatih dodatnih volitev v New South Wellisu, kjer je zmagal uradni laburistični kandidat, medtem ko je bil kandidat desidentske demokratske laburistične stranke popolnoma poražen. Drugo upanje laburistov pa je, da bo vladna koalicijska počasni razpadla, ker v parlamentu nima učinkovite opozicije, ki bi jo vzpodbujala k delu. Sicer pa je še leto in pol do prihodnjih volitev. A. S.

Federalna dežela Queensland, glavno mesto Brisbane (pol milijona prebivalcev)

Kanado in Novo Zelandijo. Temu odgovarja tudi visok življenjski standard: na pet prebivalcev pride avto, na 1000 prebivalcev pa 250 radjskih aparatov, letna poraba sladkorja na osebo znaša 54 kg, poraba mesa pa 105 kg.

Toda ne glede na blaginjo preživlja tudi Avstralija svoje težke ure. Vojna je še dolgo mimo, ozračje v tem dominionu pa se ni bistveno spremenilo od Pearl Harbour: občutili je namreč pretečo negotovost. Temu občutku je podrejena vsa gospodarska dejavnost; avstralska vlada si prizadeva naseliti svoj kontinent in neumorno vaši priseljence; drugi problem, s katerim

V rejli ovac je Avstralija na prvem mestu na svetu

se ubadajo avstralski gospodarstveniki, pa je povezava vsega dominiona in težnja razviti vsa področja.

Obrambni napori, ki so odraz že omenjene negotovosti, hudo bremenijo avstralsko gospodarstvo. Avstralija daje namreč letno 200 milijonov funtov ali dobrih 5% nacionalnega dohodka za obrambne namene. Ne gre pa samo za denarne stroške; še hujski je problem z vojniki. Avstralija je redko naseljena; vzdrževanje velike armade bi pomenilo za ta dominion katastrofo, zakaj najboljša delovna sila, ki je že tako ali tako ni preveč, bi bila pod orožjem, proizvodnja bi zaradi tega zastala. Zato so pred štirimi leti uvedli tako imeno-

vano »državljansko službo«: vsi osemnajstletniki — všteti tudi priseljence — morajo odslužiti šestmesečni vojaški rok, potem pa redno obiskovati vojaške tečaje.

Poleg teh težav pa mora Avstralija proučevati tudi sredstva, kako zavreti inflacijski pritisk; vzrok temu je predvsem zunanjetrgovinska bilanca in naraščanje proizvodnih stroškov. Oboje pa je odmev na naglo industrializacijo, na dotok priseljencev in na velike javne investicije. Kritično obdobje je nastopilo leta 1955 in 1956. Vlada je takrat uvedla strogo omejitve uvoza, kar je sicer pomaleh popravilo hudo stanje in je letos spomlad omogočilo vladi, da je odpravila nekatere omejitve pri uvozu blaga iz tujine, zlasti iz ZDA.

Drugi problem, s katerim se trenutno ukvarja vlada, je naraščajoča inflacija, ki naj bi bila posledica avtomatizma pri urejanju plač. Plače so se namreč vzporedno dvigale z indeksom naraščanja cen; zaradi tega so se plače od leta 1949 do danes skoraj podvojile. Zaradi tega so nekatere avstralske države odpravile avtomatizem in plače urejajo na bolj »elastičen« način, kar pomeni, da nocoje več upoštevati indeksa cen. Vlada se je torej odločila za restriktivno gospodarsko politiko, ki jo podkrepljuje tudi s poviševanjem davkov. Ta vladna politika pa je vnesla precejšen nemir v gospodarske kroge.

Vse to pa se po svoje kaže tudi na »trgu delovne sile«. Pra-

vijo, da je zdaj že zelo težko najti lahko, a dobro plačano službo. Doba konjunktura je že mimo. Davčna obremenitev zahteva od podjetnikov pazljivo ravnanje z razpoložljivimi sredstvi, od tod tekmata za zmanjšanje proizvodnih stroškov in za povečanje produktivnosti, kar se kaže tudi v težnji po modernizaciji tovarn. Težnja povečati proizvodnjo se najlepše kaže v železarski industriji; z novim središčem jeklarstva v Port Kembla pri Sydneyju je proizvodnja jeklarsko-železarske industrije v enem letu narasla od 1,2 milijonov ton na 2,8 milijonov ton.

Ob vsem tem pa morajo Avstralci rešiti še dve vprašanji: urediti dotok priseljencev in za-

gotoviti stanovanj. Leta 1956 je prišlo z Britanskimi otokovi 50.900 ljudi, od katerih pa je 29.900 spet odpotovalo bodisi domov, bodisi v druge dele Commonwealtha. Največ pa je bilo priseljencev iz Italije (čez 25.000), iz Grčije (blizu 12.000), Nizozemcev je bilo 10.000, Nemcev 5.000 in Avstrijcev 3300. Ob tem pritoku ljudi pa je gradnja stanovanjskih hiš razmeroma skromna in med gradbenimi delavci je bilo celo čutili brezposelnost. To je tudi glavni vzrok, da priseljenci spet zapušajo »objubljenno deželo«. Od leta 1949 do leta 1956 je prišlo v Avstralijo čez milijon priseljencev, toda 230.000 je čez čas spet odpotovalo. Življenje tudi v Avstraliji ni posejano z rožicami... D. S.

„Zdaj sem pionir“

Duško se je vso noč nemirno premetaval v spanju. Ze zvečer ni mogel zaspati in je po vsej sili hotel pričakati očeta, ki pride po navadi pozno domov iz službe. Z malim bratcem Miščkom sta se v postelji neprestano klepetala in je bil Mišček prav tako vznemirljen od vsega, kar mu je Duško pripovedoval. Potem pa je končno prišel oče domov in Duško je planil vanj.

»Očka, očka, jutri bom sprejet med pionirje!«

Očka se je sam pri sebi smehljaj. Rad je imel to vmešno in veselo svojih dveh dekletov. Potem je sedel k Dušku na posteljo in mu začel pripovedovati, kako so delali pionirji, ti najmlajši borci za svobodo, v tistih težkih vojnih časih. Otroka sta ga poslušala s široko odprtimi očmi, še mali Mišček, ki sicer ni vsega razumel. Se in še bi bil očka govoril, da ni mamica strogo zahtevala, da morata otroka končno zaspati.

Zjutraj pa, ko se je komaj dobro zdanilo, sta bila oba že na nogah. Starejši je oblekel mlajšega, potem pa sta vdrila k staršem v sobo.

»Mamica, vstani, da ne bom zamudil!«

»Kam hočeš, Duško, saj še čest ni. V šoli morate biti komaj ob osmih.«

»Čeprav, a jaz se bojim da ne bom zaspa!« se je branil Duško in oči so mu svetile, kakor že dolgo ne.

Primož, ki sicer v šoli ni ravno med najboljšimi, čeprav je bistri in pameten, le stransko lasoden in flegmatičen

verjemi. Saj sem moral biti, ko bom pa jutri sprejet.«

Taka je ta stvar, si je mislila mamica sama pri sebi, sinu pa je hudomušno dejala:

»Že vidim, Primož, da bi moral biti vsak mesec znova sprejet, potem bi bil gotovo najboljši učencev.«

x x x

Tako so pripovedovale mamice druga drugi tisti dan, ko so se udeležile velike otroške slovesnosti — sprejema v pionirsko organizacijo. Duškova mamica, ki je pripeljala s seboj tudi malega Miščka — za nobeno ceno otrok ni hotel ostati doma — je prišla v kino »Soča«, kjer je pionirski odred »Lastovka« osnovne šole Bežigrad sprejel male ciscibane v svojo organizacijo.

Kinodvorana menda še nikoli ni bila tako polna kakor ta dan. Vsaj tako ne, da bi na enem sedežu sedela po dva, kakor tokrat. Če si pogledal od zgoraj proti vrhu dvorane, je bil ta pogled zares veličasten: glavica pri glavici, penuljice, kitke in »konjski repki« ter morje iskrih svetil in temnih oči. Sumelo je kakor v panju, saj nekaj čez šest sto živahnih in razigranih otrok pač ne more mirno sedeti.

Po uvodnih besedah šolske upraviteljice in po kratkih nagovorih predstavnikov odborov in organizacij, se je zastor dvignil. Nemara otroci vseh tistih besed, ki so jih povedali odrasli, niso docela razumeli, saj male glavice ne morejo vsega sprejeti vase, toliko pa so vedeli, da je ta njihov dan dogodek tudi za odrasle.

malim tovarišem v dvorani, in med pesmimi, ki so jih peli, je bila pač najlepša:

»Lepo je v naši domovini biti mlad...«

Potem je napačil največji trenutek. Ciscibani v dvorani so vstali in ponavljali za malim načelnikom pionirskega štaba besedo za besedo svečane pionirske zaobljube.

»Obljubljam pred pionirsko zastavo in svojimi tovariši pionirji...«

Nato so dobili titovke, rutke in značke. Spet sem pogledala po dvorani in pogled se je spremenil. Pred menoj je bilo ostati doma — je prišla v kino »Soča«, kjer je pionirski odred »Lastovka« osnovne šole Bežigrad sprejel male ciscibane v svojo organizacijo.

»Starejši bratje pripravili so nam zlato svobodo«, so pela mamla grla, toplo in vznemeno, in odraslim je bilo pri srcu toplo, toplo za ta mladi rod, rojen po vojni, v svobodi.

Na pločniku ob Titovi cesti so se ustavljali ljudje in smehljaje pozdravljali povorko malih pionirjev, ki je z godbo na čelu korakala proti vojašnici, na katere dvorščaku so jim skrbne roke mamice ljubice pripravile majhno pogostitev.

Med pionirji je korakal tudi Duško, ki je od samega ponosa ta dan menda zrasel kar za ped. Ob njem je drobil mali Mišček, ki se je na lastno pest prisilil med pionirje in Duško mu je za nekaj časa posodil tudi modro titovko. To je bilo imenitno!

x x x

Podobno kakor pri »Lastovkah« je bilo tudi pri odredu

»Pionir ljubi resnico in ne laže. Pionir spoštuje svoje starše, vzgojitelje in vse odrasle. Pionir se pridno uči. Pionir čuva svojo pionirsko čast in čast svojega naroda!...«

Tako je bral temeljna pravila kakšen mora biti dober član pionirske organizacije, mali načelnik štaba. Potem so tudi ti položili zaobljubo in dobili rutke, titovke in značke.

»Čestitam vam, tovariši pionirji! Čuvajte svojo pionirsko čast!« jim je naročil ob koncu načelnik pionirskega štaba.

x x x

»Tako lepo je bilo, oh, tako lepo, mamica,« je iz polnega srca malone zavričkala mala Nežica.

Primož pa se postavil pred svojo mamico in ponosno povedal: »Mamica, zdaj sem pionir!«

Avtobus ljubljanskega podjetja »Karoserija« vzbuja med zainteresirani res mnogo zanimanja

MOTOR, AVTO ALI KOLO?

Zanimivosti I. mednarodnega sejma prometnih sredstev: mnogo motornih koles, avtomobilov, domača štirisedežna letala, »vlak« brez proge, prvi avtomobil in tramvaj iz prejšnjega stoletja — Mar smo se že uvrstili med »avtomobilske« države? — Hramite vstopnice za morebitno izžrebanje brezplačnega Mopeda tovarne »Tomas«

Ne sejem, temveč razstava prometnih sredstev. In sicer zelo lepa razstava, ki ima tu in tam nekoliko komercialni značaj.

Predvsem moramo priznati, da je celotna oblikovna zamisel sejma izredno posrečena. Obiskovalca, ki prihaja iz središča mesta, preseneti že pri železniškem prelazu nekaj, kar bi pristojalo tudi kje drugje: dve lepi, meter visoki vaz iz umetnega kamna, v katerih so cvetlični lončki. In tako podobno je tudi na samem sejnišču. Razen tega je živahnih barv toliko, da postane še bolj privlačno želja, ogledati si to res zanimivo razstavo oziroma sejem. Če se torej odločimo za obisk — za kar nam ne bo žal — bomo videli stvari, o katerih bomo tudi premišljevali.

Kar je razstavljenih železniških naprav in strojev, se te prihranimo za zaključni del našega ogleda. Stopimo raje takoj pri vходу skozi leva vrata in znašli se bomo pred razstavljenimi motorji znamke NSU. Menda se bo vsakemu še kolikor toliko živahnemu državljanu vzbudila v srcu res vroča želja, da bi vsaj za nekaj časa ime, enako vozilo, kakršna so razstavljena v tem delu razstavnega prostora. Te nemške »Vespe« so 150 cm in imajo električni zaganjalnik, zaradi česar se počene motor samo z lahkim stikom ključa. Tistim, ki se bodo posebej zanimali za ta vozila, naj povejmo še to, da nimajo verig, temveč vrtilne osi.

Preden se boste poslovlili od teh motorjev, vam bodo prijazno povedali, da bo dan tovarna v Vogosčah, ki ima licenco za proizvodnjo teh motornih vozil, že čez mesec in pol serijo tovrstnih motorjev na trg. Seveda, za ceno pa pravijo, da bodo ti motorji okoli 265.000 dinarjev.

Kdor koli je bolj seznanjen z »drobjavem« motornih vozil, bo bržčas zelo presenečen obstal pri izložbi banjaške tovarne »Rudi Cajavec«.

Skoraj neverjetno se zdi, da

v naši državi proizvajamo menda že prav vse, kar je potrebno za avtomobilsko industrijo. Od raznih električnih instalacij pa do vsakovrstnih trobil, opozorilnih svetil in drugih podobnih ter potrebnih električnih naprav je moč videti na tem, čeprav dokaj tesnem prostoru. Razen te tovarne so v isti vrsti razstavljeni tudi predmeti drugih tovarn, ki samo podmetajo tisti vtis, ki ga napravi na človeka že omenjena tovarna.

V isti dvorani vzbujajo pozornost tudi milanska tovarna »Motos«. In to izključno zastran svojih motorjev, ki imajo zelo zanimivo obliko. Nekatera motorna kolesa imajo namreč spravljen ves motor v poseben kovinski plašč, ki se kaže kot nekakšen reaktivni motor.

V tem prostoru imajo razstavljen svoje proizvode tudi druga jugoslovanska podjetja. Proizvodnjo najbolj ljudskih vozil — koles — prikazuje dva jugoslovanska podjetja, in sicer ljubljansko podjetje »Rog« in zagrebško podjetje »Biciklistas«. Kaj je boljše glede kakovosti in oblike, je prepuščeno sodbi vsakega obiskovalca, a predvsem pa tistih, ki jih hodejo kupovati. Zagotovo smemo trditi, da je pri nas še vedno več kupcev za kolesa kot pa za motorna vozila. Zato lahko izrazimo prepričanje, da bi bilo v komercialnem oziru mnogo boljše, če bi prikazali na tem sejnišču mnogo več raznih vrst koles in vse različne možnosti uporabe teh vozil, tako za delo kot za zabavo.

V ogromni stekleni dvorani z lupinasto streho (pravijo, da se imenuje maia dvorana, kajti velike dvorane še niso zgradih) pa so organizatorji sejma priredili pravečati salon raznih avtomobilov. Seveda ta vozila razstavljajo podjetja preko zastopstev, kot n. pr. »Avto Slovenija«, »Kosmos«, »Interexport«, »Avto Makedonija«, »Volana«, »Avtothna« iz Ljubljane in podjetje enakega imena iz Zagreba.

Prvo, kar spravi obiskovalčeve zanimanje v hitrejšo delo-

vanje, je avto znamke »Alfa Romeo« iz Milana, ki je postavljen na nizkem vrtilnem odru. Če vas ta vrteča zanimivost ne gane, poleg vas bo pritegnilo podjetje »Tomas« iz Kopra s svojimi Mopedi in rollerji. No, za taka vozila pa bi se človek laže odločil, zlasti če bi bila vsaj nekoliko cenejša.

Ker ni naša naloga, da opišemo vse razstavljeno blago, naj na kratko zabeležimo iz te »male« dvorane še to res omenjivo vredno ugotovitev:

Med raznimi avtobusji domačih in tujih podjetij se posebno odlikuje podjetje »Karoserija«. Avtobus tega podjetja je po obliki kot po izdelavi neverjetno odlično izdelan, za kar je žel že pri prvih obiskih današnjega dne mnogo zanimanja in priznanja strokovnjakov in navadnih obiskovalcev. Težko je podrobneje opisati celotno podobo tega avtobusa, delovnemu kolektivu »Karoserija« lahko samo čestitamo tudi mi k razstavljenemu vozilu.

Predno zapustimo ta razstavni prostor, naj kot na zanimivost opozorimo obiskovalce na razstavljeni avtobus znamke »Fiat«, ki ima krmijo prav na sredini sprednjega dela vozila.

Kar se tiče osrednjega odprtega razstavnega prostora, pa bi dejali, da je morda zanimivo najbolj za ljudi iz kmetijstva, kajti tu so traktorji in priključni stroji, ki jih razstavlja med drugim tvrdka »Hanomag« iz Hannovera. No, za ljubitelje zračnih višav pa bo novost letalo, ki ga je na tem prostoru razstavila tovarna »Letov« iz

Sentvida. Njegova posebnost je v tem, da je prvo domače visokokrilo letalo za 4 osebe. Kot smo zvedeli, pa bo jeseni gotov že nov tip letala »KB 11«, ki se bo razlikoval od dosedanjih po tem, da bo lahko po vzletu pritegnil kolesa v trup.

Da ne bomo preveč zavlekli našo sejsko reportažo, naj na kraju še na kratko omenimo naprave, ki jih razstavlja železniški promet. Na levi strani razsežnega prostora pred sejniščem je med mnogimi stroji najzanimivejši ogromni »dojenček« za podbijanje železniških pragov. V eni minuti podbije en prag, pri čemer zamenjuje tri delavce. »Dojenček« pa mu pravijo zavoljo njegove občutljivosti, ki se kaže v tem, da ob vsakem najmanjšem neprevidnem ravnanju »zaveka« ta ali oni signal.

Pustimo te naprave in pohitimo mimo domačih semaforjev čez cesto v Likozarjevo ulico, katero so zasedli od začetka do kraja s sodobnimi železniškimi vagoni. Ko si ogledamo še ta del sejma, smo praktično končali z našim ogledom. Toda ker smo se nekoliko utrudili, se napotimo nazaj čez cesto, in sicer v sejsko restavracijo. Majhen prigrizek nas osveži, pri čemer s sosedom izmenjamo misli in si zagotavljava drug drugemu, da je sejem res zanimiv in privlačen.

Če morda stanujete v Savski koooniji, potem se boste spomnili, da sodi med sodobna prometna sredstva tudi to, ki vas iz mesta vsak dan popelje proti domu, in sicer tramvaj.

Rudi V.

Takoie so bili pogosteni novo sprejeti pionirji odreda »Lastovka« iz Bežigrada

dečko, ki ga ne gane hitro kaka stvar in tudi ne šolske skrbni, pa je dan prej komaj čakal mamico. Prišla je iz službe precej pozno in gospodinja Lojzka ji je povedala:

»V sobi vas čaka Primož.«

»Le kaj je spet skuhal ta fant«, si je mislila mama, ko je odprla vrata v sobo. A dečku so oči tako žarele, da ni bilo dvoma — za bregom je imel nekaj veselega.

»Mamica, danes sem bil v šoli tako priden, da me je tovarniška pohvalila in sem dobil dve zvezdici, je ponosno povedal.

»Ti, da si bil tako priden,« se mu je mamica neumno smehljala. »Gotovo se je tovarniška zmotila.«

»Ne, mamica, res sem bil,

Pod pionirskim geslom »Za domovino — s Titom naprej!«, priprtim na baržunaste zavese v ozadju odra, je bil zbran mali šolski pevski zbor v temnih krilih in hlačah ter belih bluzicah z rdečimi pentljami in kravatami. Zapeli so jim:

»Otona Župančiča« osnovne šole Vrtača, ki je opravil slovesen sprejem v Klubu ljudskih poslancev. Tu je sedel med nekaj čez 140 malimi ciscibani tudi Primož, a to pot je tudi njemu nestrpno utripalo na malo srce.

STROJNE KLJUČAVNICARJE, STRUGARJE, DELAVCE ZA PRIUČITEV IN NORMIRCA

sprejememo takoj ali po dogovoru.
»TOS« Ljubljana, Metelkova 15
2833-R

Poljudna psiho-biološka razprava

15

Marjan Kozina

O šlovekovi dejavnosti

Pri drugi mizi sedi Kumara, ki so ga opravički slučajno prvič zanesli v to mesto. Lačen je in rad bi kosil pri »Mačku«.

Ob šanku sloni Žan in nekoliko na skrivaj kadi cigareto. (Silna krivičnost današnje družbe! Zakaj bi ne smel Žan, polnovredni član skupnosti, kaditi cigarete prav tako, kot je kadilo vsi drugi državljani, javno, med potjo in med opravički? Pa še nekaj govoričimo o enakopravnosti! Pri prihodnji preureditvi družbenih odnosov — saj se to pri nas na srečo pogostoma dogaja, bom prosil prijatelja Servacija, ki je za poslanca, naj prekličejo oni barbarski ukrep, ki je zagotovo še iz dobe fevdalizma).

Kot rečeno, zastor se dvigne. Kumara (sedi že deset minut in se nestrpno ogleduje). Koren (je pravkar vstopil in slači plašč). Žan (odloži cigareto in uslužno obesi Korenov plašč na kljuko): Dober dan, gospod Koren! Kumara: Tovariš natakari! Žan: Takoj pridem!

Koren: Jedilni list in tri deci silvanca! Žan (potihoma): Nikarte silvanca, to je šiška! Vzemite rizling, ta je — rečem vam — »eht«! Kumara: Tovariš natakari! Žan: Pridem takoj! (Korenu): Tu izvolite jedilno »špajzkarto«, gospod Koren. Bi vam priporočil... Kumara: Tovariš natakari!!! Žan: Takoj pokličem kolego. Kumara (obupuje). Koren (zatopljen v branje jedilnega lista)... Veste kaj, Žan, lepa čebulna bržola bi mi bila kar všeč. To mi... Žan (potihoma): Nikarte, gospod Koren! Meso je trdo in žilavo, pa tudi že malo smrdi. Vzemite biftek, ker v ustih se vam bo topil! (Gre in ga nekaj časa ni.) Kumara (omaguje od žeje in lakote). Koren (se v duhu pripravlja na slastni biftek). Žan (prinese Korenu rizling). Kumara: Tovariš natakari!!!! Žan: Sem že tu! Izvolite, tovariš direktor? Kumara: Kosilo bi... Žan: Priporočil bi vam krasno bržolo... Kumara: Kar velja! Samo prosim, da ne bo preveč pečena... Žan: Seveda! Kumara: ...in veliko čebule... Žan: Jasno! Kumara: ...pa ne preveč masno... Žan: Se razume! Kumara: ...in nekaj za piti... Žan: ...vam priporočam krasnega silvanca... Kumara: Prav! Tri deci. Žan (naroči v kuhinji): Bržolo! (Prinese Korenu biftek.) Koren: Ni slabo! (Se poglobi.)

Žan (gre k »šanku« in znova prižge cigareto, ki je medtem ugasnila). Kumara: Tovariš natakari! Žan: Takoj bo, kolega... Koren: ...Še dva deci! Ta pa tai!

Kumara: Tovariš natakari! Žan: Takoj bo, kolega... Koren: ...Še dva deci! Ta pa tai!

Kumara: Tovariš natakari! Vsaj vino... Žan (gre naprej kaditi cigareto). Gospa (pri »šanku«): Tak Žan, odnesi mu že to vino, in bržola bo tudi že čisto mrtla. Žan: Bo že počakal! Saj ne gori voda! (Mirmo še dvakrat potegne, potem se pa le odpravi nahraniti in napojiti Kumaro.) Zastor pade.

V tej kratki sceni, ki se žal ne odlikuje po kakšni posebno močni dramatičnosti, sem vam skušal vsaj narahlo približati duševni ustroj natakarja. Seveda je to samo majhen del njegovega bistva. Spoznali smo le nekaj plemenitih potez njegovega značaja: do višjega nadzornika Korena, ki ga dobro pozna in zanj ve, da je družbi koristen, je ustražljiv in pozoren. Kumari pa ne zaupa: bogve kakšna reakcija je, morda celo plačanec zamejštal! Kar naj je slabo bržolo in pije šiško! Toda natakari ima, kakor tudi sicer vsak državljan, več lastnosti značaja.

Kar se računstva tiče, je treba žal priznati, da natakariji niso na višku. Pa saj ni čudno: le malokdo od njih ima diplomno univerze. V tem predmetu so pač bolj slabo podkovani.

Natakariji so v glavnem optimistični ljudje. Pesimistov med njimi skoraj ni, povprečnih dolgočasnežev je pa zelo malo. Pesimist bi na primer pri seštevjanju: »Dve in dve je koliko?« dejal: »No, veliko ne more biti, recimo tri.« Pedantski povprečnež se bo spomnil, da se je v šoli učil, da je dve in dve štiri. Optimist bo pa dejal: »Dve in dve? To bo precej. Najmejt pet, če ne šest.« Da bo bolj sigurno, bo napisal sedem.

Toda, ker sem skrajno vester, moram povedati, da me je pred desetimi leti zelo razburila neka poteza v natakarskem značaju. Ne govorim rad o tem, vendar je zamočati ne morem.

Kumara: Tovariš natakari! Vsaj vino... Žan (gre naprej kaditi cigareto). Gospa (pri »šanku«): Tak Žan, odnesi mu že to vino, in bržola bo tudi že čisto mrtla. Žan: Bo že počakal! Saj ne gori voda! (Mirmo še dvakrat potegne, potem se pa le odpravi nahraniti in napojiti Kumaro.) Zastor pade.

V tej kratki sceni, ki se žal ne odlikuje po kakšni posebno močni dramatičnosti, sem vam skušal vsaj narahlo približati duševni ustroj natakarja. Seveda je to samo majhen del njegovega bistva. Spoznali smo le nekaj plemenitih potez njegovega značaja: do višjega nadzornika Korena, ki ga dobro pozna in zanj ve, da je družbi koristen, je ustražljiv in pozoren. Kumari pa ne zaupa: bogve kakšna reakcija je, morda celo plačanec zamejštal! Kar naj je slabo bržolo in pije šiško! Toda natakari ima, kakor tudi sicer vsak državljan, več lastnosti značaja.

Kar se računstva tiče, je treba žal priznati, da natakariji niso na višku. Pa saj ni čudno: le malokdo od njih ima diplomno univerze. V tem predmetu so pač bolj slabo podkovani.

Natakariji so v glavnem optimistični ljudje. Pesimistov med njimi skoraj ni, povprečnih dolgočasnežev je pa zelo malo. Pesimist bi na primer pri seštevjanju: »Dve in dve je koliko?« dejal: »No, veliko ne more biti, recimo tri.« Pedantski povprečnež se bo spomnil, da se je v šoli učil, da je dve in dve štiri. Optimist bo pa dejal: »Dve in dve? To bo precej. Najmejt pet, če ne šest.« Da bo bolj sigurno, bo napisal sedem.

Toda, ker sem skrajno vester, moram povedati, da me je pred desetimi leti zelo razburila neka poteza v natakarskem značaju. Ne govorim rad o tem, vendar je zamočati ne morem.

KAVČIČEVA SALOMONOVA SODBA V LJUBLJANI

In tako se je salomonska razsodba glasila: Dragocena velika slika klasičističnega mojstra Franca Kavčiča »Salomonova sodba«, ki je bila doslej na Dunaju, spada v slovenski kulturni krog in zato naj bogati zbirke ljubljanske Narodne galerije!

Pred poldrugim stoletjem je po vsej Evropi zaslovel slikar Franc Kavčič, rojen leta 1782 v Gorici, sam po rodu s Tolminskega. Za Francozom Davidom, Italijanom Camuccinijem in Angležem Walterjem je veljal kot eden največjih takratnih mojstrov klasičizma. Razgibano je bilo že njegovo življenje samo: sedemnajst let je prebil v Italiji, zlasti v Rimu. In tu je prišel v stik z Goethejem, ki je imel o njem zelo dobro mnenje. Pozneje je 29 let deloval kot profesor na dunajski umetnostni akademiji, zadnjih 12 let pred smrtjo l. 1828 pa je bil celo njen rektor.

Ustvaril je zelo obširen umetniški opus, vendar na žalost ničesar v sami Sloveniji. Šele pred 30 leti je ljubljanska Narodna galerija na osebno pobudo in stroške svojega takratn. predsednika Windischcharla prišla v posest 85 Kavčičevih risb in velikih kartonov za oljne kompozicije, poleg tega pa si je pridobila tudi eno njegovih velikih platen. Kljub temu pa je bil Kavčič kot slikar v osrednji slovenski galeriji sorazmerno še zelo malo zastopan.

Pri pregledu zbirk v zalogi Avstrijske galerije na Dunaju, ki ji je ravnatelj ljubljanske galerije dr. Karl Dobida posredoval željo, da bi Slovenci vendar prišli do še kakšnega pomembnega Kavčičevega dela, so res nedavno izločili eno izmed Kavčičevih slik, »Salomonovo sodbo«, po ljubezniavi zastugi ravnatelja te galerije in znanega umetnostnega zgodovinarja prof. dr. Karla Garzarolli-Thurnlackha, čigar rod izvira iz naše Notranjske, so jo namenili ljubljanski galeriji. Avstrijska vlada je z velikim razumevanjem odobrila to povsem brezplačno darilo.

Slika je za naše razmere zelo velikih dimenzij, saj je skoraj 3,5 m dolga in 2,5 m široka. Stilno je značilen primer klasičističnega pojmovanja, ki je videlo svoj najvišji ideal v antiki. S tem darilom se je zbirka Narodne galerije v Ljubljani lepo izpopolnila, hkrati pa nas je Kavčičevo delo — ki je po končanem transportu z Dunaja pod skrbno roko galerijskega restavratorka prof. Mirke Šubica znova sveže zablestelo — spet opozorilo na to, kako je slovenska umetnost tudi že v preteklosti dosegala evropsko raven.

Spremljamo grafično utripanje sveta

Z večjo pošiljko grafičnih listov iz Mehike, ki je prispela v Ljubljano včeraj, se je zaključil krog udeležencev za letošnji II. mednarodno grafično razstavo v Ljubljani. Osemnajstega junija se bo v Moderni galeriji slovesno odprl že drugi ljubljanski grafični bienale, na katerem se bo s 692 grafičnimi listi predstavilo 242 avtorjev iz 31 držav sveta.

Priloge za to veliko umetnostno manifestacijo, ki ustvarja iz Ljubljane enega izmed najpomembnejših mednarodnih središč grafične umetnosti, so sicer v polnem razmahu. Prireditelji so ostali pri istem naslovu, kot ga je nosila ta razstava že prvič, prav zato, da bi lahko morda pozneje ime gibko prilagodili novim možnostim razširitve. Morda se prav iz dopolnilnega razloga sama od sebe ponuja misel, da bi vključili v tako prvotno revijo grafike tudi pregled male plastike.

Glede udeležbe se je organizacijski odbor po zgledu lanske prakse tudi letos obračal z vabilom na priznane svetovne mojstre predvsem osebno, tako da je že s tem zagotovljena kakovost izbora. Samo v primerih, če tamkajšnje umetnostne razmere zaradi dosedanjih premajhnih zvez še niso bile dovolj jasne, so se obrnili na umetnostne zavode oziroma diplomatska predstavništva. Odziv iz tujine, ki je bil letos še večji kot pri sicer zelo uspešni I. grafični razstavi v Ljubljani, kaže, da smo si res pridobili na tem področju že dober sloves. Tako je že poslalo svoja dela pet avtorjev iz Avstrije, sedem iz Belgije, trije iz Bolgarije, štiri iz Brazilije, trije iz Češkoslovaške, eden iz Čilea, 2 iz Danske, štiri iz Finske, petnajst iz Francije, eden iz Indije, 24 iz Italije, sedem iz Japonske, trideset iz Jugoslavije, dva iz Južne Afrike, osem iz Kolumbije, osemnajst iz Mehike, pet iz Norveške, eden iz Norveške, 7 iz Poljske, trije iz Romunije, devet iz Švedske, osem iz Švice, devet iz Velike Britanije, devet iz Zahodne Nemčije in enajst iz ZDA ter 45 avtorjev raznih narodnosti, med njimi tudi iz Egipta, Španije in Grčije, ki so vključeni v Ecole de Paris. Od

teh so se letos na novo odzvali avtorji iz Brazilije, Kolumbije, Švedske, Mehike in Kitajske, medtem ko se Sovjetska zveza, ki je lani bila med udeleženci, letos žal ni odzvala. Med novimi so zlasti Švedski zelo dobro zastopani. Sicer pa so med avtorji najrazličnejših smeri, od strogega realizma do abstraktnizma, nekatera zelo pomembna imena, kot Picasso, Chagall, Zadkin, Bashin, Miro, Kohn, Fischer, Fiala, Hugh-Stanton, Masserel, Marragoni itd. Na razstavo bo osebno prišel tudi ameriški grafik Armin Landeck, ki je lani dobil prvo nagrado, pa tudi prvič nagrada Poljak Rudzinski in Belgice De Grave. Nedvomno je zanimivo, da bo prav na ljubljanski grafični razstavi prikazan tudi zadnji grafični list, ki ga je ustvaril pred svojo lansko smrtjo Frederic Léger.

Posebna žirija, v kateri so bili poleg sekretarja odbora ravnatelja Zorana Kržišnika še prof. dr. Fran Stele, akad. slikar prof. Božidar Jakac, zastopnik Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije akad. slikar Stojan Čelić in dr. Zdenka Munkova, direktor umetno obrtnega muzeja iz Zagreba, je posebej izbrala ona dela, katerih avtorji niso bili osebno povabljeni. Prav tako je ta žirija sodelovala tudi pri izboru samoprijavljenih jugoslovanskih avtorjev. Glede udeležbe Jugoslovancev se je organizacijski odbor držal načela, da morajo veljati tudi zanje strogi kriteriji mednarodne kvantitete. Vendar bo Jugoslavija kot prirediteljica razumljivo zastopana z večjim številom avtorjev. Razveseljuje je, da se številno jugoslovanskih zastopnikov, ki so pripravili nekatera odlična dela, povečalo na 30 in da poleg že znanih avtorjev, kot Jakac, Mihelič, Maleš, Debenjak, Restek, Prica, Bače itd., letos sodeluje tudi večje število mlajših umetnikov.

Sleherni udeležencev na razstavi ima pravico do prikaza treh svojih listov. Vsa sprejeta dela bo pred samo otvoritvijo razstave ocenila posebna 7-članska mednarodna žirija in podobno kot ob prvi razstavi podelila vrsto dragocenih nagrad izvršnega sveta, okrajnega ljudskega odbora, sveta za kulturo in prosveto. Moderne galerije in drugih ustanov.

S svojimi drugimi mednarodno grafično razstavo bo Ljubljana znova bogatejša za lepo in plemenito doživljanje, saj bo lahko prisluhnila oblikovnemu in idejnemu utripanju sveta v tej zvrsti umetniškega ustvarjanja.

KAROL FAHOR

B. Pogačnik

POVABILO

NAŠEMU REŽISERJU S SLOVENSKO DRAMO V LONDON

Londonsko gledališče Worshop je povabilo slovenskega režiserja Franceta Jamnika. V Lodu bo režiral znano Brechtovo dramo Matj Korajža, v Varšavi pa bi Teater Poljske želel, da bi pripravil novo delo švicarskega avtorja Dürrmatta Obisk stare gospe, ki je doživela nedavno velik uspeh v gledališču Marigny v Parizu.

Jamnik tudi dvoje povabil za režijo na Poljskem. V Lodu bo režiral znano Brechtovo dramo Matj Korajža, v Varšavi pa bi Teater Poljske želel, da bi pripravil novo delo švicarskega avtorja Dürrmatta Obisk stare gospe, ki je doživela nedavno velik uspeh v gledališču Marigny v Parizu.

Nova vrata se odpirajo slovenski dramatik... Milan Segar

Literarno pismo

O Zupancičevi Sedmini

Dragi prijatelj!

Naslov temu pismu, ki ti ga pošiljam po tolikih mesecih neprostovoljnega molka (vmes so posegle višje sile), ni niti najboljši niti najbolj primeren za knjigo, o kateri bi ti rad povedal nekaj svojih misli. Prav zares se mi zdi, da z njim celo pisatelj ni bil povsem zadovoljen, kakaj ta naslov — rekli bi, da je preveč težak in črnogled — niti približno ne nakazuje tega, kar je avtor želel, z romanom povedati in tudi še zdaleč ne razodeva tistega osnovnega tona, ki je za Zupancičevo pripovedovanje tako značilen. Saj res, ta ton! Mogoče bi bilo res najbolje, da začnem kar z njim, s tem tonom, ki z vso gotovostjo odkriva in določa avtorjevo starost, se pravi, da je bralcu po tem tonu kaj lahko ugotoviti, da ima pred seboj še zelo mladega pisatelja, roman, ki je verjetno njegovo prvo večje in bolj zahtevno delo. In verjemi mi, da je prav ta, ta izdajalski ton, v katerem se iskreno očituje vsa pisateljeva osebnost, tista velika privlačnost, ki daje knjigi posebno vrednost, vrednost, ki je dvakrat pomembna prav zaradi tega, ker smo jo našli v romanu pisatelja, ki je pravzaprav komaj začel dobro pisati. O Benu Zupanciču sva že nekajkrat govorila. Sam si me nekako, pred dvema ali tremi leti opozoril nanj in že takrat skoraj preroško napovedal, da smemo od današnje avtorja Sedmine še mnogo pričakovati. Rekel bi celo, da je Zupancič med mladimi nemara tisti, ki bo prvi uspel z daljšim tekstom, z romanom iz sodobnega življenja, kakaj že takrat njegovo pisanje je razodevalo izredno spretnega in domiselnega oblikovalca, ki mu ni noben orah tako trd, da bi se ga ne upal pogumno lotiti. Lastnost, ki je vedno vsega spoštovanja. Hudo redka in dragocena lastnost. Lani sem prebral njegovo Mrtvo morje. Nekakšno povest je to, zanimiva, duhovita in spretno napisana potopisna povest z dokaj izmišljenimi dogodki, konec koncev nič pretresljivo pomembnega, vendar pa stvar, ki da človeku misli. Ne zaradi zgodbe. Gre za prijem, za neko svetovljansko črto, ki jo razodeva ta prijem. Brez predsodkov napisano delo je jasno pokazalo, da smo dobili v Zupanciču pisatelja, ki si je trdno začrtil pot svoje ustvarjalne dejavnosti. Toda kakšen korak od te knjige pa do Sedmine! Za Mrtvo morje lahko mirno rečemo, da je bolj poiskus, bolj nekakšna generalna vaja pred premiero, ki ji je pisatelj dal naslov Sedmina in ki se z vsem pogumom in z vso mladostno pisateljsko vrnemo loteva tako privlačno in doslej še ne premagane snovi, kot je ljubljanska ilegala v prvih letih vojne.

Sedmina je knjiga, ki je skoraj ne moreš brati z večjimi presledki. Prvič zato, ker te njena snov pritegne z močjo, ki se ji zlahka ne upreš, in drugič, ker jo je Zupancič napisal resnično nadse zanimivo in, če naj rečem tako, napeto od prve do zadnje strani. Pravo pravo presenečenje, ki ga v naši sodobni literaturi malo več ne najdeš. Zupancič zna biti zanimiv, zna iz snovi potegniti prav tisto, kar je najbolj bistveno in obenem najbolj privlačno. Že dolgo nisem bral domače knjige, ki bi bila bolj skrbno napisana, še več: človek ima vtis da je vsak stavek na svojem mestu, da ni nikjer besede odveč in da je vsak prizor premišljen do zadnje potankosti. Presenetljivo, kaj? Toda ta ugotovitev, pa če je še tako laskava in nenavadna za mladega pisatelja, to pot prav gotovo drži. Napisal sem ti jo s prav posebnim veseljem, ker se z njo ne srečaš usak dan, zlasti pa ne v tekstu, ki obsega nič manj kot tri sto strani.

Snov romana je, kot sem ti že rekel, ljubljanska ilegala v prvih letih vojne. Glavni junaki zgodbe so mladi ljudje, komaj dorasli fantje in dekleta, ki jih je vojna presenetila prav takrat, ko se še niso niti dobro izmotali iz puberte in iz življenja, ki skoraj ne presega meja domače hiše in zidov šolskega poslopja. Za to mladino je vojna posebno doživetje. Nekakšna predpomnilca je, ki je mnogi med njimi še ne morejo do celne razumeti, zato je ta čas zanje nedvomno težji in bolj zamotan, ker jih je dobil bolj ali manj nepripravljeni in komaj kos vsem tistim težavam, ki jih morajo premagovati. Zupancič je to posebno razpoloženje znal popisati. Dejal bi, da ga je popisal domača avtobiografska, z neko rahlo melanholično prevleko, z nekakšnim pubertetnim privoicom, ki se očituje predvsem v številnih meditacijah in v prisrčno orisanih ljubezenskih scenah... Zdej ti je nemara bolj jasno, kaj sem mislil s tistim osnovnim tonom, s tisto privlačnostjo, ki s tako gotovostjo odkriva pisateljevo starost. In vendar... ta ton ima v sebi tudi neko slabo stran. Dovolj očitno, da ti jo moram omeniti in še posebej poudariti. Zanimivo in značilno za ta roman je namreč dejstvo, da so prav ti mladi ljudje, ti glavni junaki zgodbe (ne vsi) popisani manj plastično, manj prepričljivo kot recimo njihovi stariši. Človek ima vtis, da jih pisatelj ni mogel do kraja spregledati, da je bil preveč enak z njimi; vzemimo kar osrednjo osebo romana, Niko, ki je avtorju prav gotovo najbližji. Pri njem je vse jasno, vse točno in razumljivo, a vendar mu manjka še nekaj bistvenih črt, da bi mogoče povsem zaživel v naši predstavi in v našem spominu.

Verjetno se ne bom dosti zmotil, če ti napisem, da je prav v tem pisateljevem odnosu do snovi in zlasti do njegovega glavnega junaka tudi vzrok za krivico, ki se skoraj nenehno očituje v Nikovem razmerju do družine. Bralc se bo z njo le teko sprijaznil, čeprav jo bo razumel in se z njo nemara v drugačni, vsekar bolj strpni obliki tudi strinjati. Razumljivo je povsem, da se mladi Niko upira očetuemu drobne mu, egoističnemu svetu, ki je omejen samo nase in na svojo najbližjo okolico — na kafeževstvo, kot pravi pisatelj sam — ni pa razumljiva neka pretirano zagriženost, to ga in nemogoča sovraštvo, ki jo čuti in izpoveduje mladi človek do tega očetovega sveta, do očeta samega, zlasti pa do matere in do brata. In narobe seveda. Edina izjema je v najmanjši meri sestra Filomena, za katero pa je spet nerazumljivo, da na sodišču priča zoper lastnega brata. Posebno nerodno je s tisto nesrečno bombo, ki jo Niko v navalu jeze vrže bratu pod nogo. Mučna stvar, ki te ne prepušča.

Ce sem rekel, da so se pisateljevemu peresu mladi ljudje manj posrečili kot stariši, potem moram omeniti med prvimi vsaj dve najvidnejši izjemi. Popajpa in Mečkaca. Dva izredno plastična lika — in na tem mestu tudi vsaj enega izmed najboljših prizorov knjige, ki z vso resnostjo dokazuje, da je mladi Ben Zupancič pisatelj zelo lepih kvalitet, pisatelj, ki zna svojo snov oblikovati in ji dati podobo, ki je hkrati zanimiva in umetniško zrela. Omenil bom samo enega, čeprav jih je v romanu dosti, prepričljivo dosti. Gre namreč za Popajpo junaka smrt, za njegovo poslednjo borbo z okupatorjevimi vojaki. To je prizor, ki bi ga bil vesel najbolj izkušen ustvarjalec. Preprosto in jasno napisan. Plastičen in psihološko zadet, brez sleherne afekcije, tako stilne kot vsebinske, živ in docela verjeten, čeprav ga za prizor, ki ga nikakor ni lahko napisati.

In še dve kratki zabeležki: Zupancičev pisateljski prijem je moderen, a vendar moderen v najboljšem smislu besede. Kot sem že rekel: brez afekcije, preprost in jaseen, brez vse nepotrebne navlake, ki zamegljuje čisto resničnost podobe. To bi bila prva, druga pa: pisatelj je dogajanje svojega romana postavil v Ljubljano, toda v Ljubljano, ki jo tudi zna popisati. Iz knjige diha resnična Ljubljana, takšna, kakršna je bila med okupacijo, s svojimi ulicami, vrvti in ljudmi, z vso specifičnostjo tega mesta, ki se je znalo tako krepko postaviti okupatorju po robu.

Da končam: zelo dobra knjiga, ki jo je vredno prebrati. Te pozdravlja

Milan Segar

BOŽIDAR JAKAC O LIKOVNI VZGOJI

Na zadnjem večeru v okviru kulturnih razgovorov, ki jih organizira Delavska knjižnica v viteški dvorani Kržižank v Ljubljani, je v četrtek ob polni udeležbi občinstva razpravljala akademijski slikar prof. Božidar Jakac o likovni vzgoji.

Jedro: Vsi gledajo in se čisto veselo nad nečem, kar jih zanima, vendar pa je malo ljudi, ki vidijo več, kot je za nje trenutno važno. Za spoznanje likovne umetnosti je zato treba časa in poglabitve, ki šele odpre vse notranje harmonije in lepote umetnine. Pot do likovnega doživljanja torej ni lahka. Očitna je od naše sposobnosti sprejemanja, občutenja in samozgobje, kar spet v precejšnji meri zavisi od globine našega lastnega duševnega življenja. Kdor ni doživel v sebi človeka, prav gotovo ne bo nikdar polno doživljal vse lepote Rembrandtovih kompozicij. Vendar pa je umetnina veliko več kot optični prenos intenzivnega doživlja vsakdanje resničnosti. Umetnik ustvarja sprično grobo resničnosti nekou lepote, vzvišen svet, ki dela življenja vredno in znosno, kar uglaši njegovo notranjost in daje vsaj resničnosti nek svoj veličasten pridiv. Ob tej pravi umetnosti, ki edina ostaja trajna, pa je v vseh obdobjih bilo tudi dovolj nekulturne in zlagane umetnosti. Naša doba je po Jakčevem mnenju gotovo najbogatejša na teh eksperimentalnostih oziroma izrabljanju eksperimentalnosti. Modnost ni isto, kot modernost, in umetnost kot izraz človekove kultiviranosti v določenem okolju je lahko preprosta, ne more biti pa primitivna. Tega pri nas, zlasti še v Sloveniji, kjer smo vendar dosti bolj trezni, se ni toliko, pač pa v svetu nasploh. Modna umetnost se eksportira in re-eksportira, ne da bi se gojile izvirne kvalitete okolja. Vendar je prepričan, da je vse to le prehodnega značaja in da bo ostalo trajno samo tisto, kar človeka dviga in vrednoti. Čeprav bi sicer lahko smatrali, da nekatera grozljiva križkraja tako imenovanih ekstremistov odražajo prived nekou bodočega atomskega uničenja, vendar človek neče, da bi v umetnosti umrl že prej, kot v resnici.

Za konec odgovori na nekaj srednjeuhovitih vprašanj.

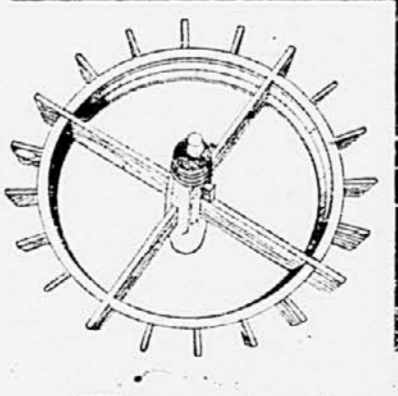
Fumio Kitaoka (Japonska): Starec in morje (lesorez 1957)

Velik uspeh ljubljanskega zvona

Eden izmed najstarejših in obenem najpomembnejših naših pevskih zborov, ki je med obema vojnama zavzemal vodilno mesto — se na svojem letosnjem koncertu nastopil v krasni, glasnovno izenačeni osemdesetčlanski sestavi mešanega zбора. V prvem delu sporeda je izvajal skladbe A. Srebotnjaka (Pesem); J. Pavčiča (Če rdeče rože); D. Bučarja (Souce); A. Lajovica (Kisa); A. Forster-Simonitija (Vesni Ave); R. Simonitija (Teloh) in drugi rukovet St. Mokranca. Drugi del sporeda je bil posvečen naši narodni pe-

sml v priredbah skladateljev V. Zganca, E. Adamiča, K. Odaka, K. Pahorja, R. Gobca, Fr. Venturinja, Fr. Marolta, V. Mirka in R. Simonitija. Krajske solistične partije sta izvedla člana zhora Ančka Stritarjeva in baritonist Janez Brencič, medtem ko sta v dveh daljših solističnih partijah sodelovala člana Opere atlistika Božena Glavakova in basist Zdravko Kovač. Član ljubljanske Dramne Borbe Kralj je pred vsako točko sporeda niral besedilo pesmi. Zbor je vodil drustveni dirigent, vodja zhora ljubljanske Opere Jože Hanc.

Križo, ki jo je zbor preživljal po osvoboditvi, je očitno preostal, kajti bil je zopet na tisti visini kot nekoč. V dirigentu Hancu ima zbor popolno jantvo za svoj najuspešnejši razvoj, saj je na tem večeru predstavil svoj zbor v najdovršenejši obliki. Ze zlepa nismo slišali tako perfektnega, diskantno in ritmično v detajlih izdelanega, v vokalizaciji jasnega in prednasanju lepega petja. Zdravi hitre in visoke stopnje glasbenega razvoja je našega poslušalca že težko zadovoljiti s povprečnim petjem. Zahteve postajajo vedno večje. Tem zahtevam je ljubljanski zvon pod vodstvom dirigenta Jožeta Hanca povsem

Vigen ci

Kot osma številka vodnikov, ki jih izdaja Tehniški muzej Slovenije, je nedavno izšlo prikupno delo z naslovom Vigen ci. Posebno vodnik po zgodovinskih žebjar-skih kovačnicah v Kamni Gorici, Kolnici in Zeleznicah. Knjižica je zadnji rod vigenjskih žebjarjev izumira, in Tehniški muzej je izpolnil pomembno nalogo, da je ob odhodu te proizvodne oblike v preteklost še odtisnil njeno zanimivo podobo. Avtor, sam Kropar, se je pri sestavljanju svojega dela poslužil poleg zveza žebjarskega izročila zlasti vseh pisanih dokumentov in tehničnih predmetov v Kovaskem muzeju in registraturi podjetja »Plamen«, pa tudi arhivskih virov iz Slovenije in zamejstva. Seveda je ta knjižica zela začetek za temeljiteje znanstveno raziskovanje gradiva s

področja zgodovine našega žebjarstva, vendar je že v sedanjih obliki zelo koristen prispevek in vodnik, po katerem bo z veseljem segel tudi marsikateri laik. Posebno simpatična poteza v sestavljanju Gasperšičevega dela o vigenjih je to, da se v njem ni omejeval samo na tehnično, posebej proizvodnino, ampak da je vsaj bežno zajel tudi splošno gospodarsko, socialno in kulturno okolje naših tradicionalnih žebjar-skih krajev. V desetih poglavjih je podal prikaz zgodovine našega žebjarstva, ki se v Kroparja začneja že sredi 15. stoletja, nastanek in življenje v njih opremo, preskrobo železarjev, obliko žeblijev in tropski z njimi, posestne, gospodarske in družbene razmere ter delo in življenje v vigenjih. Sredi med tehničnimi podatki bo zato tudi jezikoslovec z veseljem odkril vrsto klenih domačih izrazov za razne tehnične predmete. Povzetek v nemščini ob koncu odpira delcu dostop tudi v mednarodni svet.

bp

NAJDIHOJČA

Vojna in najmlajši

GA IN BREZSKREBNEGA ŽIVLJENJA. KAJ JE STORIL BORIS IN VSI DRUGI, DA JIH NEMCI TAKO OKRUTNO PREGANJAJO? JOKATI NI MOGEL, ZDELO PA SE MU JE TAKO, KOT BI MU LILE SOLZE NARAVNOST V SRCE IN GA ZAŠTRUPLJALE S SVRAŠTAVOM, KI GA VSE DOTLEJ NI POZNAL. »KDO VE, KAM BODO ODPELJALI BORISA?« SE JE SPRASEVAL. ALI GA RES NE BO NIKDAR VEČ SREČAL? PREMAGAL JE STRAH IN ODŠEL NA CESTO. POGUMNO SE JE PRERIL SKOZI GNEČO VOJAKOV IN HITLERJEVEV V CIVILNIH OBLEKAH. TEDAJ SO KOLENČEVE ŽE NAGNALI NA TOVORNJAK. LEBEL OFICIR Z BICEM V ROKI MU JE ZAŠTAVIL POT. TONČEK GA JE GRDO POGLEDAL, SKOČILS CESTE IN SE STISNIL K STE. NI NAJBLIŽJE HIŠE. BOLJ KOT PONIZANJE GA JE BOLELA ZAVEST, DA NE MORE BORISU PRAV NIČ POMAGATI.

»KO BI MU LAHKO VSAJ ROKO PODAL ZA SLOVO!« SI JE ZEDEL IN SE ZA NEKAJ KORAKOV PRIBLIŽAL ZAPOSTNEMU SPREVDU. TEDAJ SE JE BORIS OZRL IN

GA POGLEDAL. POGUMNO MU JE POMAHAL V POZDRAV. TONČEK SE NI MOGEL VEČ PREMAGOVATI. NA VES GLAS JE ZAKRICAL: »BORIS, POGUM! NI SE KONEC VOJNE! SE SE SNIDEMO!«

NA PRVEM AVTOMOBILU JE NEKDO DVIGNIL ROKO. MOTORJI SO ZABRNELI IN CRNA VOZILA SO ODDRDLA LA PO CESTI. TONČEK JE

STRKEL DOMOV. POVEDAL DEDU, KAJ JE VIDEL IN KAKO SE JE POSLOVIL OD BORISA.

»KADAR NE MOREŠ STORITI PRIJATELJU, KI JE V NESREČI KAJ VEČ. JE TUDI DOBRA IN VZPODBUDNA BESEDA VELIKA POMOC.« JE ODGOVORIL STARČEK IN GA POGLEDIL PO LASEH.

ZORAN HUDALES

Češnje

Češnje so dozorele. Nekatere so postale rumene, nekatere rdeče. Dozorele so na drevesih v sadovnjakih in vrtovih. Po vrtni je hodila Metka. Ko je zagledala rumene in rdeče češnje, se je spomnila na Minko.

»Saj ni treba, da obdržim vse zase. Natrgala bom češnje s pečilo. Jih povežala v lep šopek in jih poklonila Minku.«

Metka je natrgala češnje. Jih povežala v šopek in šla k Minku.

»Pri vas na vrtu nimote češenj. Na, vzemi ta šopek od mene!«

»Da bi se spominjala na Metko, kajne?« se je nasmehnila Minka, ki je bila Metkinega šopka zelo vesela.

Minka pa češenj ni pojedla niti rumenih niti rdečih. Spomnila se je na mamo.

»Saj ni treba, da obdržim vse zase. Mama mi je že dala več, kot pa je dobila od mene. Razveselila jo bom vsaj s šopkom češenj!«

In je odnesla češnje mami.

»Na, vzemi ta šopek češenj!«

»Da bi se spominjala na Minko, kajne?« se je nasmehnila mama in je bila vesela šopka in Minko. Češenj pa ni pojedla niti rumenih niti rdečih. Spomnila se je na perico.

»Saj ni treba, da obdržim vse zase. Perica se pri nas nagradila in mi v vsem ugodi. Naj ji stori veselje!«

In mama je odnesla šopek perici.

Perica je bila češenj res vesela, še bolj pa je bila vesela tega, da se je nekdaj spomnila. Češenj pa ni pojedla niti rumenih niti rdečih. Spomnila se je na deklico, ki ji je rade volje hodila nakupovat, kadar je morala sama delati, da si je kaj prislužila.

»To je pridna deklica. Naj bo teh češenj vesela!«

In je poslala češnje po so-

sedovem Jožetu tisti pridni deklici. Imenovala se je Metka, od katere je bil ta šopek.

Ko se je vrnil šopek k njej se je Metka zasmejala in ga podarila Jožetu kot nagrado za pot.

Napisal Matija Lipužič

Včeraj so jugoslovanski otroci praznovali svoj veliki praznik: Dan mladosti in rojstni dan predsednika republike Josipa Broza Tita. Ni slučajno, da slavimo Dan mladosti ravno ob vsakoletnem življenjskem prazniku velikega borca za socializem maršala Tita. Vse svoje življenje in vse svoje delo je posvetil lepši in srečnejši prihodnosti mladih jugoslovanskih rodov. In večno bo živel v srcih naše mladine kot njen najboljši prijatelj in najsvetlejši vzornik. Prizor na naši sliki je samo eden izmed neštetihih prisrčnih prizorov, ki se ponavljajo ob vsakem srečanju med maršalom Titom in našimi otroki.

MILO JE TEDAJ, KO SO NEMCI PRESELJEVALI NASE LJUDI. SREDI VASI JE STALA VRSTA GRDIH, CRNIH VELIKIH AVTOMOBILOV. NANEK SO FAŠISTIČNI PODIVJANCI POTISKALI IN SUVALI STARČKE, ZENE IN OTROKE.

MLINARJEV TONČEK, KI SE JE SKRIVAL ZA KOZOLCEM, JE VIDEL, KAKO ZENEJO TUH VOJAKI PO CESTI KOLENČEVO DRUŽINO:

MATER, OČETA, BORISA, NEZKO IN JERICO. BORIS JE BIL TONČEKOV SOŠOLEC. TRI LETA STA HODILA SKUPAJ V SOLO, TRI LETA STA SEDELA V ISTI KLOPI, TRI LETA STA SE PO POUKU IGRALA NA VAŠKEM PAŠNIKU. TRI LETA STA BILA DOBRA ZVESTA PRIJATELJA.

»KAI BO ODSLEJ?« SE JE SPRASEVAL TONČEK. »KONEC JE LEPEGA, SVOBODNE-

Česar ne slišite vsak dan

ELEKTRIKA V DEVINU ZE PRED 400 LETI

Med najstarejšimi primeri uporabe elektrike je rsekakor najzanimivejši primer čudorigtega Devinskega gradu ob jadranski obali, med Trstom in slivom Soče, ki je, čeprav slovenski, naša kolonija pripadela Italiji. Na vrhu stolpa so imeli, odkar je stal grad, železno, s konicami obrnjeno palico. Ta palica je bila vremenjski elektroskop. Brž ko so se pričeli zbirati nad gradom temni oblaki, je stražar približal konicu svoje helebarde (posebne sulice) železni konici. Če je bil erak nabit z elektriko, je preskočil med helebarde in palico snop električnih isker in je pričel stražar močno zvoniti, da bi opozoril ribiče na morju na nevarnost neurja. V starih zapisih iz leta 1602 je ta navada točno opisana.

OD KDAJ ŠIPE?

»Snov, ki prepušča sončno svetlobo in kljubuje besu vetrove, kot so v Srednjem veku imenovali okensko steklo, je bila tedaj še silno redka in draga. Angleški kralji so ime-

li v 18. stoletju šipe le na gornjih delih nekaterih oken, ostalo pa so jim še vedno pokrivalo prosjane, tanko strnjene kože. Učenjaka Newton in Descartes, ki sta vedela že toliko o naravi svetlobe, sta živela še v prostorih brez šip. Kot veste, izdelujemo steklo iz apna, peska in sode, vendar

so šele leta 1791 ljudje iznašli industrijsko metodo za pridobivanje sode, kar je povečalo proizvodnjo šip, ni pa je uspelo, ker so do 1905 izdelovali steklo le ročno. Tudi visoki darvi na zasteklena okna — imeli so jih za nepotrebno razkošje — so dolgo oviirali širšo uporabo šip na oknih.

LISICA IN PUTKA

Lisica je zgrabila putko in jo zvelkla v svoj brlog. Ko jo je oskubila, je rekla: »Ne bom je takoj pojedla, shranila jo bom za primerno priliko. Zdaj grem mirno spat.« Putko pa si je porabila kot blazinico za zglavje.

Vendar ni in ni mogla zaspati. Tako je spet vstala, vzela putko in rekla: »Ta blazinica mi je premeška, zato ne morem spati. Če pojem sedemdeset odstotkov njene masti in trideset odstotkov njenega mesa, bo ravno pravšnja. Ko je obrala velik kos putkinih prsi in manjši kos hrbta, se je spet ulegla, a spet ni mogla zaspati, kajti blazinica ji je zdaj bila pretrda. Spet se je dvignila in rekla: »Kar sem storila narobe, moram izravnati.« in tako je zdaj ogledala trideset odstotkov masčobe in sedemdeset odstotkov mesa in se je spet v tretje spravila spat. Toda tudi v tretje je vstala in dejala: »Se zmerom mi ni prikladno. Kako trdno sem spala do jutra, ko še nisem imela take blazinice!« Tako je končno požrla vso putko, si pogladila želodeček, se zleknila in zares do jutra zaspala.

Kitajska pravljica — priredila Vera Albrecht

Najdihojčin portret

Pred vami je Zvonček iz Kidričeve ulice! Kaj menite, kaj bo Zvonček postal, ko bo zrastel? Mihičnik? General?

Ne! Zvonček se je trdno odločil, da postane Indijanec Velika kača. Priznal pa je, da ga malo skrbi to, da ni rdečekočev in bi ne mogel biti čisto pravi...

Počakajmo, morda pa si bo premislil! Zvonček je povedal še, da najrajši je »mesu«, kar se pač spodobi za Indijanca. Povedal je tudi, da se najraje igra na terasi pod nebotičnikom in da je najbolj nesrečen, kadar ima angino in ne sme vnet. Zaupal nam je še veliko skrivnosti sestrice Stanče. Če ga kaj obiščete, jo bo morda tudi vam zaupal, za v časopis pa ni, seveda!

Križanka »ŽELVA«

VODORAVNO: 1. Znak za prvo kositer, 3. razpored dni v letu, 8. priprava za merjenje zračnega pritiska, 10. vrsta primorskega vina, 11. drugače, res da, 12. kovina, 13. fantek, 14. ljudje, ki upravljajo letala, 15. presledek, odmor, stopnja, 16. nedeljavni, 17. osoljeni, 18. divja žival.

NAVPIČNO: 1. Korolenka, 2. apoteka, 3. red, 4. pelin, 5. rep, 6. novela, 7. ničava, 8. pesel, 10. rane, 11. koc, 13. udi, 11. GS, 18. pl. 20. ar, 21. ta, 22. in.

(R. G.)

ovinek, 12. Z. A., 13. senk, 14. kano, 16. orel, 18. napovedati, 23. sismarica, 24. Iran.

Med reševalci križanke »Polz« sta bila izrehabna BOZO HRIBAR iz Izlake in MARIJA ZAMLEJ iz Kamnika. Naj sporočita, katero knjigo bi rada!

ŠLEK, ŠLEK, ŠLEKI!

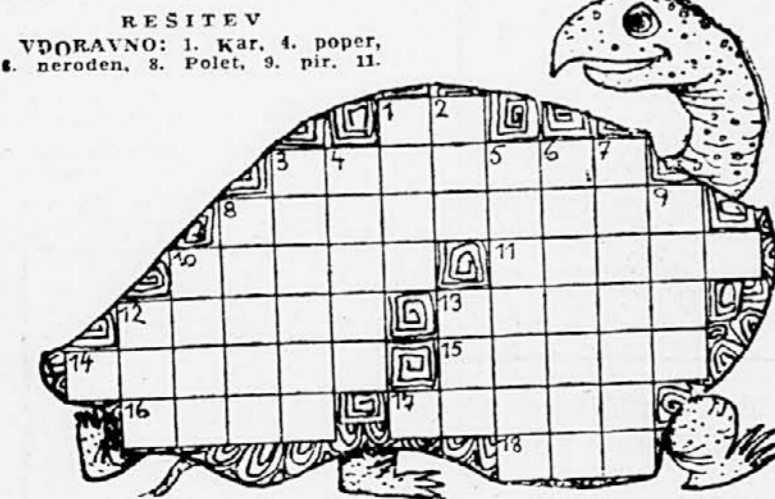
— Šlek, šlek, šlek! He starka Zima,

urnih krač si šla v gore; če se vrneš, krava Dima nasadi te na roge; mucke bodo te z vrbinja ščegetale pod brado in trobentice spod brinja trobentale ti v uho.

Veter, veter lahkokrill bi v kosti ti stah pognal; če bi sonček te poškilil, kdo bi, revo, te spoznal: bi potila in znojila se kot kakšen debeluh, emerala se in rotila: — Hu, april res ni od muh! —

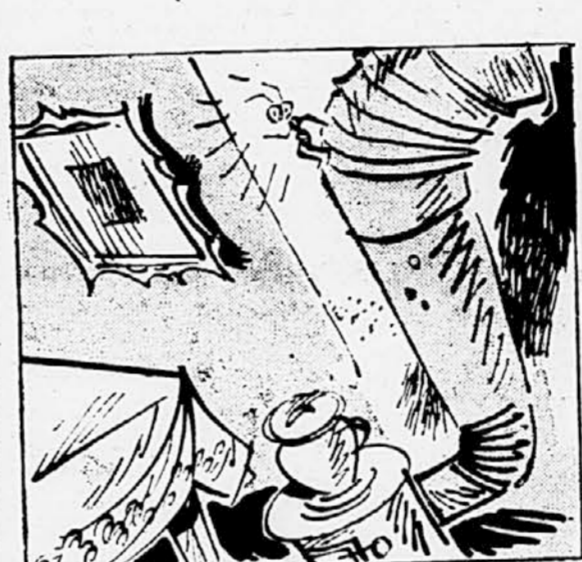
A če hočeš se vrniti, vrni se s sanmi z gora: koš pomagaj naložiti dedu Mrazu do vrha, ko zbudi se onkraj Kojca in s snežinkami odpravi k bralcem vsem se »Najdihojce«, da z darovi jih pozdravi...

Napisal Crtomir Sinkovec

REŠITEV VODORAVNO: 1. Kar, 4. poper, 6. neroden, 8. Polet, 9. pir, 11.

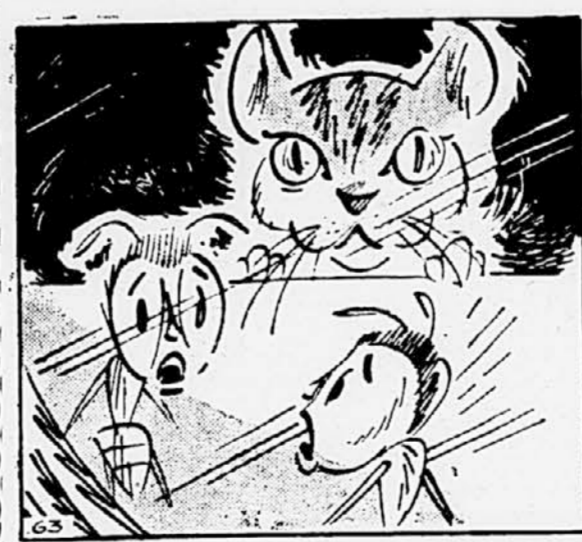
Mali PIKEČI V VELIKI SVET

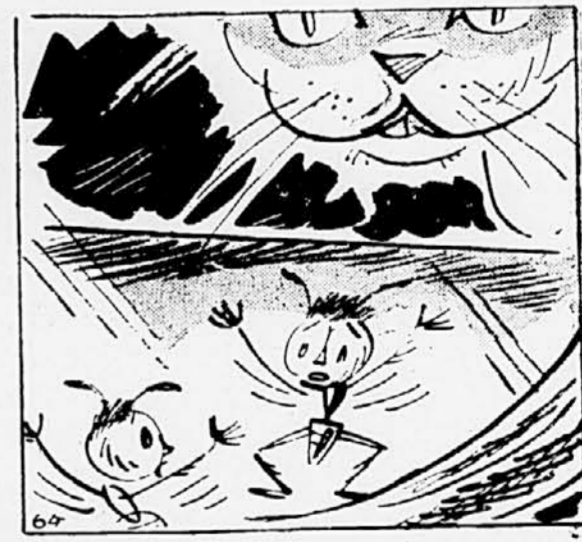
61. Po dimniku je priplezal do pločevinaste cevi železne peč in tu je našel poseben vhod v stanovanje, ki ni bil pripravljen posebej za mravljinca in kvejetnu še za dim kdaj pa kdaj. Pogled, ki ga je tu čakal, je bil dovolj zanimiv, da je pozabil na samo Polonico in njeno smrt.

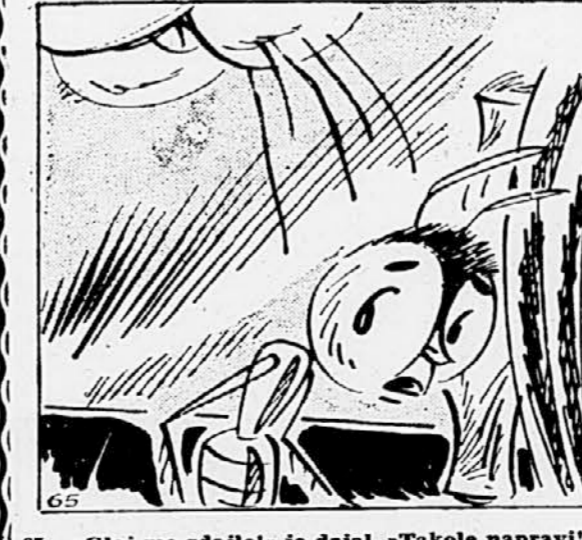
62. Evo ga, je že pri ogledalu... »Ta je pa lepa! Si tudi ti tu bratec?« je zavpil onemu, ki ga je gledal z druge strani stekla. Natanka tako se je začudil tudi ta. Na žalost pa ga ni bilo mogoče slišati, čeprav je Pikee še tako napeval usesa. Rad bi ga objel in ga povprašal po domačih...

63. Medtem ko sta mravljinca ogledovala steklo in iskala, kako bi prišla drug do drugega — mravljinca ni težko najti še tako majhne odprtine — je našemu znancu nenadoma zledenata kri v žilah... Za bratcem v ogledalu je stala strašna pošast!

64. Pikee je zavpil na vse grlo: »Beži, bratec! Bratec se ni zganil in ko mu je Pikee s kretnjami in skakanjem dopovedoval, naj vendar zbeži, je bratec za steklom le vneto ponavljal vse Pikeeve gibe. V zadnjem trenutku se je Pikee le domislil, da bratec posnema vse, kar naredi on sam.

65. »Glej me zdajle!« je dejal. »Takole napravi!« In se je ozrl nazaj. Mačka je stala prav nad njim! Imela je velike zelene oči in zelo dolge brke. Stala je na štirih mehkih šapah in visoko dvigala svoj lep rep. In Pikee se je na vsem lepem znašel v hudi kaši.

66. Predstavljajte si, da vas je v čušavi, kjer ni ne kaktusov, ne palm, da bi splezali nanje, napadel ogromen tiger. Edina reč, ki jo vidite na robu pušave, so ogromni naočniki, pa niti ne črni sončni, za katerimi bi se lahko varno prikrili. V taki zagati je bil tudi Pikee.

DINAMO in vplinjac za »Sachs« ali »NSU« 98 cm, kupim. Določena, vodna, 1072-5.
TALNE LEZAJE 35x20, kupim. Kozarje 33. 1072-5

KUPIMO slovensko-angleški, slovensko-nemški, slovensko-srbohrvatski slovar. Ponudbe pod »KORES«. 2812-R

POSEST

PARCELO blizu centra, prodam. Naslov v ogl. odd. 10511-7
STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

STAVNO PARCELO 700 m² z odlično lepem krajem, prodam. Naslov v ogl. odd. 10495-7
V CENTRU DOMAL prodam očrjeno parcelo (sodovnjak) z gospodarskim poslopijem, kjer se lahko predela ali iznajmuje. Ponudbe pod »Iakoja« v ogl. odd. 10399-7

ENOSTANOVANJSKO HIŠO z 42 art. hišo, za travnik, 45 a. Določena, vodna, 1072-5.
TALNE LEZAJE 35x20, kupim. Kozarje 33. 1072-5

VSELJIVO ENODRUŽINSKO VILO V ZAGREBU zamenjam za enako v Celju ali prodam. Pismene ponudbe na SP. Celje pod »Jesen«. 10562-7

POSLOVNO STAVBO, središče Maribora, primerno za obrt ali skladišče, 400 m², prodam, tudi delno. Ponudbe v ogl. odd. pod »Realno«. 10559-7

KOMFORTNO dvosobno stanovanje v Ljubljani, kupim. Ponudbe pod »Vseljivo do 1 leta« v ogl. odd. 10543-7

ENODRUŽINSKO HIŠO, vseljivo, kupim, tudi s predelavami, izven centra Ljubljane. Ponudbe v ogl. odd. pod »Skromni dom«. 10534-7

5000 m² DOBRE OBDELOVANJE ZEMLJE (NIVJA), prodam. Naslov v ogl. odd. 10648-7

PARCELO ali še nedograjeno enodružinsko hišo, kupim. Naslov v ogl. odd. pod »Preureditev« v stanovanje, prodam. Naslov v ogl. odd. 10636-7

PARCELO, zazidljivo, na lepem kraju v Poslovni coni, prodam, s stalno in sitalno stroji z okroglim čolnikom. Naslov v ogl. odd. 10632-7

DVOSTANOVANJSKO HIŠO Z VRTOM V KROPU, prodam. Cena 650.000 din. Vprašajte pri Furlan, Radovljica, Linhartov trg 4. 10744-7

DVOSTANOVNO STANOVANJE s kabinom in kopalnico v Mostah, ugodno prodam, proti zamenjavi. Ponudbe pod »550« v ogl. odd. 10744-7

KRASNO PARCELO z odlično za gradnjo enostanovniške hiše ob Tivoliju v začetku Rožne doline, takoj prodam. Ponudbe pod »Samo gotovina« v ogl. odd. 10683-7

ENO ALI DVOSOBNO STANOVANJE, vseljivo, v Ljubljani, brez zamenjave, kupim. Prezračna, svetla, s parnim ogrevanjem. Naslov v ogl. odd. 10718-7

PODSTREŠJE V LJUBLJANI za predelavo v stanovanje, kupim. Ponudbe pod »Po možnosti cenitve« v ogl. odd. 10717-7

1 ha TRAVNIKA ob državni cesti v Kompolju pri Krašnji, ugodno napravljen. Prodajatelj Ivan Čučum. 10236-9

DVOPOLSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE zamenjam za večje. Naslov v ogl. odd. 10322-9

KDOR MI ODDA ali preskrbi sobo, mu nudim nagrado. Naslov v ogl. odd. 10415-9

ZA SOBETIŠKO IZKAZNO, ki je za sobo, mu nudim nagrado. Naslov v ogl. odd. 10415-9

KZ DOBRUJNE odda v najem gostilno restorano, kvalificirano interesu. Družinsko stanovanje na razpolago. 10438-R

DELAVNIKO ALI PRIMEREN PROSTOR za predelavo, vzdrževanje in elektroinženirski obrt. Ponudbe pod »Elektrorodlavnic« v ogl. odd. 10630-8

PO POKOJNEM MOJSTRU oddaja v najem elektroinženirski obrt s orodjem in stroji. Oman, Vaše št. 3, p. Medvede. 10676-8

ZA SOBO DAM NAGRADO oziroma večje posojilo, ki je za sobo, mu nudim nagrado. Naslov v ogl. odd. 10415-9

DVA MIRNA STUDENTA iščeta sobo kjerkoli v Ljubljani. Plačava po dogovoru. Ponudbe pod »Mirna« v ogl. odd. 10234-9

DAM VISOKO NAGRADO sistem, ki mi odstopi prazno sobo v Ljubljani ali okolici. Cenene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10234-9

ISCEM SOBO kjerkoli in kakršnokoli. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nagrada«. 10234-9

SOROBLI BILIZNI LJUBLJANI zamenjam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Mimo okolice«. 10375-9

2 SESTRI IŠČETA SKROMNO SOBO, gresta tudi za hišico. Ponudbe v ogl. odd. pod »Skromno«. 10404-9

ISCEM PRAZNO SOBO, stalno odsotna. Ponudbe pod »Dobro plačano«. 10404-9

KDOR MI ODDA ali preskrbi sobo, mu nudim nagrado. Naslov v ogl. odd. 10415-9

ZA SOBETIŠKO IZKAZNO, ki je za sobo, mu nudim nagrado. Naslov v ogl. odd. 10415-9

VELIKO, SUHO, kletno enosobno stanovanje zamenjam za manjšo. Aleksejčič 18, Siska. 10412-9

KOMFORTNO DVOSOBNO STANOVANJE v Ljubljani, zamenjam za manjšo. Ponudbe pod »Ugodna zamenjava« v ogl. odd. 10514-9

STUDENT DA NAGRADO za opremljeno sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

TRGOVKA IŠČE prazno ali delno opremljeno sobo, v centru. Ponudbe pod »Cimprej« v ogl. odd. 10618-9

ENOSOBNO SONČNO STANOVANJE, meniam, sedevčič, Drenikova 21, Siska. 10575-9

LEPO TROSOBNO STANOVANJE, meniam za enako ali manjše v Ljubljani. Ponudbe pod »Izola« na podružnico SP Koper. 10575-9

VELIKO SOBO zamenjam za sobo v kuhinjo. Soba se lahko preuredi v sobo in kuhinjo, zraven spada pritlikline. Naljemna nika. Jakovac, Cegarjeva 6, pri Splitski polnici. 10609-9

ZA SKROMNO SOBO plačam 2 leti vnajprej ali pomagam pri vsakem delu. Ponudbe pod »Mlada šivilja« v ogl. odd. 10597-9

NAGRADO V GOTOVINI DAM za prazno ali opremljeno sobo. Nudim nagrado za enako ali manjšo v trgovini Alpina Ziri, Titova 5. 10585-9

SOBO V CENTRU, zamenjam za večjo ali za enosobno stanovanje z dodatkom visoke nagrade. Ponudbe v ogl. odd. pod »Posebni vhod«. 10662-9

ZA DOPOLNANSKO POMOČ v gospodinjstvu nudim hrano, stanovanje, kopalnico, pralnik, železnico, žilka. Ponudbe pod »Vestna« v ogl. odd. 10665-9

ZA SOBO DAM veliko nagrado. Ponudbe pod »Mirna« v ogl. odd. 10674-9

MIRNA STUDENT IŠČE opremljeno ali prazno sobo. Plača dobro in vnajprej. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT TEHNIKE išče sobo, ima posteljino, plača dobro. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 10727-9

MIRNA ZAKONCA iščeta s septembra sobo ali kabineto za eno leto. Plačata se v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT IŠČE prazno ali opremljeno sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

TRGOVKA IŠČE prazno ali delno opremljeno sobo, v centru. Ponudbe pod »Cimprej« v ogl. odd. 10618-9

ENOSOBNO SONČNO STANOVANJE, meniam, sedevčič, Drenikova 21, Siska. 10575-9

LEPO TROSOBNO STANOVANJE, meniam za enako ali manjšo v Ljubljani. Ponudbe pod »Izola« na podružnico SP Koper. 10575-9

VELIKO SOBO zamenjam za sobo v kuhinjo. Soba se lahko preuredi v sobo in kuhinjo, zraven spada pritlikline. Naljemna nika. Jakovac, Cegarjeva 6, pri Splitski polnici. 10609-9

ZA SKROMNO SOBO plačam 2 leti vnajprej ali pomagam pri vsakem delu. Ponudbe pod »Mlada šivilja« v ogl. odd. 10597-9

NAGRADO V GOTOVINI DAM za prazno ali opremljeno sobo. Nudim nagrado za enako ali manjšo v trgovini Alpina Ziri, Titova 5. 10585-9

SOBO V CENTRU, zamenjam za večjo ali za enosobno stanovanje z dodatkom visoke nagrade. Ponudbe v ogl. odd. pod »Posebni vhod«. 10662-9

ZA DOPOLNANSKO POMOČ v gospodinjstvu nudim hrano, stanovanje, kopalnico, pralnik, železnico, žilka. Ponudbe pod »Vestna« v ogl. odd. 10665-9

ZA SOBO DAM veliko nagrado. Ponudbe pod »Mirna« v ogl. odd. 10674-9

MIRNA STUDENT IŠČE opremljeno ali prazno sobo. Plača dobro in vnajprej. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT TEHNIKE išče sobo, ima posteljino, plača dobro. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 10727-9

MIRNA ZAKONCA iščeta s septembra sobo ali kabineto za eno leto. Plačata se v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT IŠČE prazno ali opremljeno sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

TRGOVKA IŠČE prazno ali delno opremljeno sobo, v centru. Ponudbe pod »Cimprej« v ogl. odd. 10618-9

ENOSOBNO SONČNO STANOVANJE, meniam, sedevčič, Drenikova 21, Siska. 10575-9

LEPO TROSOBNO STANOVANJE, meniam za enako ali manjšo v Ljubljani. Ponudbe pod »Izola« na podružnico SP Koper. 10575-9

VELIKO SOBO zamenjam za sobo v kuhinjo. Soba se lahko preuredi v sobo in kuhinjo, zraven spada pritlikline. Naljemna nika. Jakovac, Cegarjeva 6, pri Splitski polnici. 10609-9

ZA SKROMNO SOBO plačam 2 leti vnajprej ali pomagam pri vsakem delu. Ponudbe pod »Mlada šivilja« v ogl. odd. 10597-9

NAGRADO V GOTOVINI DAM za prazno ali opremljeno sobo. Nudim nagrado za enako ali manjšo v trgovini Alpina Ziri, Titova 5. 10585-9

SOBO V CENTRU, zamenjam za večjo ali za enosobno stanovanje z dodatkom visoke nagrade. Ponudbe v ogl. odd. pod »Posebni vhod«. 10662-9

ZA DOPOLNANSKO POMOČ v gospodinjstvu nudim hrano, stanovanje, kopalnico, pralnik, železnico, žilka. Ponudbe pod »Vestna« v ogl. odd. 10665-9

ZA SOBO DAM veliko nagrado. Ponudbe pod »Mirna« v ogl. odd. 10674-9

MIRNA STUDENT IŠČE opremljeno ali prazno sobo. Plača dobro in vnajprej. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT TEHNIKE išče sobo, ima posteljino, plača dobro. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 10727-9

MIRNA ZAKONCA iščeta s septembra sobo ali kabineto za eno leto. Plačata se v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT IŠČE prazno ali opremljeno sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

TRGOVKA IŠČE prazno ali delno opremljeno sobo, v centru. Ponudbe pod »Cimprej« v ogl. odd. 10618-9

ENOSOBNO SONČNO STANOVANJE, meniam, sedevčič, Drenikova 21, Siska. 10575-9

LEPO TROSOBNO STANOVANJE, meniam za enako ali manjšo v Ljubljani. Ponudbe pod »Izola« na podružnico SP Koper. 10575-9

VELIKO SOBO zamenjam za sobo v kuhinjo. Soba se lahko preuredi v sobo in kuhinjo, zraven spada pritlikline. Naljemna nika. Jakovac, Cegarjeva 6, pri Splitski polnici. 10609-9

ZA SKROMNO SOBO plačam 2 leti vnajprej ali pomagam pri vsakem delu. Ponudbe pod »Mlada šivilja« v ogl. odd. 10597-9

NAGRADO V GOTOVINI DAM za prazno ali opremljeno sobo. Nudim nagrado za enako ali manjšo v trgovini Alpina Ziri, Titova 5. 10585-9

SOBO V CENTRU, zamenjam za večjo ali za enosobno stanovanje z dodatkom visoke nagrade. Ponudbe v ogl. odd. pod »Posebni vhod«. 10662-9

ZA DOPOLNANSKO POMOČ v gospodinjstvu nudim hrano, stanovanje, kopalnico, pralnik, železnico, žilka. Ponudbe pod »Vestna« v ogl. odd. 10665-9

ZA SOBO DAM veliko nagrado. Ponudbe pod »Mirna« v ogl. odd. 10674-9

MIRNA STUDENT IŠČE opremljeno ali prazno sobo. Plača dobro in vnajprej. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT TEHNIKE išče sobo, ima posteljino, plača dobro. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 10727-9

MIRNA ZAKONCA iščeta s septembra sobo ali kabineto za eno leto. Plačata se v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

STUDENT IŠČE prazno ali opremljeno sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10727-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

SOBO S POSEBIM VHDOM, zamenjam. Ponudbe pod »Priloge«. 10502-9

OPREMLJENO SOBO - proti primerni nagradi, po dogovoru oddam. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 10502-9

Ravnateljstvo I. gimnazije v Celju obvešča, da bodo sprejemni izpiti za višjo gimnazijo od 1. junija do 14. junija 1957. Zabeležite izpiti 11. junija ob 8. uri.

RAZPIS

Ravnateljstvo Industrijske kovinarske šole, Ljubljana, Vojnjackova 17a (bivša Zel. ind. šola Ljubljana), sporoča, da bo v šolskem letu 1957-58 sprejelo v I. letnik učence za izobraževanje v strojni, električni, metalurški, strojni ključavnici, strugar, kovač, klepar in mizar.

RAZPIS

Ravnateljstvo Industrijske kovinarske šole, Ljubljana, Vojnjackova 17a obvešča, da bodo sprejemni izpiti za višjo gimnazijo se bodo pričeli v ponedeljek, 19. junija ob 8. uri zjutraj.

RAZPIS

Industrijsko-kovinarska šola v Kopru bo vpisovala učence v I. letnik od 1. junija do 15. julija ter od 20. avgusta do 3. septembra 1957 naslednje poklice: strojni ključavničar, strojni ključavničar, strojni ključavničar, kovinski strugar, avtomobilski.

RAZPIS STIPENDIJ

Na osnovi Temeljnega zakona o stipendijah (Ur. l. FLRJ št. 30-55) odloka o višini stipendij (Ur. l. FLRJ št. 33-55) in pravil sklada za stipendije OLO Kranj (Ur. Vestnik št. 2-50) se podeljuje o naslednje stipendije:

za umetno obrt v Ljubljani (Križanke). Pogoji za sprejem so: dovršena nižja srednja šola, industrijska šola ali druga doba v obrti.

INDUSTRIJSKA ŠOLA

LITOSTROJ V Ljubljani, bo vpisovala učence v I. razred za šolsko leto 1957-58 od 20. maja do 1. junija vsak dan (razen nedelje) od 8. do 12. ure, osebno ali pismeno.

RAZPIS

Ravnateljstvo Administrativne šole v Ljubljani, Roška c. 19, sprejema prošnje za sprejemni izpit samo do 5. maja. Naknadnih prijavnih ne bo mogoče upoštevati v nobenem primeru.

RAZPIS

Tehniške srednje šole v Ljubljani, Askercova št. 7. Privatni razredni izpiti se bodo pričeli 3. junija t. po razporedju, ki bo objavljen na razpisni šolski deski v poslopiju Tehniške srednje šole.

RAZPIS

Delavski oddelki TSS Solanje na Delavskih oddelkih Tehniške srednje šole trajajo 4 leta v popoldanskih in večernih urah.

Razpis

Upravni odbor ANTIUTERKULOZNEGA CENTRA LJUBLJANA, Masarykova 44, razpisuje delovna mesta za:

KOVINSKO PODJETJE CELJE, Vodnikova 6

razpisuje naslednja delovna mesta: mesto STROJNEGA TEHNIKA, ki ima veselje do projektiranja. Pogoj: strojni tehnik z večletno prakso;

po programu, ki je predpisan za redno šolanje na Tehniški srednji šoli. V te oddelke se lahko vpišejo kandidati, ki imajo dovršeno nižjo srednjo šolo (4 gimnazije), z uspehom opravljen izpit za kvalificiranega delavca (pomočniko spričevalo) in ustrezne stroke in so v ustrezni stroki tudi redno zaposleni.

RAZPIS

Mojstrska šola pri TSS Na Mojstrski šoli (prej el. vodovodski šoli) pri Tehniški srednji šoli so sledeči oddelki: a) kovinarski, b) elektrotehniški, c) mizarški in d) rudarski.

RAZPIS

Zenska obrtna šola pri TSS Zenska obrtna šola je vajenška šola. Absolventi kandidirajo v šiviljske pomočnice. Šola je triletna — celodnevna. Sredstva za šolanje si preskrbijo učence same.

RAZPIS

Peronosporna služba Poročilo za dne 25. maja 1957 Srednje dnevne temperature so bile izenačene po vsej Sloveniji, gibale so se med 16 in 18 stopinjami C. Minimalne temperature so ostale v mejah okrog 10 stopinj C. maksimalne temperature so se dvignile in povsod presegle 20 stopinj C. Deževalo je po vsej Sloveniji. Največ padavin so zabeležili na Dolenjskem, v Beli krajini in na Bizelskem, kjer je padlo nad 30 milimetrov.

RAZPIS

Delavski oddelki TSS Solanje na Delavskih oddelkih Tehniške srednje šole trajajo 4 leta v popoldanskih in večernih urah.

Razpis

Upravni odbor ANTIUTERKULOZNEGA CENTRA LJUBLJANA, Masarykova 44, razpisuje delovna mesta za:

KOVINSKO PODJETJE CELJE, Vodnikova 6

razpisuje naslednja delovna mesta: mesto STROJNEGA TEHNIKA, ki ima veselje do projektiranja. Pogoj: strojni tehnik z večletno prakso;

Zunanje trgovinsko podjetje v Ljubljani razpisuje mesti SEFA DEVIZNEGA ODSEKA Pogoj: višja ali srednja strokovna izobrazba s aktivnim znanjem vsaj nemškega jezika.

STENODAKTILOGRAFINJO

s znanjem nemškega jezika. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

2826-R

VODNA SKUPNOST MURSKA SOBOTA

STROJNIKA - BAGERISTA

za upravljanje bagerja UB-1 Pogoj: kvalificiran upravljač gradbenih strojev. Plača po uredbi, ozir. dogovoru. Nastop službe takoj, najkasneje pa 1. julija 1957.

2808-R

»TELEKOMUNIKACIJE«

industrijsko podjetje za elektrovezve LJUBLJANA-PRŽANJ 24 sprejme v šolskem letu 1957-58 večje število vajencev:

radiomehanikov, tt-mehaničkov, jrodjarjev, strugarjev, rezkalcev, kleparjev, ličarjev in galvanizerjev

Pogoji so: a) dovršena nižja gimnazija ali osemletka, b) da niso mlajši od 14 let in ne starejši od 17 let, c) duševno in telesno zdravi in sposobni izučiti se poklica.

2815-B

TOVARNA POLJEDELSKIH STROJEV

Maribor tako kupi ali vzame kot prenos osnovnih sredstev

eno montažno barako

v dobrem stanju, velikosti cca 20 x 8. Ponudbe pošljite direktno na Tovarno poljedelskih strojev, Maribor.

2797-R

MOTO - MONTAŽA, NOVO MESTO

sprejme v službo:

2 STROJNA TEHNIKA — konstruktorja, STROJNEGA TEHNIKA — tehnologa za tehnično pripravo dela,

STROJNEGA TEHNIKA — normirca, za tehnično pripravo dela,

EKONOMISTA — analitika s prakso v industriji, NABAVNEGA REFERENTA s prakso v kovinskih stroki,

SAMOSTOJNEGA KLJUČAVNICARSKEGA MOJSTRA,

VEČ KVALIFICIRANIH AVTOKLEPARJEV, KLJUČAVNICARJEV, VARILCEV, KOVINSTROJARJEV TER KLEPARJEV IN KOLARJEV za pričetek v karoserijski stroki,

2 MATERIALNA KNJIGOVODJA-KINJE SALKOKONTIS, A-KINJO

SAMOSTOJNO KORESPONDENCKO z prakso v komercialni službi in znanjem nemškega jezika in STENODAKTILOGRAFINJO.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite na gornji naslov najpozneje do 31. maja 1957. V ponudbi navedite svoj točen naslov.

2765-R

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

PRIPOMBA UREDNIŠTVA: Prosimo bralce in naročnike naj k vprašanjem prilagajajo kupone in poštnino v znesku trideset dinarjev (v znakah ali denarju) ter navedejo točne in polne naslove. Naslovi naj bodo pisani čitljivo. Na vprašanja brez naslovov in ki jim navedeno ni priloženo ne odgovorjamo.

M. C. G. Vprašanje: Kot aktivni podoficer te bil poslan na šolanje. Ali se vam čas tega šolanja šteje v delovno dobo za pokojnino?

ODGovor: Po izrečenem predpisu 13. čl. uredbi o soc. zavarovanju vojaških oseb (Ur. l. FLRJ št. 12-53) se vojaškemu zavarovanju, ki je bil kot aktivni podoficer vojaški uslužbenec ali oficir poslan v vojaško šolo ali v kako drugo šolo, da se tam izpopolni, šteje v delovno dobo tudi čas takega šolanja.

M. G. C. Vprašanje: Ali ste po 3. odst. 4. čl. uredbi o določanju in o prenehanju pokojnin in invalidnin upravičeni do zvišanja invalidnine, ki vam je bila priznana leta 1952?

ODGovor: Po navedenem predpisu se zviša po vsakih petih letih uživanja, in sicer tako, da se po vsakih petih letih odmeri nov, invalidna od pokojninskega neposredno višjeja pok razreda, če invalidnina zaradi nesreče pri delu, ker na vam je bila priznana invalidnina od pokojninskega odločbe o stvari, je po našem mnenju šteti, da je bila vaša hiša vključena v stan. skupnost od tedaj dalje, ko je bilo v upravnem sporu dokončno odločeno, da spada hiša v stanovanjsko skupnost.

C. I. B. Vprašanje: Vaš oče je 70 odst. stotni vojni invalid in je tudi vaša mati zaradi bolezni nezmožna za delo sestra, stara 11 let.

ODGovor: V kolikor izpolnjujete tudi ostale pogoje za priznanje oskrbnine, bi bili upravičeni do nje le v primeru če celotni dohodki vaše družine ne presežejo 3.000 din mesečno na družniškega člana.

M. G. Tr. Vprašanje: Proti vključitvi vaše hiše v stanovanjsko skupnost ste se pritožili in ste nato zoper pritožnostno upravno odločbo sprožili še upravni spor. Vaša teža pa je bila kot neutemeljena zavrnjena. Od kdaj se šteje, da je bila vaša hiša vključena v stanovanjsko skupnost?

ODGovor: Glede na predpis zadnje stavke 8. odst. 14. čl. zvezne uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš, po katerem pritožba oz. tožba zadržuje vključitev hiše v stanovanjsko skupnost do dokončne odločbe o stvari, je po našem mnenju šteti, da je bila vaša hiša vključena v stan. skupnost od tedaj dalje, ko je bilo v upravnem sporu dokončno odločeno, da spada hiša v stanovanjsko skupnost.

Prodamo: TROFAZNI ELEKTROMOTOR AEG, tipa AM, kratkostični, zaprte izvedbe, zaščita P 33, previt na trikot 380 V, 21 KW, 730 obr./m., 50 Hz (novo previtje, prvotno 500 V, 37 KW, 1475 obr./m.) — cena 235.400 din.

TROFAZNI ELEKTROMOTOR AEG tipa DAM, kratkostični, zaprte izvedbe, zaščita P 33, previt na trikot 380 V, 18 KW, 730 obr./m., 50 Hz (novo previtje, prvotno 500 V, 37,5 KW, 1435 obr./min.) — cena 229.600 din.

TROFAZNI ELEKTROMOTOR SCHORCH, tipa KAN, kratkostični s trojnimi utori (mali zagonski tok), zaščiten izvedbe P 12, trikot 380 V, 44 KW, 965 obr./m., Hz 50 — cena 490.100 din.

Vsi motorji imajo pripadajoče jermenice. — Razen tega prodamo 7 m osi 60 mm in 4 konzole s ležaji.

HELIOS, tovarna lakov, Dom žale 2780-R

Podjetje

»TELEKOMUNIKACIJE« — Ljubljana-Pržanj

sprejme takoj v službo

kvalificirane strugarje in galvanizerje in več strojnih in elektrotehnikov s prakso

Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru.

Zglasite se osebno ali pošljite ponudbe na gornji naslov. 2814-R

Na podlagi čl. 63. uredbi o plačah delavcev in nameščencev gospodarskih organizacij

POZIVAMO VSE DELAVCE IN NAMEŠCENCE,

katerim je prenehalo delovno razmerje s podjetjem v letu 1956, pa v smislu uredbe izpolnjujejo pogoje za upravičenost do izplačila presežnih plač iz dobička, da upveljavijo svoj zahtevek do 31. avgusta 1957. Po tem datumu pravica do zahtevka preneha.

Pravico do prenehanja plač imajo one osebe, katere so bile v minulem letu v delovnem razmerju 9 mesecev in več ter je bilo delovno razmerje prekinjeno po njihovi odpovedi ter oni, ki jim je delovno razmerje trajalo vsaj 6 mesecev in je prenehalo po odpovedi podjetja.

KARTONAŽNA TOVARNA

Ljubljana, Čufarjeva ulica 16

JUGOSLOVANSKA INVESTICIJSKA BANKA

centrala za LR Slovenijo LJUBLJANA, Cankarjeva 18

razpisuje za takojšen nastop ali po dogovoru natečaj za dopolnitev delovnih mest

2 SAMOSTOJNIH REFERENTOV

z ekonomsko ali pravno fakulteto in odgovarjajočo prakso v gospodarskih organizacijah,

5 SAMOSTOJNIH REFERENTOV

s popolno srednjo šolo. Zaželjeni so kandidati, ki imajo ekonomsko srednjo šolo ali nepopolno srednjo šolo z večletno prakso v gospodarskih organizacijah,

2 ADMINISTRATIVNIH USLUŽBENCEV

z 2-letno administrativno šolo ali ustrežno prakso v administrativnih poslih z znanjem strojejskega in eventualno stenografije.

Plača po Uredbi o nazivih in plačah uslužbencev Narodne banke, dopolnilna plača po dogovoru.

Prošnje pošljite na Jugoslovansko investicijsko banko, Centrala za LRS, Ljubljana, Cankarjeva ulica 18, sekretariat, do 8. junija 1957.

2819-R

SPORT

SAHOVSKIH TURNIRJEV V SOFIJI IN DUBLINU Matanović bo tretji?

Sofija, 25. maja. Češkoslovaški veleposlanec Filip je osvojil prvo mesto na čemskem sahovskem turnirju, potem ko je v zadnji partiji remiziral s Szilagyejem in zbral 9,5 točke. Pravi turnirski bila tudi partija med Pfeiferjem in Fuchsom, ki se je prav tako končala z deljivo točko. Tretja zapovrstje je bila končana partija med Zito in Nimelo, v kateri je zmagal prvi. Četrti je končal Karaklajić, ki je zelo lahko opravil z Benijem in zmagal po 62 potezih. Silva in Mitteu sta vsak rešila pol točke. Partija med Barco in Najkirhom je bila prekinjena. Matanović je v srednjem z Basunijem zadel na trdega naziv sponzorka, tako da je bila nazadnje partija prekinjena. Če Matanović te partije ne odloži zase, bo moral igrati še s Silvo in Najkirhom.

Stanje po XI. kolu: Pachmann 19,5, Benko 9,5, Gligorić 8, Schmidt 7,5 itd.

Sahovska tekmovanja pionirjev

Preteklo nedeljo so bila v Ljubljani možnena sahovska tekmovanja za okraj Ljubljana, na katerih je merilo svoje sposobnosti 23 občinskih prvakov, ki so zastopali vseh 23 občin ljubljanskega okraja. Predtekmovanja, ki so zajela na 80 pionirskih odredov gimnazij, pa so se začela že v začetku marca.

točke ter pionirji gimnazije iz Domžal z 10 in pol točke; st. pionirke: 1. osnovna šola Smartno pri Tuhi, dolini 10 točk.

Blejski sahovski turnir

Okrajni sahovski odbor Kranj bo organiziral od 8. do 12. junija Blejski sahovski festival. Festival bo obsejal II. mednarodni možnena sahovski turnir, mladostvojn in moštvojn kandidatur ter turnir šahist. Pravico do sodelovanja imajo moštva (1 član in 2 rezervi), člani in članice sahovskih organizacij, podjetij, ustanov in družinskih organizacij. Moštva bodo tekmovala po tečkovnem sistemu najprej v približno enaki možnih podskupinah, vsem ko se bodo v finalu srečali zmagovalci med seboj, pa drugoplasirani itd., seveda v okviru jakostnih skupin, za oba moštvojn in posameznih in posameznih pa je odreden švicarski sistem. Nagradni fond znaša za možno turnir najmanj 300.000 din (vsaj 45 možtev) za moštvo in kandidatur 300.000 (vsaj 15 možtev) in 45.000 din (vsaj 20 tekmovalci). Glavni sodnik turnirja bo sodnik FIDE dr. A. Bajec. Dnevna oskrba znaša 850 oz. 680 din za posameznika. Prijave sprejema do 5. junija Okrajni sahovski odbor Kranj.

Stanje na tabeli je po zadnjem kolu takole: Filip 9,5, Silva 8,5, Matanović 8 (1), Pfeifer 8, Najkirh 7,5 (1), Mitteu 7,5, Karaklajić in Szilagy 7, Barco 6 (1), Zito 5, Beni in Fuchs 4,5, Nimela 3,5, Basjun 3 točke.

Na čemskem turnirju v Dublinu so igrali vrsto prekinjenih partij in celotno XI. kolo, in sicer: Gustolzi-Dreier 0:1. V XI. kolu so bili izid takli: Van Seltzinga-Conradi 1:0, Ludo-Stenberg 1:0, Dunkelblum-Duzao 1:0, Alexander-Pfahurst 1:0, O'Sullivan-Benk 0:1. Ostale prekinjene partije so se končale: Gustolzi-Pachmann 0:1, Walter-Kustoviz 1:0, Platter-Gligorić remi, Schmidt-Dreier remi.

DROBI IZZA ZELENE MIZE

V kratkem (28 t. m.) bo v Ljubljani drugo namiznotensko prvenstvo okrajnih študentskih klubov, in sicer za ekipe in posameznike. Za zdaj se že pripravljajo tekmovalci iz Novega mesta in Korošci, prireditelji — prizadevni pomurski in preški študenti — pa pričakujejo, da se bo tega prvenstva udeležilo vsaj približno pokrajinski klubov kot lastni. To tekmovanje za šest pokalov Univerzitetnega odbora bo 28. t. m. v Prapročju ulici.

Ob koncu tega meseca all v začetku junija bo v Ljubljani tradicionalno uravnoteženo prvenstvo v namiznem tenisu za moške in ženske, in sicer za ekipe in posameznike. Na tem dnevno prvenstvu bodo igrali skoraj vsi najboljši slovenski namiznotenski igralci iz vse Slovenije. Vse kaže, da imajo največ možnosti za prvo mesto študenti — pravniki za katere bodo igrali Hlebec, Kocijan in Tigerman, kaksno boljše mesto pa bo tudi za rudarje in metalurge (Urančič, Matanović, Mlekuz).

Prireditelji se pripravljajo za najboljši ekipi v obeh konkurencah dva vredna lepa pokala, za ostale najboljšje igralce in igralke pa praktične nagrade.

Po dveh zaporednih porazih so namiznotenski igralci Akademskega kolegijskega vendarje, premagali študentsko naselje in sicer 7:3. Za zmagovalce so igrali Klemenčič, Aufrin in Maklin.

Namiznotensko zveza Slovenije pripravila za prvi festival telesne kulture pri nas zanimivih tekmovanj v namiznem tenisu, in sicer v dveh disciplinah: 28. junija, tedaj bo v Ljubljani mednarodni turnir namiznotenskih ekip za pokal mesta Ljubljane. Za to tekmovanje so se že pripravili igralci iz innsbrucka (Kavstirja), kaže pa da bodo na velikem ljubljanskem turnirju igrali — mimo Odreda, Ljubljane, Jesenice in Triglava — po ena avstrijska (Celovec) in nemška ekipa.

V festivalskih dneh bo v Ljubljani tudi mladinski turnir z disciplinami za mladenčke in mladenke, ki jih bodo vodili mladenčki in mladenke, ki jih bodo vodili mladenčki in mladenke.

V začetku junija bo v Ljubljani (v Pražakovi ulici) turnir desetih najboljših igralcev in igralk namiznega tenisa v Sloveniji.

V MEKAJ VRSTAH

V Ljubljani je v prijateljski nogometni tekmi možtev, ki je zmagalo našo enotnostno JMC lige Proletarcev iz Zagorja 5:3 (3:2). Za množičnost v kamniškem plavalnem sportu. Plavalna sekcija kamniškega športnega društva bo vsakega nastavlja vse sile, da bi zavrla padec ravni te športne panoge. V ta namen bo skušala dobiti strokovnega trenerja in prireditelja, ki bi vodil svoje vrste. Za propagando te zdrave veje bo organizirala plavalno šolo, polletna tekmovanja itd. ter tudi sicer podobne dejavnosti.

Zadnje žoge v conski ligi

Danes bodo v I. conski ligi odigrali predzadnje kolo, ki po vsej priliki ne bo prineslo presilnih dogodkov. Oba ljubljanska udeležena pa imata kljub temu na izbiro še razne možnosti in izid, ki jim lahko zagrenijo zadnje nastope.

V ljubljani gostuje enajstotica Rijeke proti domaći Ljubljani s predtekmalom pionirjev od 14. ure dalje. Gledalci se bodo lahko na stadion v Sisko pelali tudi z avtobusom od 15. ure dalje izpred Aidsvinec.

Ostali pari te nedelje so še: TEKSTILAC: ODRED, TURBINA; TRESNEVA: JADRAN; SPLIT IN METALAC: SIBENIK.

TENIŠKI DVOBOJ SLOVENIJA-HRVATSKA

Slovenska teniška reprezentanca bo imela danes v Zagrebu svoj prvi letosni nastop. Srečala se bo z izbranimi hrvaškimi možtvojn, ki bo zanjo verjetno nekoliko pretežak nasprotnik. Kljub temu pa Slovenci ne petujejo brez vseh upov na Hrvaško, saj so se prijetno sezono vestno pripravili.

Za Slovenijo bodo igrali med člani A. Skulić, Čelubar, Suhar, Pucelj (v olimpiji), med članicami T. Lovrec in Katičnikova (obe Branik), med mladinci Beletić in Čermegol (oba Branik) in med mladinkami H. Lovre (Branik) in Znidarjeva (Olympia).

skrbela za vsestransko dobro počutje športnih igralcev.

Medvojni Partizan je začel po zadnjem obnem zboru živahno delati. Trenutno je glavna pozornost posvečena praznovanju Dneva mladosti, ki bo tudi v Medvojni dobi odigrala svoje vrste. Imajo Medvojni na telesnovojnem področju.

V Črnomlju so zopet zavihali rojake. V Črnomlju bo treba zadržati športne dejavnosti zaradi še nove športne objekte. Občinski ljudski odbor je pokazal za te težnje vse razumevanje. Črnomljski gimnazijci pa so ob enem pridno prišli prostovoljnega dela. Na Črnomljski gimnaziji so organizirane tako imenovane razredne brigade. Z namenom vsake brigade so izbrali svojega vodjo in vodjo. Zemeljska dela gredo zdaj h kraju in treba bo spet novih finančnih sredstev. Mladina pričakuje, da bo v kratkem premagala tudi to ovirno.

Strelška družina »Stane Rozman« je v okviru Tedna mladosti izvedla strelsko tekmovanje v Sentvidu, na katerem je nastopilo 14 petičanskih ekip. Zmagala je ekipa pa podjetja »TIKI« s 383 krogi pred »Telekomunikacijami« (382) in Raščo iz Gamelnj (384). Tudi med posamezniki je imela ekipa »TIKI« najboljšega strelca. Breiha z 88 krogi.

MARIBOR VODI V REPUBLIŠKI LIGI

V republiški košarkarski ligi nadaljujejo tekmovanja. Rezultati zadnjega kola možkih Rudar: Svoboda 52:49, Odred: Branik 59:74, Medvojni: Postojna 105:65, Triglav: Maribor 82:109. Po tem kolu je stanje na lestvici naslednje: Maribor 10, Rudar 6, Odred 5, Branik, Svoboda, Medvojni 4, Triglav 2. Postojna brez točke. Tekmi Triglav: Odred in Branik: Triglav sta bili razveljavljeni.

Vzhodni ženski ligi je Maribor premagal Rudarja 38:35, Branik pa Celje 110:27. Rezultati zahodne skupine: Olympia: Svoboda 62:23, Ljubljana: Triglav 40:34.

Začele so se tudi tekme v osrednji in gorenjski ligi, v katerih tekmuje po 6 možkih in 6 ženskih ekip. Danes so na spore naslednji pari: Moški: Rudar: Odred, Svoboda: Triglav, Postojna: Maribor, Medvojni: Branik, Zenske — vzhod: Maribor: Branik, Rudar: Celje; zahod — Olympia: Odred, Svoboda: Triglav, Postojna: Ljubljana.

RAZPIS PARTIZANSKEGA POHODA »OB ŽICI OKUPIRANE LJUBLJANE«

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Ljubljana razpisuje v spomin na herojsko Ljubljano v letih okupacije v okviru »Prvega slovenskega festivala telesne kulture«

PARTIZANSKI POHOD »OB ŽICI OKUPIRANE LJUBLJANE« ZA LETO 1957, NA DAN 23. JUNIJA 1957

V partizanskem pohodu »Ob žici okupirane Ljubljane« za leto 1957 imajo pravico nastopa vse osnovne in družbene organizacije, srednje, strokovne in visoke šole s področja Federativne ljudske republike Jugoslavije ter okrajne ekipe Ljudske milice in ekipe enot Jugoslovanske ljudske armade.

Tekmovanje je ekipnega značaja, ločeno za moške in ženske ekipe.

MOŠKI:
Ekipa organizacij ZB
Starejši člani
Člani
Mladinci

ZENSKE:
Ekipa organizacij ZB
Starejši članice
Članice
Mladinke

Ekipa sestavlja v vsaki kategoriji po 3 tekmovalce, ki morajo prispeti na cilj istočasno, sicer se plasman in rezultat ekipe ne upoštevata.

Proga za moške ekipe je dolga 35 km z višinsko razliko 137 m, proga za ženske pa 8 km in je brez višinskih razlik.

Starejši člani so tekmovalci, rojeni leta 1922 in poprej; člani so tekmovalci rojeni v letih 1923 do 1939; mladinci so tekmovalci rojeni leta 1937, 1938, 1939 in 1940; članice so tekmovalke, rojene v letih od 1923 do 1938; starejši članice so tekmovalke, rojene leta 1922 in poprej; mladinke so tekmovalke, rojene leta 1939 in 1940.

V tekmovalni ekipi morajo biti vsaj dva člana, ki morajo biti člani Zveze borcev lahko tekmujoče partizani, kurirji, aktivisti in drugi udeleženci NOB ne glede na njihovo starost.

Prijave se pošiljajo na naslov: Okrajni odbor Zveze borcev NOV, Ljubljana, Odbor za izvedbo partizanskega pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane«, Resljeva c. 9. Rok za pošiljanje prijav je 17. junij. Dokaz za pravico nastopa na je datum postnega pečata. Eventualno kasnejše prijave lahko odber za izvedbo partizanskega pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane« odloži ali pa upošteva.

Prijava mora vsebovati:
1. ime, priimek in letnico rojstva tekmovalcev odu, tekmovalki, ločeno po kategorijah;
2. zdravniško potrdilo, ki mora vsebovati klavzulo, da so poimenoško navedeni tekmovalci odu, tekmovalke sposobni prehoditi progo 35 odu, 8 km. Zdravniško potrdilo mora biti izdano v mesecu juniju 1957;
3. ime in priimek vodje ekipe.

Zdravniška potrdila lahko izdajo vse šolske, športne in obratne amovske organizacije.

Prvotrajne ekipe 50.000 din
drugotrajne ekipe 30.000 din
tretjetrajne ekipe 20.000 din

Vsi člani treh prvotrajnih ekip vseh kategorij prejmejo še praktična darila.

Poleg navedenih nagrad prejmejo ekipi, ki bo pokazala na poti največ poštovitosti, tovarštva in medsebojne pomoči, častno nagrado »Kip ilegalca«, vsi člani te ekipe pa zlato plaketo.

Prvotrajne ekipe 50.000 din
drugotrajne ekipe 30.000 din
tretjetrajne ekipe 20.000 din

Vsi člani treh prvotrajnih ekip vseh kategorij prejmejo še praktična darila.

Poleg navedenih nagrad prejmejo ekipi, ki bo pokazala na poti največ poštovitosti, tovarštva in medsebojne pomoči, častno nagrado »Kip ilegalca«, vsi člani te ekipe pa zlato plaketo.

● žična ograja in ital bunkerji, — statfeta steza, ⊙ ilegalne tiskarne, ⊕ ilegalne ciklostilne tiskarne, ⊙ kraji kjer je oddajal radio OR

BOJCITA

(Zaloška cesta 106)

V njegov prerani domek ga bomo spremili v nedeljo, 26. maja 1957, ob 17.30 iz Marijine mlirške vežice na Zalah. Zalujoči: mamica Betka Sušteršič, strici in tetke, Polde Tratar in ostalo sorodstvo. Ljubljana, 23. maja 1957.

»Sedaj mi je povsem jasno, draga gospodična, da ne poznate in ne znate ceniti veselja in razburjenja, ki ju ima vliomelec. Saj bi drugače ne mogli tako zlahka zahtevati od mene, naj opustim življenje, ki ima zame tolikanj privlačno silo. Sodnik je bil resda zelo strog z mano, toda jaz se za sodnike in za njihove besede ne menim dosti. Pri sodnem sistemu v Angliji bom komajda še kdaj prišel pred istega sodnika. V Old Baileyu je šest sodnikov za kazenske zadeve. In ko bom zopet stal pred sodiščem, bom stal po vsej verjetnosti pred drugim sodnikom, ki bo prijaznejši in bolj človeški od današnjega in me bo spet samo posvaril.«

Toda prednji smehljaj v njegovih očesnih kotih in njegov šaljivi ton nista našla odmeva pri njej. Bila je zaskrbljena in užaljena zaradi njegove zakrknjenosti.

»Ali res ni nikogar —« obotavljala se je, — »ki bi vas lahko pregovoril, nikogar, ki bi vam bil zelo blizu — morebiti kdo od sorodnikov — ali kako dekletje?«

»Nimam ne sorodnikov ne prijateljev na svetu. In četudi zveni to malce zanesenjaško, mi, prosim, verjemite, da me to prav nič ne žalosti. Vi ste kajpada zelo ljubjevnici, gospodična Smithova — njegov glas je zvenel nežno in blago. »Priznam, da sta imela vaša prošnja in trud dober namen, vendar pa moram hoditi svojo lastno pot, zakaj le tako bom dosegel zadoščenje in zadovoljstvo v življenju. Sedaj se pa res že predolgo zadružujete z zločincem, zato vas prosim, da odidete domov. Stanujete zdaj v Londonu?«

»Da, tukaj stanujem — reči hočem, da sem tukaj pri prijateljih,« je rekla nekoliko zmedeno.

»No prav.«

Plačal je in nato sta skupaj zapustila restavracijo. Toda ona se je v njegovo presenečenje iznenada vrnila v lokal in sledil ji je.

»Tamle je nekdo, ki ga ne bi rada srečala,« je rekla upehano.

Ko je pogledal skozi okno, je odkril gospoda Ralpa Hamona, ki je onstran ceste naglo koračil po pločniku. Opazoval je ga, kako je zavil skozi večna vrata nekega pisarniškega poslopja. Videti mu je bilo, da je besen in razdražen, a James Morlake je vedel, da ga je tako razburil le izid njegove obravnave.

20

Ralph Hamon se je ukvarjal s številnimi posli in se zanimal za številne projekte. Visoka pisarniška hiša z ozkim pročeljem, v kateri je bil sedež njegovih številnih podjetij, je nosila ime »Maroška hiša«, zakaj zanimanja gospoda Hamona so se v glavnem sukala okrog Maroka. V tej hiši so bili prostori »Riffske koncesije«, »Maroških svinčevih rudnikov«, »Maroške raziskovalne družbe« in še nekaterih drugih konzernov, ki so bili vpisani v trgovinskem seznamu.

Hamon je razburjeno hodil po zunanji pisarnah. Njegov obraz je bil temen od jeze. Na sodišču ni bil, zakaj menil je, da je bolje, ako se tam ne pokaže. Na izid obravnave je bil počakal v klubu, kjer mu je brzojavni stroj zapisal pred očmi besedo NEDOLZEN. To pa je bilo privedlo njegov bes do vrha.

To je bilo neverjetno in nezaslišano. In vendar ga je bil Marbone poprej posvaril, da se razprava proti njegovemu prijatelju ne razvija poželjno in da je treba računati s presečenji. Odkritje policije, da je Morlake dejansko nekdo poklical po telefonu in ga pozval v Blackheath, je bilo odločilno in Morlaka so ravno zategadelj oprostili. Hamon, ki je le malo vedel o obravnavi in njih poteku, je bil poprej izredno zadovoljen, ko je bil zvedel za Morlakovo aretacijo. Mislil je, da je bil njegov nasprotnik uničen že v trenutku, ko mu je policist položil svojo težko roko na ramo. Menil je bil, da ni o obsodbi nikakega dvoma več in je bil o tem tako prepričan, da vobče ni bil niti pomislil na možnost, da bi utegnili Morlaka izpustiti. Potem pa se je iznenada zgodilo prav to — in Jim

Morlake je bil prost in stara borba se je spet začela. A dokler je bil Morlake na svobodi, dotlej je ogrožal Ralpa Hamona.

Pisarna gospoda Hamona je bila podobna budoarju. Tla so pokrivala debele preproge, naokrog so bili razmešeni udobni fotelji, v zraku pa je bil slaboten vonj po kadilu in cedrovini, kajti Hamon je ljubil težke in dražee dišave. Odrinil je visoko kopico pisem, ki mu jih je bil prinesel tajnik in ga s kletvico odsvolil.

»Od Sadija so prispelle tri brzojavke, gospod,« je rekel mož in obstal pri vratih.

»Nemudoma mi jih prinesite.« je zamrmral Hamon. Prebral jih je z beležnico, ki jo je privlekel iz žepa, pred seboj in razrešil šifrirana sporočila. Očitno pa se njegovo razpoloženje zaradi tega ni zboljšalo, zakaj sključeno je sedel v stolu in imel roke globoko zakopane v žepih. Na obrazu so se mu pokazale mračne gube. Dolgo je sedel tako, nato pa je pograbil telefonsko slušalko in poklical svoje stanovanje na Grosvenor Placeu.

»Povejte gospodični Lydiji, da želim govoriti z njo!« Čez dolgo časa je zaslišal njen glas. »Pojdi v mojo delovno sobo in govori od tam,« je tiho rekel. »Pogovoriti se moram s teboj o neki osebni zadevi. Morlake je oproščen.«

»Ah, res?« je ravnodušno vprašala.

»Nehaj se s tvojim »Ah, res?!« jo je nadrl. »Sedaj pa res ni pripraven čas za to. Da igraš proti meni visoko damo iz družbe. Daj, vključi aparat v mojo delovno sobo!«

Zaslišal je prasketanje in čez čas se je spet oglasila.

»Kaj je pa narobe, Ralph? Ali je mar res tako hudo, da so Morlake oprostili?«

»To je najhujše, kar se je moglo zgoditi. Sedaj moraš poskusiti z njim srečo ti, Lydija. Nisem mislil, da bo to potrebno, ali sedaj ne gre drugače. Iz tvojega potovanja v Karlove Varl prav tako ne bo nič. Najbrž bom moral v Tanger, ti me boš pa morala spremljati.«